

Zpráva o činnosti Národního archivu za rok 2015

předkládá
PhDr. Eva Drašarová, CSc.
vedoucí služebního úřadu
ředitelka Národního archivu,

s použitím podkladů ze zpráv o činnosti
vedoucích jednotlivých oddělení sestavila
Hana Čepeláková, Eva Drašarová a Kateřina Paulusová

V Praze 25. 2. 2016

OBSAH

Úvod	3 – 4
I. PERSONÁLNÍ PODMÍNKY ARCHIVU	5 – 10
II. CELKOVÉ MNOŽSTVÍ ULOŽENÝCH ARCHIVÁLIÍ	10 – 12
III. VÝBĚR, ZPRACOVÁNÍ A VYUŽÍVÁNÍ ARCHIVÁLIÍ	12 – 94
VÝBĚR ARCHIVÁLIÍ VE SKARTAČNÍM ŘÍZENÍ	12 – 16
VÝBĚR ARCHIVÁLIÍ MIMO SKARTAČNÍ ŘÍZENÍ	16 – 20
ZPRACOVÁNÍ ARCHIVÁLIÍ A ANOTACE NOVÝCH ARCHIVNÍCH POMŮCEK.....	20 – 30
VYUŽÍVÁNÍ ARCHIVÁLIÍ VEŘEJNOSTÍ	31 – 35
VÝSTAVY	36 – 40
SPOLUPRÁCE S MÉDII	40 – 41
EXKURZNÍ ČINNOST.....	41 – 43
KNIHOVNA	43– 47
VĚDECKÝ VÝZKUM	48 – 85
EDIČNÍ A PUBLIKAČNÍ ČINNOST	85
PEDAGOGICKÁ ČINNOST.....	85
ZAHRANIČNÍ STYKY	86 – 94
IV. STAV ARCHIVÁLIÍ	94 – 103
PREVENTIVNÍ PÉČE O ARCHIVÁLIE A PRŮZKUMY JEJICH FYZICKÉHO STAVU	94 – 95
KONZERVOVÁNÍ A RESTAUROVÁNÍ ARCHIVÁLIÍ	96 – 99
POMOC INSTITUCÍM PO MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTECH	99
BEZPEČNOSTNÍ SNÍMKOVÁNÍ A REPROGRAFIE	100
DIGITALIZAČNÍ PRÁCE.....	100 – 102
INFORMATIKA	102 – 103
PROSTOROVÁ SITUACE ARCHIVU, PROVOZNÍ A EKONOMICKÉ ZÁLEŽITOSTI	103 – 104
HOSPODAŘENÍ SE SVĚŘENÝMI PROSTŘEDKY	104 – 112
POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ PODLE ZÁKONA 106/1999 Sb., O SVOBODNÉM PŘÍSTUPU K INFORMACÍM	112
TABULKY ARCHIVNÍ	113 – 145
PUBLIKAČNÍ ČINNOST NÁRODNÍHO ARCHIVU A JEHO PRACOVNÍKŮ ZA ROK 2015.....	146 – 161

Úvod

V roce 2015 poprvé výrazněji vstoupil do oboru archivnictví fenomén státní služby. Jako poslední členská země Evropské unie jsme splnili povinnost zákonné úpravy k řízení lidských zdrojů ve státní správě. Implementace Strategického rámce rozvoje veřejné správy pro období 2014–2020 tímto aktem postoupila významnou měrou dále.

Ozvuky této národní strategie doléhají do Národního archivu povětšinou velmi tlumeně. Závisí často pouze na zájmu managementu, zda se touto tematikou bude prvoplánově zabývat. Ve strategickém cíli č. 1 Modernizace veřejné správy by mohly být přínosné nástroje procesního modelování agend a jejich standardizace, vždyť o obdobný přístup, ovšem s dalšími racionalizačními efekty a přidanými hodnotami jsme se před nedávnem pokusili v inovačním programu Beta Technologické agentury pro agendu státního občanství v její komplexnosti napříč všemi orgány veřejné správy. Také řízení kvality, aplikace metod s tím souvisejících, srovnávání výkonu a hodnocení se prozatím začíná uplatňovat v řízení bezpečnostního výzkumu příslušným odborem Ministerstva vnitra i ze strany orgánů Ministerstva kultury. Velmi bychom přivítali snižování regulatorní zátěže uvnitř veřejné správy. Zdá se, že tendence navzdory strategickým deklaracím směřují zcela opačným směrem. Zejména v oblasti rozpočtování a účetnictví státu a s tím spjatého výkaznictví. Také nekoordinované úkolování výkazy a rozborů z nejrůznějších složek resortu Ministerstva vnitra, v kombinaci se známými povinnostmi od Ministerstva financí a Českého statistického úřadu, v kumulativní podobě a v krátkém (často nereálném) časovém okamžiku, zejména z oblasti práce a mzdy, vedou až k zahlcení a nemožnosti splnit požadované.

Strategický cíl č. 2 Revize a optimalizace výkonu veřejné správy v území se dotýká i stability a územní kompetence sítě státních archivů. Strategický cíl č. 3 Zvýšení dostupnosti a transparentnosti veřejné správy prostřednictvím nástrojů e-Governmentu plně souzní s úkoly a potřebami archivářů a Národní archiv je v implementačním plánu zařazen v projektovém okruhu e-archivace a poněkud zmatečně a duplicitně v části e-kultura projektem Národní digitální archiv. Strategické plány a střednědobé priority Národního archivu se tudíž zrcadlí v plánech dobudování funkčního rámce e-Governmentu; rozšíření, propojení a konsolidace datového fondu veřejné správy a jeho efektivního a bezpečného využívání dle jednotlivých agend i na principu „open data“; dobudování informačních a komunikačních systémů veřejné správy a realizace bezpečnostních opatření podle zákona o kybernetické bezpečnosti. Výstupy a výsledky dopadají na dochování a kvalitu informací v podobě dokumentů, které mají státní archivy, resp. Národní archiv v případě elektronických dokumentů vybraných za archiválie,

za povinnost uchovat. Realizace plošně využitelného, jednotného, státem garantovaného a v rámci Evropské unie interoperabilního systému elektronické identifikace, autentizace a autorizace dle nařízení Evropské unie e-IDAS (Electronic Identification and Signature) se též odrazí v metadatech do archivu předávaných dokumentů. Nese i konkrétní potenciál pro další zkvalitnění služeb ve využívání archivních informací dálkovým, portálovým způsobem.

Profesionalizace a rozvoj lidských zdrojů ve veřejné správě dle posledního, strategického cíle č. 4, se může projevit teprve následně po postupné implementaci všech nástrojů a procesů zákona o státní službě včetně inovovaného jednotného systému vzdělávání. Prozatím máme za sebou stabilizaci strukturální a zejména personální na základě tzv. první a druhé systemizace.

Elektronické úřadování stále bohužel s sebou nese výrazné poruchy v páteřním informačním systému příslušného úřadu – ve zvládnutí úřadovat za pomoci elektronické spisové služby. Korekce musí přijít od managementu příslušného orgánu státní správy i v jeho vlastním zájmu. Zásada „Tři E“ – hospodárnosti, účelnosti a účinnosti je totožná s dávno známou povinností konat jako dobrý hospodář a platí pro všechny. Výchova ze strany archivu formou kontrol a pokut není příliš kvantitativně uplatnitelná. Semináře pro vrcholné řídicí složky ministerstev a ústředních úřadů se v této záležitosti setkaly s velmi dobrým ohlasem. Dozvuky analogového systému spisové služby se projevují v neustálém tlaku na ukládací prostory archivu, které se již dostávají do režimu omezené dostupnosti.

Další požadavky na dostupnost a kvalitu zejména personálních zdrojů generují staronové agendy v archivu – tzv. třetího odboje, tzv. církevních restitucí, státního občanství a zjišťování národnosti (zde zejména s migrací ze Zakarpátí na Ukrajině). Navzdory modernizaci postupů i digitalizaci vstupních dat tak stále zbývá relativně malý prostor pro zpracování za účelem zpřístupnění a využívání archiválií, zejména těch, které vznikly jako dokumenty u státních úřadů po roce 1945.

V kmenových i servisních činnostech Národního archivu je možné pozorovat kromě rozvojových, ba paradigmatických úkolů v oblasti předarchivní péče, setrvalé trendy a postupný, nepřekotný vývoj. Naplňuje se každodenní poctivou prací všech zúčastněných – archivářů, restaurátorů, knihovníků, IT specialistů, ekonomického i provozního personálu.

I. PERSONÁLNÍ PODMÍNKY ARCHIVU

Tabulka č. I

ODD.	ŘÍZENÍ	EKONOMIKA	SPRÁVA BUDOV	INFORMATIKA	KONZERVACE	REPROGRAFIE	BADATELSKÉ SLUŽBY	VYDAVATELSKÁ A PROPAGAČNÍ ČINNOST	PŘEDARCHIVNÍ PÉČE KONTROLNÍ ČINNOST - INSPEKTOŘI	ARCHIVNÍ EVIDENCE A METODIKA	PÉČE O ARCHIVÁLIE, ZPRACOVÁNÍ ARCH.	ZAHRAANIČNÍ STYKY	SM
1	1						3		3		6		13,00
2	1								1		5		7,00
3	1								2		10		13,00
4	1								6		8		15,00
5	1			16					10	3			30,00
6	1								2		9		12,00
8	1	2				5	7	2	1		7		25,00
9	1						7						8,00
10	1				13				1				15,00
11	1	9	4										14,00
12	1	3										1	5,00
SUMA	11	15	4	16	13	5	17	2	26	3	45	1	156,00

Personální situaci v odděleních sice lze charakterizovat jednoduchým přehledem v předepsané tabulce (oficiální názvy oddělení viz organigram níže, zde jsou uváděna jen jejich pomocná číselná označení pro spisovou službu, číslo sedm není obsazeno), ale nepostihuje košatou realitu realizace zákona o státní službě a též setrvalou existenci míst s více činnostmi. Razantní změnou prošla původní rozvaha z 26. 5. 2014 o pouhých 49 systemizovaných místech ve státní službě. Dle doporučení ředitele odboru archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra z únorové porady ředitelů zařadily všechny státní archivy většinu archivářů do služby. Protože obor je koncipován pro středoškolsky a vysokoškolsky vzdělané odborníky a katalog správních činností není totožný s katalogem prací, rádi jsme se přizpůsobili a rozdíly vyrovnali v devíti (resp. devatenácti i s tzv. druhou systemizací) případech směrem k vyšším třídám. Celé jaro personalistky neustále pracovaly na tzv. první

systemizaci za udílení často časově neproveditelných požadavků z několika útvarů ministerstva. K 1. 7. 2015 došlo k tzv. překlopení cca poloviny státních zaměstnanců (84) do státní služby, 72 kolegyně a kolegů zůstalo v režimu Zákoníku práce. Navzdory mnohonásobnému kontrolování byly Národnímu archivu na konci června neznámým pachatelem zkráceny úvazky u 17 systemizovaných míst (8 služebních a 9 dle Zákoníku práce). Protože všechna místa schvaluje vláda, museli jsme navzdory potřebám instituce i jednotlivců čekat na odblokování momentálního stavu z dubna 2015 až do 1. 1. 2016. Přijetí vedoucích a všech kolegyně a kolegů do státní služby během léta proběhlo bez problémů a téměř všichni mohli složit slib do rukou ředitelky dne 15. 9. 2015. Vedoucí toto učinili již počátkem července. Podařilo se nám ovšem mylně dva kolegy vnutit do služby a dva naopak ne, což jsme napravili tzv. druhou systemizací k 1. 1. 2016. Přípravy na ni začínaly již od září a byly stejně nekomfortní jako ty jarní. Tentokrát nám ekonomický odbor ministerstva odebral v den odeslání podkladů v 6. běhu rozpočtu do vlády 1,5 mil. Kč na platy v roce 2016, čímž nebyly rozpočtově kryty nejen skromné změny druhé systemizace. Přitom se realizovalo tříprocentní navýšení mezd v listopadu 2015 pro všechny zaměstnance a garantovalo se dvouprocentní posílení pro státní zaměstnance na rok 2016. K vrácení došlo až v průběhu ledna roku 2016.

Jiné katastrofy v podobě snižování personálního stavu jako několikrát v průběhu 90. let 20. stol. nebo v roce 2007, nevracení zapůjčených míst jako v roce 2009, nenastaly. Stále máme v živé paměti regulace několika nedávných let. Děly se mnohem rafinovanějším způsobem – nejprve snížení objemu financí na mzdy v rozpočtu o deset procent, které se muselo vyřešit v roce 2011 kombinací několika opatření, z nichž do využitelnosti pracovních sil směřovalo krácení části úvazků na omezenou dobu, k demotivaci kolegů pak úspěšně cílilo snížení mezd a odnímání osobních hodnocení po dohodě s pracujícími důchodci nově požívajícími souběhu mzdy a důchodu. Další krácení rozpočtu pro rok 2012 s možností vybrat si položky šetření zasáhlo jak provozní náklady, tak opětovně i mzdové fondy, kde kromě opakování 10% redukce bylo nutné ještě zpřísnit šetřící opatření v částce více než 800 tis. Kč. V roce 2013 zůstal stav na úrovni roků předchozích.

Změny v roce 2014 už souvisely se změnami v projektu Národní digitální archiv. Vynucená nová strategie naplnění cíle směrem k vývoji vlastního informačního systému digitálního archivu si vyžádala dílčí uvolnění prostředků na personál na základě vládního usnesení č. 611 z 9. 8. 2013 k provozu národního digitálního archivu. Ve dvou vlnách bylo přisystemizováno 13 míst technického charakteru. Pro předčasné ukončení financování projektu ze strukturálních fondů se z opatrnosti neobsadily všechny nové tabulky, byť

digitální archiv od 1. 11. 2014 vykonával své zákonné povinnosti na dosud pořízených zařízeních a v rekonstruovaných prostorách a je dál budován rozšířeným týmem. Od září roku 2014 byly kompetentním složkám ministerstva předkládány konzistentní návrhy řešení, jež vyústily ve společný materiál odboru archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra a Národního archivu, schválený v závěru roku 2014 novou náměstkyní pro veřejnou správu a legislativu (a archivnictví). Nikdy však nebyl předložen do vedení ministerstva. Teprve 2. 2. 2016 další náměstek zodpovědný za oblast archivnictví získal od vedení resortu k inovované předložené zprávě tzv. vzetí na vědomí. V průběhu roku 2015 Národní archiv vrátil tři místa systemizovaná pro projekt Národní digitální archiv (čtvrté bylo Národního archivu) a plně obsadil všech třináct výše zmíněných míst pro digitální archivaci.

Archiv je samozřejmě strukturován do specializujících se dílčích jednotek, přesto existují činnosti, které jsou vykonávány více odděleními, a odlišení mezi nimi je dáno růzností svěřeného Národního archivního dědictví. Správa fondů a jejich odborné zpracování a zpřístupnění v celé škále vědeckých produktů, se sjednocuje metodikou a rozlišuje specifiky chronologickými, věcnými, jazykovými, paleografickými, diplomatickými aj. Řada archivářů současně vykonává kontrolu, poskytuje podklady pro rozhodování ve veřejné správě i informace soukromému sektoru, vyhotovuje rešerše či zabíhá nejen do základního výzkumu v oblasti historie, dějin správy, pomocných věd historických, ale i stále více do informatiky nutné pro další vývoj oboru. U instituce naší velikosti dochází ke kumulaci rolí – zahraniční cesty připravuje asistentka ředitelky, archiváři a další kolegové ve studovnách se věnují i reprografickým činnostem, fotografové též digitalizují, práce s veřejností se týká skoro všech. Snad jen restaurátoři pouze konzervují a restaurují. Ovšem v péči o fyzický stav archiválií existuje též masivní složka preventivní, a to s celostátním dopadem. Dále je potřeba zmínit práci odborníků v krizových situacích (práce v terénu s kontaminovaným materiálem) a činnosti ve vědeckém úseku. O propojení kontroly spisové služby a výběru archiválií se segmentem výzkumu a vývoje v oblasti elektronických archiválií, se standardizací a využitím podnětů z oblasti informatiky ani nemluvě.

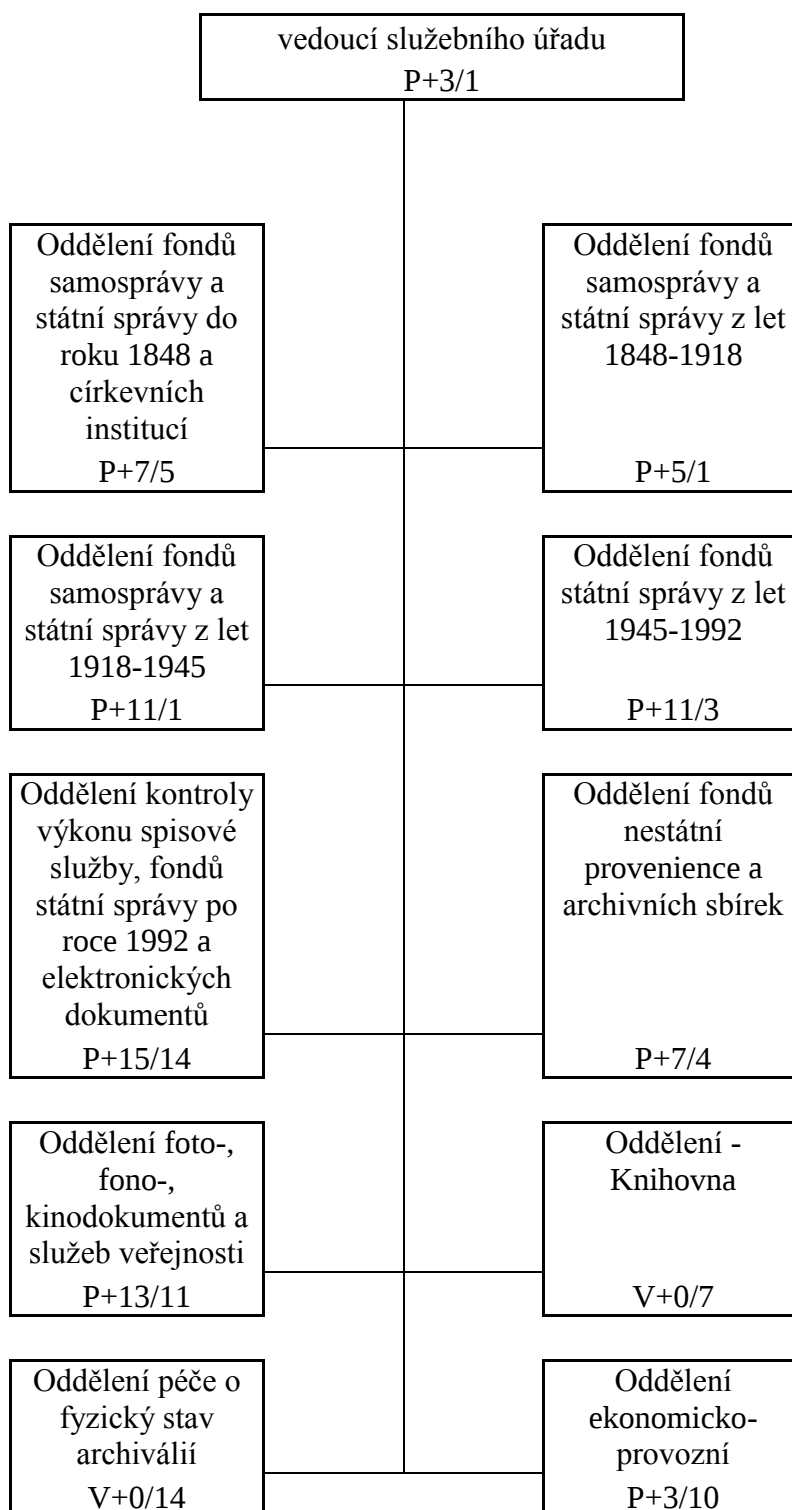
Vykonávání více povinností jednou osobou se v posledních letech propojilo ještě s nutností vzájemné výpomoci mezi odděleními. Solidárnost ostatních a pochopení všemi je kvitována postiženými i ředitelkou s velkou vděčností. V oblasti zpracování a zpřístupnění nejžádanějších fondů nadále postupujeme formou projektového řízení, pomáháme si v agendách církevních restitucí a 3. odboje.

Mimo státní službu zůstalo oddělení péče o fyzický stav archiválií a knihovna, dále převážná část servisních profesí v oddělení provozně ekonomickém a v oddělení foto-, fono,

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2015

kinodokumentů a práce s veřejností. V archivních úsecích jde o jednotlivce. Tři zaměstnanci na místech systemizovaných pro státní službu o vstup do služby nepožádali z důvodu vážné nemoci, vyššího věku a mateřské dovolené. Přehled složení zaměstnanců v jednotlivých organizačních jednotkách viz následující organigram:

Národní archiv – organizační struktura ke dni 1. 1. 2016

Na řešerších pro účely zákona č. 262/2011 Sb., o účastnících odboje a odporu proti komunismu, agendy církevních restitucí podle zákona č. 428/2012 Sb., o majetkovém narovnání s církvemi a náboženskými společnostmi, majetkových řešerších a přípravě archiválií se v průběhu roku 2015 vystřídala řada posil zvenčí. Zejména v oddělení spravujícím archiválie z časového období 1945–1992 přijalo výpomoc celkem 12 externích spolupracovníků formou dohod o provedení práce. Zabezpečovali technické a různé podpůrné práce, v některých případech pak i prováděli pod dohledem příslušných odborných referentů jednodušší řešerše v archivních fondech při vyřizování žádostí Ministerstva obrany ČR, Státního pozemkového úřadu, Lesů ČR s. p., Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových a jednotlivých církví a jejich právních zástupců, Ústavu pro studium totalitních režimů, Ministerstva spravedlnosti a dalších žadatelů.

Mezi dočasnými kolegyněmi a kolegy bylo šest studentů (případně absolventů) vysokých škol (většinou v oboru historie, archivnictví, právo), dvě studentky středních škol a čtyři emeritní archiváři, kteří svými zkušenostmi vypomáhali zejména se složitými řešersemi do nezpracovaných částí fondů našeho oddělení. Všichni spolupracující studenti získali praktické zkušenosti z činnosti ústředního archivu a v praxi se výborně osvědčili. Kromě toho se na agendách, případně dílčích soupisech fondů a práci oddělení podíleli i další dva studenti vysokých škol, kteří získávali zkušenosti s archivní prací v rámci bezplatné praxe (jeden v programu Erasmus). Tradičně se jednalo o studenty oboru archivnictví Filozofické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě a oboru archivnictví a historie Filozofické fakulty Univerzity Hradec Králové. Užitečné byly povinné praxe dvou studentek oboru archivnictví a pomocných věd historických v 1. oddělení (obor archivnictví a historie Filozofické fakulty Univerzity Hradec Králové a Univerzity Karlovy). Prováděly kontrolu digitalizátů desk zemských před jejich vyvěšením na webovou stránku Národního archivu a konverzi inventáře fondu Nová manipulace do databáze. Ve 2. oddělení absolvovala třítydenní praxi studentka Střední odborné školy pro administrativu EU.

Oblast vzdělávání bude muset projít výraznou proměnou v souvislosti se zákonem o státní službě. Prozatím v prosinci 2015 byly zrealizovány dva dny samostudia pracovníků ve státní službě.

Individuální zvyšování kvalifikace bakalářským, magisterským či doktorandským studiem pokračovalo beze změn. Dalšího běhu archivního kurzu Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze jsme se účastnili nejen jako školitelé. Jedné kolegyni ve službě financujeme tuto formu dalšího vzdělávání. Jan Kahuda dokončil doktorské studium na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze v programu Historické vědy – pomocné vědy

historické a dosáhl titulu Ph.D. (disertační práce na téma Problematika šlechtických rodinných archivů v Čechách. Příklad rodinného archivu Metternichů, školitel práce doc. PhDr. Jiří Šouša, CSc.). Markéta Novotná pokračovala v doktorském studiu na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze ve studijním programu Historické vědy – české dějiny (téma práce Lenní institut na statech českého krále ve středověku a raném novověku, školitel prof. PhDr. Josef Žemlička, DrSc.). Práce bude dokončena a předložena k obhajobě v roce 2016. David Hubený pokračoval v kombinované formě doktorandského studia na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze a zpracovával téma Ztráta Podkarpatské Rusi v letech 1944–1945. Jitka Prajzlerová začala studovat bakalářský program Veřejná správa a spisová služba na téže fakultě. Hana Šimánková se účastnila postgraduálního studia na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy, Viktor Krásenský pokračoval ve studiu na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, Lucie Špinková dále studovala na Fakultě humanitních studií Univerzity Karlovy, Adam Zítek plnil další povinnosti v postgraduálním studiu na Filozofické fakultě Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, Ivana Bláhová pokračovala v postgraduálním studiu na Právnické fakultě Univerzity Karlovy. Lucie Rajlová a Roman Štér studovali na Univerzitě Karlově v Praze (prvně uvedená úspěšně završila magisterské studium a přešla na doktorandské, kolega absolvoval druhý ročník bakalářského studia). Benjamin Bartl úspěšně ukončil doktorské studium na Vysoké škole chemicko-technologické v Praze (Ústav chemické technologie restaurování památek). Ve studiu na Univerzitě Hradec Králové, obor Počítačová podpora v archivnictví pokračovala restaurátorka Blanka Hnulíková.

II. CELKOVÉ MNOŽSTVÍ ULOŽENÝCH ARCHIVÁLIÍ

Přehled viz tabulky č. II/1,2 v závěru této Zprávy o činnosti.

K 31. 12. 2015 spravoval Národní archiv ve své základní evidenci celkem 1 980 archivních souborů v rozsahu 127 464,33 bm (oproti stavu k 31. 12. 2014 se jedná o nárůst o 35 archivních souborů a 740,18 bm). Digitální velikost souborů spravovaných pouze v elektronické podobě činila 3 433 065 MB. Z uvedených 1 980 archivních souborů bylo celkem 1 920 souborů (122 740,99 bm, 3382350 MB) evidováno jako soubory v přímé péči archivu, 56 souborů (4 683,59 bm, 50 715 MB) bylo uloženo na základě depozitní smlouvy a

4 archivní soubory (39,75 bm) byly na základě smlouvy uloženy mimo archiv. V roce 2015 bylo provedeno celkem 1 173 aktualizací evidenčních listů Národního kulturního dědictví, které se týkaly 852 archivních souborů. 197 aktualizací bylo provedeno prostřednictvím 148 vnějších a 49 vnitřních změn, 976 aktualizací pak přímou editací evidenčních listů. Do evidence archivních pomůcek bylo v roce 2015 zapsáno celkem 6 archivních pomůcek, zrušeny byly 2 archivní pomůcky. Nová pomůcka je ovšem jen jedna, dvě byly předány spolu s delimitovanými archiváliemi, dvě nové pomůcky vznikly rozdělením jedné staré pomůcky a jedna stará pomůcka byla nově zapsána do PEvA, neboť se zjistilo, že tam chybí.

V základní evidenci NAD archiválií uložených mimo archivy a kulturně vědecké instituce evidoval Národní archiv k 31. 12. 2015 celkem 4 archivní fondy o celkové metráži 9,72 bm.

Do evidence vnějších přírůstků a úbytků bylo zapsáno celkem 148 vnějších změn uskutečněných v roce 2015 (tj. o 33 méně než v roce 2014). Celkem bylo evidováno 147 přírůstků (133 přírůstků výběrem a 14 přírůstků delimitací) a 1 úbytek (úbytek delimitací). Nejvíce přírůstků (8) bylo zaznamenáno od Bohumíra Kudličky, nejvíce bm (107,72) bylo převzato od Ministerstva spravedlnosti ČR a nejvíce evidenčních jednotek (5 827) bylo převzato od Českého svazu orientačních sportů. Nejvíce přírůstků (5) a převzatých evidenčních jednotek (5 992) se vztahovalo k fondu Sběrka map a plánů Národního archivu, nejvíce bm (78) bylo převzato k fondu Vrchní soud Praha. Na přejímání archiválií se podílelo celkem šest oddělení Národního archivu (1. oddělení: 8 přírůstků / 2,89 bm, 2. oddělení: 2 přírůstky / 0,96 bm, 4. oddělení: 3 přírůstky / 39 bm, 5. oddělení: 70 přírůstků / 556 bm, 6. oddělení: 56 přírůstků / 151,86 bm a 8. oddělení: 8 přírůstků / 0,17 bm). Nejčastějším druhem přírůstku uskutečněného výběrem byl přírůstek ve skartačním řízení – 70x, dále následovaly dar – 39x, koupě – 11x, přírůstek mimo skartační řízení – 8x, depozitum jiného subjektu – 4x a nález – 1x. Celkem bylo v roce 2015 zaevidováno 750,88 bm archiválií a 13 225 evidenčních jednotek (tj. o 197,88 bm méně a o 2 650 evidenčních jednotek více než v roce 2014). Celkový úbytek archiválií činil v roce 2015 3,24 bm a 27 evidenčních jednotek.

Ze 147 přírůstků evidovaných v roce 2015 obsahovalo 8 přírůstků rovněž archiválie v elektronické podobě (47 digitálních datasetů a 4 podací protokoly/deníky), jejichž celková digitální velikost činila 8 288 MB (v roce 2014 to bylo 6 přírůstků a velikost převzatých archiválií činila 2 002 718 MB). Nejvíce digitálních archiválií (4 227 MB) bylo v roce 2015 převzato od Státního fondu životního prostředí.

Do druhotné evidence NAD předalo v roce 2015 údaje ze své základní evidence celkem 24 archivů a 6 kulturně vědeckých institucí. Archiv hlavního města Prahy předal do

druhotné evidence 12 stejnopisů archivních pomůcek a 3 dodatky k dříve předaným pomůckám.

K 31. 12. 2015 měl Národní archiv ve své péči celkem 1 národní kulturní památku a 25 archivních kulturních památek. Pravidelná prověrka fyzického stavu archivních kulturních památek se uskutečnila ve dnech 30. 11. a 1. 12. 2015, hloubková kontrola listin fondu Archiv České koruny byla provedena v prosinci 2015.

V roce 2014 nebyly provedeny žádné státní kontroly u akreditovaných archivů spadajících do působnosti Národního archivu.

III. VÝBĚR, ZPRACOVÁNÍ A VYUŽÍVÁNÍ ARCHIVÁLIÍ

Přehled viz tabulky č. III/1, 2, 3 v závěru této Zprávy o činnosti.

VÝBĚR ARCHIVÁLIÍ VE SKARTAČNÍM ŘÍZENÍ

V roce 2015 nevznikla povinnost starat se o nového veřejnoprávního původce v péči Národního archivu a naopak bylo zrušeno Zdravotnické zabezpečení krizových stavů se sídlem v Příbrami jako příspěvková organizace Ministerstva zdravotnictví. Celkový počet veřejnoprávních původců v péči archivu byl na konci roku 2015 tři sta sedm. Vzhledem k tomu, že část veřejnoprávních původců byla převedena v předchozích letech na základě rozhodnutí odboru archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra do péče regionálně příslušných státních oblastních archivů, vykonával Národní archiv předarchivní péči v roce 2015 fakticky celkem u 171 veřejnoprávních původců. Mezi tyto původce náleží i 26 institucí, kde Národní archiv vykonává předarchivní péči pouze u ústředí, zatímco péče u detašovaných a regionálních pracovišť je jen neformálně přenesena na příslušné státní oblastní archivy, prozatím bez formálního rozhodnutí odboru archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra. V listopadu 2015 podal Národní archiv návrh na přenesení péče u těchto 26 původců – dokončení řízení se předpokládá v roce 2016. Návrhu na přenesení péče předcházela rozsáhlá a časově náročná příprava podkladů a samotné žádosti o přenesení předarchivní péče.

Archiváři oddělení kontroly výkonu spisové služby, fondů státní správy po roce 1992 a elektronických dokumentů provedli v roce 2015 výběr ve skartačním a mimo skartační řízení celkem u 69 veřejnoprávních původců (tedy přibližně jako v předchozích třech letech).

Z tohoto počtu původců se konalo pouze jedno mimoskartační řízení a to u Všeobecné fakultní nemocnice na základě požadavku vyplývajícího z příslušné vyhlášky o zdravotnické dokumentaci. Celkem při těchto řízeních sepsali archiváři 169 protokolů. Pokles jejich počtu o 28 protokolů oproti roku 2014 znamená, že se tento parametr vrátil k průměru z let 2006-2013. Počet protokolů mimo skartační řízení se téměř nezměnil oproti předchozím létům a činil 5 protokolů, tedy pouze o jeden méně než v roce 2014.

V roce 2015 bylo vybráno u celkem 68 veřejnoprávních původců při vyřizování 164 skartačních řízení celkem celkem 673 bm archiválií. Uvedená čísla představují jednak mírný pokles počtu skartačních řízení (v roce 2014 bylo 191 skartačních řízení) i množství vybraných archiválií, které pokleslo na téměř polovinu oproti předchozímu roku a dosahuje tak průměru hodnoty z let 2005-2013. Podobně lze hodnotit i nápadný pokles podílu vybraných archiválií na množství navržených dokumentů ve skartačním řízení – 9,9 % oproti 18,4 % v roce 2014. Uvedené procento vybraných archiválií lze z metodického hlediska hodnotit jako optimální.

Pozitivně je možné nazírat již několik let pokračující trend snižování počtu skartačních návrhů, kde se navrhuje pouze dokumenty ve skupině S: v roce 2013 jich bylo 54, v roce 2014 jich bylo 39 a v roce 2015 pouze 23 návrhů zaslaných Národnímu archivu celkem od 23 veřejnoprávních původců. Přitom však část uvedených původců navrhovala v roce 2015 do skartačního řízení i dokumenty skupiny A. V roce 2015 pokračoval další žádoucí jev – podstatné zvýšení množství zničených dokumentů na základě trvalých skartačních souhlasů na celkem 814,5 bm (oproti 550 bm v roce 2014) a opět od 3 původců. Tento údaj by byl nepochybně významně vyšší, kdyby i ostatní původci, disponující trvalými skartačními souhlasy, nahlásili do konce roku 2015 množství takto zničených dokumentů. Počet návrhů obsahujících pouze dokumenty skupiny A se udržuje přibližně na stejné úrovni jako v předchozích letech – 9 skartačních protokolů. Vůbec poprvé od roku 1990 provedl Národní archiv v roce 2015 pouze jediné skartační řízení u původce, který dosud žádný návrh nepodal (Správa železniční dopravní cesty – Hasičská záchranná stanice). V roce 2014 jich bylo pět, také převážně z odvětví dopravy.

V roce 2015 jsme neprováděli výběr ve skartačním ani mimoskartačním řízení u stejného počtu původců jako v minulém roce – celkem u 102 původců z celkového počtu výše uvedených 171 původců, u nichž vykonáváme předarchivní péči fakticky. Z tohoto počtu absentujících původců se mírně snížil počet těch, kteří nikdy neprováděli výběr prostřednictvím Národního archivu od roku 1990: je jich 34, zatímco v roce 2014 jich bylo 37. Tento parametr se tedy nadále daří udržet na velmi přijatelné úrovni.

Mimořádně rozsáhlá a dlouhodobě probíhající skartační řízení provádělo oddělení kontroly výkonu spisové služby, fondů státní správy po roce 1992 a elektronických dokumentů v roce 2015 u Ministerstva vnitra (27 protokolů, 268 bm navržených dokumentů), Ministerstva kultury (2 protokoly, 72 bm navržených dokumentů), Ministerstva zdravotnictví (1 protokol, 35 bm navržených dokumentů), Ministerstva spravedlnosti (5 protokolů, 260 bm navržených dokumentů), Vrchního soudu (2 protokoly, 349 bm navržených dokumentů), Státní energetické inspekce (1 protokol, 56 bm navržených dokumentů), Úřadu vlády ČR (2 protokoly, 34 bm navržených dokumentů), Správy uprchlických zařízení MV (1 protokol, 50 bm navržených dokumentů), Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (3 protokoly, 92 bm navržených dokumentů), Ministerstva životního prostředí (3 protokoly, 55 bm navržených dokumentů), Ministerstva práce a sociálních věcí (5 protokolů, 123 navržených dokumentů), Vězeňské služby (41 protokolů, 782 bm navržených dokumentů) a u Ředitelství silnic a dálnic ČR (3 protokoly, 90 bm navržených dokumentů).

Ke stávajícím 18 trvalým skartačním souhlasům pro 11 veřejnoprávních původců vydal Národní archiv v roce 2015 jeden nový pro Ministerstvo vnitra, jeden trvalý skartační souhlas nebyl udělen.

V roce 2015 převzal Národní archiv celkem 69 GB elektronických archiválií, z to 6 ve skartačním řízení a 63 mimo skartační řízení u 10 původců v péči Národního archivu.

Zvláště rozsáhlé a složité konzultace k aktuálním otázkám spisové služby byly vedeny ke spisovým normám, k ERMS, ke spisovým rozlukám, atd. především s Národním památkovým ústavem, Ministerstvem průmyslu, Ministerstvem životního prostředí (ohledně zakoupení ERMS pro celý resort), Ministerstvem spravedlnosti (ohledně digitalizace soudních spisů), Technickou inspekcí ČR, Českým úřadem zeměměřickým a kartografickým, Správou uprchlických zařízení MV, Českým statistickým úřadem (v souvislosti s poskytnutím součinnosti potřebné k výkonu kontroly Úřadu pro ochranu osobních údajů a vypracováním stanoviska k problematice ochrany osobních údajů pro ČSÚ), Czech Investem (ohledně rozsáhlé spisové rozluky, která dosud probíhá), Národním institutem dětí a mládeže (aktualizace SSL a spisová norma), s Vězeňskou službou (v souvislosti s přechodem na novou ERMS), s Nejvyšším správním soudem (ohledně nové ERMS), Probační a mediační službou (ohledně spisové normy a ERMS), Rejstříkem trestů (ohledně spisové normy), Ministerstvem zdravotnictví (ohledně aktualizace ERMS), s Radou pro veřejný dohled nad auditem (ohledně změny dodavatele ERMS).

Další pravidelné konzultace ke spisové službě probíhají celoročně s Ministerstvem vnitra v rámci pracovní skupiny k projektu *Elektronická spisová služba MV*.

Kromě individuálních konzultací s jednotlivými původci pořádalo oddělení kontroly výkonu spisové služby, fondů státní správy po roce 1992 a elektronických dokumentů již od listopadu 2014 metodické semináře k aktuálním otázkám spisové služby pro veřejnoprávní původce v péči Národního archivu, kde byli zástupci původců a dodavatelů jejich elektronických systémů spisové služby (eSSI) seznamováni s aktuálními problémy spisové služby vykonávané v elektronické podobě, se skartačním řízením dokumentů evidovaných v eSSI a s přejímkami do digitálního archivu, s metodickým návodem pro kontrolu výkonu spisové služby, častými poruchami spisové služby a dalšími otázkami. Dotazy a odpovědi z těchto seminářů jsou zpřístupněny na webových stránkách archivu. Semináře se konaly po jednotlivých resortech a veřejnoprávní původci o ně projevíli velký zájem. Ukázalo se, že semináře jsou mimo jiné unikátní příležitostí k vzájemnému seznámení zástupců původců z jednoho resortu, kteří řeší obdobné problémy. Celkem se konalo 7 seminářů.

Oddělení kontroly výkonu spisové služby, fondů státní správy po roce 1992 a elektronických dokumentů se podílelo ve spolupráci s Ministerstvem vnitra na přípravě a realizaci setkání vedoucích zaměstnanců všech ministerstev a Úřadu vlády ČR, odpovědných za výkon spisové služby, které se konalo v listopadu 2015 pod názvem Skolióza páteřního informačního systému úřadu. Přítomní byli seznámeni s problematikou požadavků na výkon spisové služby z pohledu řízení a kontroly a také aktuálním stavem spisové služby na jednotlivých úřadech, který byl zjištěn při kontrolách prováděných pracovníky oddělení kontroly výkonu spisové služby, fondů státní správy po roce 1992 a elektronických dokumentů. Dále byl na programu vztah spisové služby a zákona o kybernetické bezpečnosti a informace o možnostech financování rozvoje spisové služby z Integrovaného regionálního operačního programu.

Oddělení kontroly výkonu spisové služby, fondů státní správy po roce 1992 a elektronických dokumentů také uspořádalo 16. 9. 2015 koordinační setkání metodiků státních oblastních archivů a Národního archivu k problematice skartačních řízení z elektronických systémů spisové služby a k problematice rozvoje Národního digitálního archivu (NDA). Účastníci měli mj. možnost získat aktuální informaci o fungování NDA a vyměnit si zkušenosti z realizovaných skartačních řízení z elektronických systémů spisové služby. Dále byli informováni o probíhající realizaci Archivního portálu a záměru Národního archivu připravit školení pro vybrané uživatele Archivního portálu v roce 2016 tak, aby plnila vzdělávací cíle podle Zákona o státní službě č. 234/2014 Sb. Proběhlo vyhodnocení kontrol výkonu spisové služby vykonávané v elektronických systémech spisové služby u určených původců. Akcentována byla důležitá oblast přípravy metodik a jejich zavádění do běžné

archivní praxe.

V roce 2015 zahájili archiváři oddělení kontroly výkonu spisové služby, fondů státní správy po roce 1992 a elektronických dokumentů správní řízení u těch původců, u kterých byly zjištěny závažné nedostatky ve výkonu spisové služby (ztráty dokumentů nebo jejich poškození): u Státní zemědělské a potravinářské inspekce, u Správy uprchlických zařízení MV a u České inspekce životního prostředí. Správní řízení dosud nebylo ukončeno.

Dále oddělení kontroly výkonu spisové služby, fondů státní správy po roce 1992 a elektronických dokumentů kontrolovalo výkon elektronické spisové služby u čtyř veřejnoprávních původců - Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstva práce a sociálních věcí, Ministerstva průmyslu a u Ministerstva zdravotnictví. Kontroly byly provedeny podle Metodického návodu pro kontrolu výkonu spisové služby vedené prostřednictvím elektronického systému spisové služby u veřejnoprávních původců, vydaného Ministerstvem vnitra. U většiny kontrolovaných byly shledány následující nedostatky: ERMS neumí exportovat/přenést spis, ERMS neumožňuje vedení typových spisů, původce neukládá všechny dokumenty v digitální podobě do ERMS; ERMS nevede transakční protokol; ERMS neumožňuje export a import XML pro výměnu dokumentů a jejich metadat mezi ERMS; ERMS neumožňuje export XML pro skartační řízení; ERMS neumožňuje import metadat obsahujících informace o rozhodnutí ve skartačním řízení; ERMS neumožňuje export nebo přenos dokumentů a jejich metadat do archivu; ERMS neumožňuje import metadat obsahujících informace o uložení archiválií v archivu a zničení jejich replik v ERMS na základě potvrzení přenosu do archivu. Národní archiv stanovil termíny k odstranění nedostatků zjištěných při kontrolách a z tohoto důvodu se rozhodl prozatím neudělit sankce.

Od roku 2010 neprováděl Národní archiv kontrolu skartačních protokolů u žádného akreditovaného archivu.

VÝBĚR ARCHIVÁLIÍ MIMO SKARTAČNÍ ŘÍZENÍ

Rok 2015 přinesl Národnímu archivu zásluhou oddělení fondů nestátní provenience a archivních sbírek 56 přírůstků (151,86 bm a 7474 evidenčních jednotek/EJ), z toho 34 přírůstků (64,1 bm, 456 EJ) se vztahovalo k osobním fondům nebo rodinným archivům (k 31 archivním souborům). Se započtením dvou přírůstků, jež zajistil Jan Kahuda se jedná o 58 přejímek (152,82 bm a 7482 EJ), z toho 35 se týká osobních fondů. Rok 2015 tak náležel k rokům úspěšným (výsledky zkresluje fakt, že se několik přírůstků nepodařilo před koncem

roku vzít do evidence). Dne 23. 10. 2015 byl do evidence oddělení fondů nestátní provenience a archivních sbírek zapsán jubilejní, 1000. přírůstek – osobní fond Jana Zajíce. Celkem 38 přírůstků se vztahovalo k již existujícímu archivnímu souboru, ve 20 případech byl na základě přírůstku vytvořen nový archivní soubor. Do evidence vnějších změn byl dále zaevidován 1 úbytek (Reiman Pavel, 3,24 bm, 27 EJ).

Nejčastější formou přejímky zůstal stejně jako v minulosti dar České republiky (37 přejímek). Koupě proběhla ve třech případech prostřednictvím Komise pro ohodnocování a výkup archiválií. Dále přejímky byly realizovány formou delimitace (7 přejímek), formou skartačního řízení (2), jako nález (1), depozitum jiného subjektu (2) a formou výběru mimo skartační řízení (4).

Celkem 31 přírůstků výběrem se vztahovalo k již existujícímu archivnímu souboru. V 18 případech byl na základě přírůstku výběrem vytvořen nový archivní soubor. Delimitací byly vytvořeny 2 nové archivní soubory a přibylo 5 přírůstků k existujícím archivním souborům.

Na rozdíl od roku 2014 se uskutečnily i přejímky archiválií právnických osob. V rámci předarchivní péče oddělení fondů nestátní provenience a archivních sbírek kontinuálně pokračovalo v kontaktu s našimi původci, jako jsou např. Archiv Židovského muzea, Česká archivní společnost, Československá obec legionářská, Český červený kříž, Český olympijský výbor, Český svaz bojovníků za svobodu, Junák, Konfederace politických vězňů, Polský klub v Praze, Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, Slovanský výbor ČR, Společnost Jana Masaryka, Společnost Ludvíka Svobody, Syndikát novinářů ČR – kulturní klub, Svaz českých a moravských výrobních družstev, YWCA v ČR aj.

Do Národního archivu byly přejaty archiválie České archivní společnosti, České stomatologické komory, Českého svazu orientačních sportů, Českého svazu ochránců přírody, Českého volejbalového svazu, Českého červeného kříže, Nadačního fondu pro sociální a zdravotní výpomoc bývalým politickým vězňům. Poněkud smutná byla přejímka archiválií YWCA, která v roce 2015 ukončila svou činnost v České republice. V několika případech se uskutečnily přejímky archiválií již zaniklých subjektů např. MONA nakladatelství a vydavatelství Českého svazu žen, Rodopisné společnosti československé, Společnosti pro soudobou dokumentaci, Spolku pro chemickou a hutní výrobu, University 17. listopadu, Ústřední politické školy Socialistického svazu mládeže Seč.

Z politických stran je oddělení fondů nestátní provenience a archivních sbírek v pravidelném kontaktu především s archivem ČSSD. Do finálního stádia zde spěje akreditace jejich nově vybudovaného depozitáře v Hradci Králové. U ČSSD proběhla rovněž dvě

skartační řízení. V roce 2015 se oddělení fondů nestátní provenience a archivních sbírek pokusilo či se připravovalo k navázání kontaktu s novějšími politickými subjekty jako např. s ANO, Úsvitem přímé demokracie, Stranou práv občanů, Úsvitem národní koalice, Piráty, Svobodou a přímou demokracií, Stranou svobodných občanů, Národními socialisty – levicí 21. století.

Úspěšně pokračovala spolupráce s profesními komorami zřízenými zákonem. S Hospodářskou komorou ČR byla podepsána dohoda o ukládání archiválií v Národním archivu a byl připomínkován její nový skartační plán. Nově se ozvala Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, která konzultovala podrobnosti spisové služby a problematiku ukládání archiválií. Na základě shrnutí dosavadních zkušeností s profesními komorami zřízenými zákonem podalo příslušné oddělení podnět na odbor archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra, ve kterém upozornilo na nesrovnalosti v zákoně o archivnictví vzniklé překvalifikováním profesních komor zřízených zákonem z veřejnoprávních na soukromoprávní původce. U České stomatologické komory proběhlo jako každoročně skartační řízení a byly předány archiválie do Národního archivu.

Od svého vzniku v roce 1996 se oddělení fondů nestátní provenience a archivních sbírek systematicky zaměřuje na získávání osobních fondů významných představitelů politického a společenského života. Díky vzrůstajícímu respektu, který Národní archiv v této oblasti získal, založenému na vysoké odbornosti, spolehlivosti i na trpělivě budovaných vztazích s původci a držiteli archiválií osobní a rodinné provenience, a to bez ohledu na jejich politickou orientaci, se může archiv pyšnit stále rozmanitější kolekcí osobních fondů.

Je potěšující a zavazující, že naše akviziční aktivity se těší uznání v odborné i širší veřejnosti. V roce 2015 se nám dostalo jednoho uznání v našich poměrech neobvyklého. Vnuk někdejšího předsedy vlády Republiky československé, pan Antonín Švehla, trvale žijící v USA, nám daroval některé písemnosti, tisky a další artefakty, které byly nalezeny na rodinném statku v Hostivaři, a na důkaz spokojenosti s naší prací nám věnoval velkorysý finanční dar na nákup archiválií vztahujících se k dějinám zemědělství.

V roce 2015 bylo k osobním fondům převzato a zaevidováno celkem 35 přírůstků k 31 archivním souborům. Konkrétně je možno upozornit na osobní archivy čelných politiků: Ing. Karla Hoffmanna, CSc. (politik KSČ a ministr vlád ČSSR), Ing. Ivana Dejmla (signatář Charty 77 a polistopadový ministr životního prostředí), RSDr. Vladimíra Kolmistra (signatář Charty 77, člen klubu Obroda a poslanec Federálního shromáždění za Občanské fórum).

V uplynulém roce jsme pokračovali rovněž v přejímkách osobních archivů prof. JUDr. Zdeňka Jičínského, DrSc. (právní teoretik a politik KSČ a ČSSD), Karla Kreibicha (senátor

KSČ), prof. Ing. Karla Löbla, DrSc. (bývalý ministr vlád ČSR, politik Československé strany socialistické a vědec) a Marie Kaplanové (spoluzakladatelka Křesťanské demokratické strany a významná představitelka katolického disentu). Zahájili jsme také přejímku písemností bývalého generálního tajemníka ÚV KSČ Miloše Jakeše.

Vedli jsme jednání o převzetí osobních fondů (nebo jejich dodatků) mj. bývalého prezidenta Ludvíka Svobody, někdejšího ministra financí Ing. Leopolda Léra, CSc., politika Rudolfa Slánského, bývalého ministra vlády ČSFR doc. Ing. Josefa Vavrouška, CSc. a někdejšího ministra školství, mládeže a tělovýchovy, matematika a filozofa prof. RNDr. Petra Vopěnky, DrSc.

K cenným akvizicím loňského roku patří i archiv Jana Zajíce, studenta, který se upálil na protest proti okupaci Československa vojsky Varšavské smlouvy v den 21. výročí komunistického převratu v únoru 1948. Tato přejímka se zároveň stala v říjnu 2015 jubilejním tisícím přírůstkem v devatenáctileté působnosti oddělení fondů nestátní provenience a archivních sbírek.

Významný přírůstek uplynulého roku představuje archiv Blahoslava Hrubého (farář presbyteriální církve, aktivní účastník protinacistického a protikomunistického odboje, bojovník za demokracii a lidská práva) a jeho manželky Olgy Hrubé (překladatelky, bojovnice za demokracii a lidská práva), kteří náleží k výrazným osobnostem z řad krajanů žijících v USA. Přejímky archivů manželů Hrubých a Jana Zajíce se staly námětem reportáží České televize (viz kapitola Spolupráce s médii).

Spolupráce se zahraničními Čechy byla zúročena získáním archivů představitelů krajanského hnutí v zahraničí. Převzali jsme mj. archiv Anny Machové (čínovnice krajanského hnutí v Kanadě, spolupracovnice BBC v Torontu) a Arnošta Jokla (významný představitel krajanského spolkového hnutí ve Švýcarsku). Vedli jsme jednání o získání archivu Juraje Slávika, bývalého ministra vnitra a představitele československého exilu a koncem roku se nám dostalo nabídky převzít osobní archiv emeritního presidenta Společnosti pro vědy a umění v New Yorku Miloslava Rechcígla Jr.

I v uplynulém roce jsme se věnovali získávání osobních fondů českých archivářů a historiků - PhDr. Evy Drašarové, CSc., PhDr. Jany Pšeničkové, prof. PhDr. Kolomana Gajana, DrSc.

Naše archivní soubory významně obohatily přejímky osobních fondů příslušníků československého odboje – Karla Prášila, ruského legionáře a člena odbojové skupiny Obrana národa na Slánsku, příslušníků 1. čs. armádního sboru v SSSR Kurta Markoviče

(Markowicze) a Bernarda Vlčka (Wlczka) a Františka Veitla, příslušníka 311. čs. bombardovací perutě RAF.

Významnou akvizici loňského roku představuje rovněž osobní archiv hudebního skladatele, sbormistra, dirigenta a hudebního vědce a pedagoga PhDr. Václava Smetáčka.

ZPRACOVÁNÍ ARCHIVÁLIÍ A ANOTACE NOVÝCH ARCHIVNÍCH POMŮCEK

Přehled zpracování viz tabulka č. III/4 v závěru této Zprávy o činnosti.

Mezi jednotlivými zpracovatelskými odděleními existují rozdíly dané podstatou spravovaného Národního archivního dědictví. Sjednocení se děje na metodické bázi spočívající na základních principech a metodách historických věd. Kvantitativní ukazatel zpracovanosti fondů dle oddělení vystihuje následující tabulka, byť do jisté míry zkreslená přísnými kritérii posledních let pro zpřístupnění fondů a rozporem mezi faktickou a evidenční správou fondů. V souladu s tabulkou se pak jeví volba priorit a zaměření úkolů napříč celým archivem. Zpřístupňování pokulhává za obrovskou poptávkou po nejnovějších retrospektivních informacích. Vždyť téměř čtyřicet pět procent našich fondů není zpracováno ani základním způsobem, a jde právě o fondy z období po roce 1945. S ohledem na jiné úkoly, zejména rozsáhlé potřeby státní správy, digitalizační projekty, čekání na nový software a nárůst badatelských požadavků i úkolů v oblasti předarchivní péče a získávání archiválií, nebyla oblast zpracování archiválií v roce 2015 příliš preferována. Dva projektové týmy, sestavené z archivářů několika oddělení, musely masivní agendě církevních restitucí silně utlumit zpracování dvou kmenových fondů – *Ministerstva financí (prezidium)* a *Československého svazu mládeže (ústřední výbor)* ve 4. a 6. oddělení.

Rok 2015 (PEvA, stav vykazovaný k 31. 12. 2015)

oddělení	celkem bm	nezpracováno bm v %	počet archivních souborů
1.	13 029,31	8,03%	200
2.	15 153,82	3,04%	119
3.	26 678,19	12,84%	163
4.	48 675,19	71,95%	365
5.	5 907,73	96,47%	180

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2015

6.	17 089,10	61,65%	888
8.	930,99	93,45%	65
Celkem	127 464,33	44,76%	1 980

Hlavní pozornost oddělení fondů samosprávy a státní správy do roku 1848 a církevních institucí byla věnována pokračování pořádání fondu *Ministerstvo financí*. Bylo zpracováno 18 kart. spisů. Kromě vlastních pořádacích prací bylo do databáze přepsáno z kartotéčních lístků celkem 564 ks nových záznamů z oddělení Sekretariát – spisy (roky 1946–1954). Regesty popisující různorodý spisový materiál byly v případě zmíněného oddělení rozsáhlejší. Koncem roku bylo nově započato pořádání fondu *Ministerstvo zemědělství – školní statky* (rozpracováno 6 kartonů). Po celý rok pokračovalo pořádání fondu *Řád Augustiniánů – Velkostatek Stránka*. Fond obsahuje 166 kartonů a 119 knih, z nichž bylo uspořádáno 98 knih a 58 kartonů. Probíhala průběžná reinventarizace a doplňování osobních fondů archivního fondu *Premonstráti – klášter Strahov, Praha* ve spolupráci se zaměstnankyní Strahovské knihovny PhDr. Hedvikou Kuchařovou. Inventarizoval se nadále fond *Ústřední archiv Českobratrské církve evangelické* ve spolupráci s pracovníci tohoto archivu PhDr. Evou Fialovou. Uspořádáno bylo 216 kartonů. Revidován byl fond *Archiv pražského arcibiskupství – recepta*. Jednalo se též o novou paginaci této často zapůjčované části fondu, do jejíchž spisů byly postupně zakládány plány, zapůjčené v 60. letech minulého století pro potřeby památkové péče (39 kartonů). V závěru roku se uskutečnilo zapracování 6 kartonů dodatků do fondu *České gubernium – Militare*. Stejně jako v minulých letech pokračovalo zpracovávání *Evidence dochovaných vyobrazení šlechtických erbů v nobilitačních spisech Česká dvorská kancelář*. Bylo zpracováno 10 kartonů a do databáze zaneseno 128 záznamů; současně byly pořízeny i barevné skeny erbů. Za pomoci externí pracovnice pod vedením Kateřiny Zenkové se realizovala konverze inventáře fondu *Nová manipulace* do databáze. S pokračováním tohoto úkolu počítáme i v příštím roce. Pro projekt *Monasterium* bylo dokončeno zpracování metadat z fondu *České gubernium – listiny* s tím, že metadata budou následně odeslána v 1. čtvrtletí 2016 pracovníkům spolku ICARUS k vyvěšení na webové stránce www.monasterium.net. V oblasti katastrálních fondů probíhaly ve spolupráci s Českým úřadem zeměměřičským a katastrálním dle potřeby opravy metadat fondu *Stabilní katastr–Indikační skicy*.

Zpracování archiválií tvořilo stejně jako v minulých letech i v roce 2015 páteř činnosti oddělení fondů samosprávy a státní správy z let 1848–1918. Dle schváleného plánu práce

pokračovali pracovníci oddělení v několika dlouhodobých úkolech. V závěru roku došlo k rozšíření těchto úkolů, neboť vedoucí oddělení převzal správu složitého fondu *Rodinný archiv toskánských Habsburků* (fond oddělení fondů nestátní provenience a archivních sbírek) včetně probíhajících zpracovatelských projektů. Nejdůležitějším zůstává analytické zpřístupnění fondu *České místodržitelství – všeobecné* po jednotlivých signaturách (v podstatě katalogizačním způsobem). Probíhá dle schválené metodiky kodifikované metodickou komisí v roce 2009 a nově upřesněné na speciální poradě oddělení v listopadu 2015. V roce 2015 se pracovalo na signaturách: Sign. 9–10 (zemský výbor, volby, šlechtické nadace, stavovský archiv): dokončen dílčí inventář a předložen ke schválení (celkem 263 kartonů), Sign. 12 (zemědělství): zpracováno celkem 47 kartonů včetně rejstříků, Sign. 21–25 (vysoké školy): zpracováno celkem 157 kartonů včetně rejstříků, Sign. 26–29 (obecné a střední školy): zpracováno celkem 5 kartonů včetně rejstříků. Pozornost byla věnována i dalším fondům: *Ministerstvo železnic – departement II* (dílčí inventář), zpracováno celkem 7 kartonů; *Staré montanum – signatura 5* (dílčí inventář), zpracováno celkem 30 kartonů a *Nejvyšší soudní a kasační dvůr Vídeň* (inventář). U posledně jmenovaného fondu byl rozdělen starší inventář podchycující sdruženě příslušné fondy 2. a 3. oddělení. Pro fond *Nejvyšší soudní a kasační dvůr Vídeň* byla jeho část dopracována do podoby nového inventáře, který byl schválen jako nová pomůcka. Oddělení fondů samosprávy a státní správy z let 1848–1918 se dále podílelo na zpracování některých fondů oddělení fondů nestátní provenience a archivních sbírek. Jednalo se především o zpracování fondu *Československý svaz mládeže – ústřední výbor* probíhající již několik let (v roce 2015 bylo dokončeno zpracování Pionýrského oddělení ÚV ČSM, 14 kartonů), dále některých částí fondu *Rodinný archiv toskánských Habsburků (části Petr Leopold a Ferdinand IV.)*. Průběžně probíhala retrokonverze archivních pomůcek do databáze a jejich vystavení na webový prohlížeč www.badatelna.eu. V této činnosti bude pokračováno i v roce 2016. V roce 2015 byla dokončena konverze následně uvedených pomůcek: Ministerstvo kultu a vyučování Vídeň (oprava pomůcky v databázi), Nejvyšší soudní a kasační dvůr Vídeň (separace pomůcky, přepis do databáze, dopracování do původního inventáře), Rodinný archiv Metternichů – Acta Richardiana (přepis pomůcky do databáze), Rodinný archiv Metternichů – sbírka listin (přepis pomůcky do databáze a připojení digitalizátů), Zemská hospodářská akademie Tábor (separace pomůcky a její konverze do databáze), Zemská porodnice a nalezinec (přepis pomůcky do databáze).

Oddělení fondů samosprávy a státní správy z let 1918–1945 z důvodu časově náročných agend i jiných úkolů utlumilo práce na prohloubeném inventáři fondu *Prezidium ministerstva vnitra (dř. fond SÚ MV ČR č. 225)*. Bylo zpracováno celkem 20 kartonů spisů.

Rovněž zpřístupnění fondu *Úřad říšského protektora (dř. fond SÚ MV ČR č. 114)* se oddálilo, tentokrát zejména díky přerozdělení agend při dlouhodobé nepřítomnosti jedné z pracovnic. Pokračováno bylo v inventarizaci a bylo zpracováno dalších 63 kartonů. V současnosti jsou definitivně zpracovány signatury uložené ve 121 kartonech, tj. 15 bm archivního materiálu. V rámci dlouhodobého projektu katalogizace protokolů schůzí vlád z fondu *Prezidium ministerské rady* je dokončován poslední Katalog a rejstříky k protokolům schůzí 17. československé vlády (červenec 1937 – září 1938; 14 kartonů). Reinventarizoval se fond *Okupační vězeňské spisy*. V průběhu roku 2015 bylo zrevidováno dalších 95 kartonů. V rámci studentské praxe byla dokončena reinventarizace spisů převzatých před třemi roky z Vojenského historického archivu a vznikla dílčí část fondu *Zemské četnické velitelství, Praha – státněbezpečnostní a vojenské záležitosti*. Bylo tak zpřístupněno 23 kartonů spisů. V roce 2015 probíhalo také zpracování fondu uloženého v oddělení fondů státní správy z let 1945–1992 *Ministerstvo financí II, Praha* (písemnosti sekretariátu ministra). Vysokoškolští studenti – brigádníci, praktikanti či stipendisté rovněž pomáhali prohlubovat části některých inventářů, jejichž popis byl pro potřeby častého užití příliš stručný. Pro potřeby úřední agendy byly podrobně zpracovány materiály uložené chronologicky v inv. č. 612 – oddělení XIII-2 – zemědělské osidlování pohraničí z fondu *Zemský úřad, Praha – Zemský národní výbor, Praha*. Jedná se o referáty dopravní, průmyslový, pro pozemkovou reformu, pro vnitřní osídlení a správu nepřátelského majetku a smíšenou komisi pro zjišťování a oceňování válečných škod, což čítalo 61 kartonů. Vzniklo tak 40 popisných celků samostatných osidlovacích komisí, které byly následně abecedně uloženy zpět do kartonů. Dále byl uspořádán (abecedně seřazen) spisový materiál požadovaný badateli k otázce invalidů z období 1. světové války uložené ve fondu *Státní úřad pro válené poškozence v Praze* a čítající 31 kartonů. Vysokoškolským studentům jsme svěřili rovněž revizi, případně prohloubení pomůcky k fondu *Ministerstvo zemědělství, Praha I (1935–1951) – sign. A-Z*. Bylo zrevidováno 487 kartonů spisů.

Oddělení bylo v minulých letech pověřeno vedením projektu zpracování části fondu *Ministerstvo financí II. – prezidium a sekretariát ministra z let 1945–1969*. Bylo dokončeno slučování dvou paralelních signaturních řad do jedné (73 kartonů), pokračuje překrabicování spojené se závěrečnou kontrolou zpracovaných částí (54 kartonů). Probíhá paralelní zápis do databáze (564 záznamů). Ve fondu *Federální ministerstvo paliv a energetiky (právní oddělení)* bylo kompletně nově adjustováno 347 kartonů a zaneseno do databáze včetně rejstříků. Fond *Československé závody sklářské* byl převeden do databáze, celkem 310 kartonů včetně rejstříků. Ve fondu *KSČ – Ústřední výbor 1945–1989, Praha – Antonín Novotný - tajné* bylo zpracováno a uloženo do programu 78 kartonů z tohoto fondu, byla

započata práce na rejstřících. V roce 2015 byly fakticky dokončeny práce a inventář fondu *ÚV KSČ – Kancelář tajemníka Miloše Jakeše (1970–1989)*. Probíhá kontrola rejstříku. Byla připravena delimitace archiválií z fondu Ministerstvo zahraničního obchodu a fondu Federálního ministerstva zahraničního obchodu. Průběžně probíhala revize zemědělsko-lesnických fondů a vyhotoveny dílčí pomocné evidence k částem fondů v rozsahu celkem 44 kartonů, konkrétně byla zpracována dílčí pomocná evidence u *Ministerstva státních statků právní oddělení – majetkoprávní* (35 kartonů), u *Ministerstva zemědělství II – JZD* (3 kartony), u *Ministerstva zemědělství II – 9. odbor (zbytkové statky a vojenské statky)* (6 kartonů). Ve fondu *Ministerstvo zemědělství II – školní statky* bylo rozpracováno pořádání dílčí části fondu v rozsahu 6 kartonů. Ve fondu *Fond národní obnovy* byly pro zjednodušení nahlédací agendy roztříděny a seřazeny konfiskační karty podle katastrálních území v rámci Brna (9 kartonů). Byly vyhotoveny jmenné rejstříky ke státoobčanským spisům ve formátu .xls ve fondu *Ministerstvo vnitra II – registratura* v rozsahu 87 kartonů. Pro potřeby nahlédací agendy podle zákona č. 262/2011 Sb. byla převedena do elektronické podoby část kartotéky vězněných: písmena Elf–Gra (fond *Správa Sboru nápravné výchovy*). Pokračovalo vyhotovení soupisu k fondu *Státní soud Praha*. Soupis obsahuje podrobné údaje o odsouzených včetně délky trestu, složení senátu, souvisejících prokurátorech apod. Soupis byl prezentován v příspěvku „Činnost Státního soudu“ na konferenci Činnost Státního soudu a úlohy Ministerstva spravedlnosti při politické perzekuci pořádané Národním archivem ve spolupráci s Právnickou fakultou Univerzity Karlovy a Ústavem pro studium totalitních režimů. Ve fondu *Ministerstvo spravedlnosti ČSR* bylo seřazeno abecedně 100 kartonů osobních spisů soudců (řazení osobních spisů soudců tímto bylo dokončeno) a byl vytvořen předběžný soupis k 31 kartonům skupiny mimořádné lidové soudy tohoto ministerstva. Ve fondu *Ministerstvo školství a kultury – část osobní spisy/II. řada* bylo abecedně uspořádáno 9 kartonů a současně k nim byl pořízen jmenný soupis, celkem bylo podchyceno 826 jmen osob včetně jejich data narození a povolání. Ve fondech *Federální ministerstvo dopravy*, *Federální ministerstvo dopravy a spojů* a *Federální ministerstvo spojů* byla provedena kontrola soupisů a byly vyřazeny multiplicity. Ve fondech *Generální prokuratura ČSR*, *Generální prokuratura ČSSR* a *Generální prokuratura Praha* byly vyříděny a zmanipulovány zápisy ze schůzí kolegií.

Pracovníci oddělení kontroly výkonu spisové služby, fondů státní správy po roce 1992 a elektronických dokumentů prováděli hrubé uspořádání fondu *Státní zemědělské a potravinářské inspekce*, hrubé pořádání a kompletace přejímek *Ministerstva životního prostředí – delimitace do třech fondů*, fondu *Správa železniční dopravní cesty s.o. –*

jednotlivé *fondy jednotek požární ochrany – Břeclav, Brno, Č. Budějovice, Liberec, Ostrava, Praha, Přerov a Ústí n/Labem a Hasičská záchranná služba – ředitelství Praha*; fondu *Český telekomunikační úřad*, fondu *Státní úřad pro jadernou bezpečnost*, fondu *Závodní výbor odborového sdružení železničářů – Centrum dopravního výzkumu Brno*, fondu *Centrum dopravního výzkumu*; fondu *Úřadu vlády ČR*, fondu *Český úřad zeměměřický a kartografický*, fondu *Státní úřad inspekce práce, Ministerstvo spravedlnosti – odbor odškodňování*, fondu *Design Centrum*. Na rozdíl od roku 2014 bylo k této činnosti využito také externích pracovníků.

V oddělení fondů nestátní provenience a archivních sbírek, s ohledem na jiné úkoly, zejména probíhající rozsáhlé digitalizační projekty a nárůst badatelských požadavků i úkolů v oblasti předarchivní péče a získávání archiválií, nebyla oblast zpracování archiválií v roce 2015 příliš preferována. Přesto se dařilo pokračovat alespoň v některých dlouhodobých úkolech a částečně i reagovat na potřeby aktuální. Dalším rokem pokračovaly práce na zpřístupnění několika částí složitěho fondu *Rodinný archiv toskánských Habsburků*. Jednalo se o fondové části Ferdinand IV. (tvorba definitivního dílčího inventáře korespondence), Ludvík Salvátor (revize záznamů a definitivní úprava inventáře), Petr Leopold (revize inventárního seznamu a tvorba rejstříků). S využitím institucionální podpory bylo pokračováno v třídění dílčí části Fotografie. Práce pokračovaly na zpřístupnění Sbírký map a plánů (jmenovitě části *Sbírka montánních map*), bohužel pomalejším tempem, než jsme předpokládali. Na zpracovatelském projektu fond *Československý svaz mládeže – ústřední výbor* pracoval v roce 2015 pouze kolega z 2. oddělení, který dokončil zpracování písemností pionýrského oddělení ÚV ČSM. V roce 2016 by měl být celý inventář zrevidován, doplněn úvodem a rejstříky a předložen ke schválení. Pokračovaly i práce na zpřístupnění osobních fondů *Tigrid Pavel, Provazníková Marie a Machotka Otakar*. Zpracovávaly se dodatky II k fondu *Sudetoněmecká strana*, dílčí inventář bude na začátku roku 2016 konečně předložen ke schválení. Inventarizuje se fond *Spolek pro chemickou a hutní výrobu – Technický sekretariát*. Průběžně probíhalo zpracování přírůstků do otevřených sbírek. Inventárně byly podchyceny práce z posledního ročníku soutěže vzpomínkových, dokumentárních a historických prací Českého svazu bojovníků za svobodu. U řady přírůstků proběhlo jejich hrubé třídění a základní soupis. Větší časovou dotaci si vyžádaly tyto práce například u krajaňských souborů převzatých od krajanů ze Švýcarska a dále u fondů *Československý červený kříž, Hoffmann Karel, Holec Josef, Hrubých Blahoslav a Olga, Jakeš Miloš, Matouš Milan, Mezinárodní svaz studentstva, Pecháček Pavel, Rodopisná společnost, Smetáček Václav, Svobodová Amálie* ad. Do budoucna zvážíme, zda některé z těchto soupisů budou

Ke zpracování archivního souboru *Henlein Konrád 1935–1945* bylo přikročeno ze dvou důvodů. Tím prvním je fyzický stav kinofilmů, z nichž se výhradně skládá a druhým důvodem je historická hodnota obsahu – zachycuje činnost SdP od roku 1935. Pořádací/inventarizační či spíše katalogizační práce probíhají nárazově vzhledem k tomu, že jsou zcela závislé na výstupech z digitalizace (náhledy). I tak se potýkáme při digitalizaci s celou řadou problémů - počáteční problémy (kroucení negativů, objevující se modré linky na výsledném obrazu) se sice podařilo vyřešit pořízením nového skeneru, který práci zároveň urychlil, nicméně zpravidla v místech poškozené emulzní vrstvy se i nadále objevují modré skvrny, vznikající vlivem lomu světla skeneru. Proto jsou tyto snímky zároveň skenovány v šedé škále, což většinou pomáhá vadu odstranit. Jiný problém představuje automatická expozice skeneru, která ne vždy relevantně vyhodnocuje stav negativu, zejména pokud je nekvalitně exponovaný nebo vyvolaný či má hrubé zrno. Skeny pak mají špatný kontrast nebo zabarvení. Jde o dlouhodobý úkol, jehož ukončení zatím není možné odhadnout, protože je závislé na mnoha faktorech.

K novému zpracování a digitalizaci souboru *Druhá světová válka 1939–1945* jsme přikročili po důkladné úvaze. Původní neuspokojivý stav zpracování se značnými věcnými chybami komplikoval práci nám i badatelům. Archivní soubor je badateli velmi často žádán a jeho fyzický stav není dobrý. V současnosti je naskenováno a zkontrolováno 24 kantonů (šanonů), tj. asi třetina fondu.

Archivní soubor *Svaz Čechů z Volyně – Žatec* obsahuje celkem 1 420 fotografií a 20 pohlednic, které zachycují život na vesnici, dále skupinové a rodinné fotografie, portréty. Soubor je dílčí součástí fondu s archivní pomůckou, která však potřebám zpracování fotografických archiválií nevyhovuje. Vzhledem k tomu, že soubor obsahuje mj. deskové negativy, bylo přikročeno k jejich digitalizaci. Ta byla dokončena koncem roku 2015. Prozatím bylo zpracováno 90 záznamů (tj. 67 inv.č./115 ks). Už při počátečním zpracování souboru se však zjišťuje, že počty uváděné v inventáři nesouhlasí a obsah fotografií často neodpovídá popisu nebo – v řadě případů – nejde o fotografie, ale o obrazové archiválie (např. pohlednice atp.).

Soubor fotografií a negativů *Sbírka Rok 1968* převzal archiv na počátku 90. let z Ústavu marxismu-leninismu. Opatřen byl pouhým soupisem, který pro badatelské využívání zcela nedostačoval. Nadto byl doplňován průběžně o nově „nalezené“, přejaté či zakoupené přírůstky. Dosavadní stav byl již neúnosný. Badatelé o tento soubor fotografií projevují zájem vždy před osudným 21. srpnem. Proto jsme zahájili jeho zpracování a digitalizaci, tyto činnosti byly v roce 2015 dokončeny. Rozhodli jsme se však zároveň do souboru zapracovat

také zvukové záznamy, takže konečné zpracování se plánuje na březen 2016, a to včetně archivní pomůcky – vzhledem k přírůstkovému charakteru sbírky půjde o manipulační seznam.

V roce 2015 byla dále věnována pozornost zpracování archivních souborů malého rozsahu,

a to především z toho důvodu, že jsou badatelsky žádané, ne v příliš dobrém fyzickém stavu a obtížně manipulovatelné (různé formáty a typy fotografických vyobrazení). Proto jsme přikročili k jejich digitalizaci a zpracování. Takto se pracovalo s torzem pozůstalosti české herečky, operní a muzikálové zpěvačky *Stelky Májové*, kterou darovala Národnímu archivu v roce 2007 paní Magda Pietrasová. V roce 2015 byla provedena evidence v databázi a k jednotlivým záznamům byly přiřazeny digitální reprodukce. Fotografické archiválie většinou z 12. světového festivalu mládeže a studentstva v Moskvě (1985) z části fondu *Socialistický svaz mládeže – ústřední výbor – obrazové dokumenty* se zpracovaly obdobně. V roce 2000 byl vyhotoven prozatímní inventární seznam k archivnímu souboru *Schenk Antonín, JUDr. – fotografie*. V září 2015 bylo 553 fotografií Antonína Schenka a jeho rodiny, T. G. Masaryka, společenských akcí a pracovních návštěv z let 1908–1964 digitalizováno. Ke všem záznamům byly doplňovány osobní, věcné a místní rejstříky. Archivní soubor *Tauský Vilém – fotografie 1939–1999* zachycují vojenskou hudbu ve Francii - Adge, Nice, Perpignane, Béziers, portréty Viléma Tauského, dr. E. Beneše s důstojníky se zpřístupňuje obdobným způsobem. Stejně tak je nakládáno se soubory *Schönborn-Buchheim Bedřich a Vojtěch – fotografie*, *Vilím Blažej 1949–1976*, *Šimsovi Miroslav, Bohuš a Sylva – fotografie a zvukové záznamy*.

V neposlední řadě je třeba uvést, že byly zahájeny práce na novém zpracování (včetně zapracování přírůstků) *Sbírky Květnové povstání 1945*, která se těší velké pozornosti badatelů a fotografie jsou tak značně poškozovány. Zároveň se zpracováním byla zahájena i její digitalizace. V 90. letech 20. století jsme pořídili soupis fotografií týkajících se *koncentračních táborů*. Od té doby se objevilo mnoho nových fotografických vyobrazení s touto tematikou, a protože je to téma badatelsky velmi žádané, rozhodli jsme se tento soupis, revidovat, doplnit a zdigitalizovat. Práce na obou uvedených souborech budou v roce 2016 pokračovat.

Zpracování *kinematografických filmů* (inventarizace, katalogizace) a jejich následné poskytování badatelům je odvislé od jejich fyzického stavu a od finančních možností archivu. Fond *Ústřední dopravní institut* byl předán v roce 2000 původcem. Některé filmové pásy byly poškozeny plísní, a proto byly v témže roce provedeny mikrobiologické zkoušky. Na jejich

základě bylo rozhodnuto o skartaci 160 ks filmových pásů zcela zničených plísní. Ostatní filmy byly nově adjustovány do odpovídajících obalů. Tematicky jde převážně o instruktážní, výukové a dokumentární filmy z oblasti dopravy, především železniční. V roce 2006 bylo zahájeno základní třídění archivního fondu. Na základě pořízených seznamů byly zahájeny přepisy filmů na DVD externí firmou a v roce 2010 jsme začali ukládat záznamy do databáze. Ke konci roku 2014 bylo zdigitalizováno cca 500 kinematografických filmů. V roce 2015 externí digitalizace neprobíhala (nebyly přiděleny žádné finanční prostředky), ale byla roztržena zbývající část nepopsaných filmových pásů.

Během digitalizace videokazet VHS z archivních souborů *Federální úřad pro tisk a informace – obrazové a zvukové záznamy, Praha, Sbírka kinematografických záznamů, Ministerstvo vnitra ČR – obrazové a zvukové záznamy, Praha, Dům slovenské kultury - zvukové záznamy a videokazety, Praha, Janouch František, prof. RNDr., CSc. - obrazové a zvukové záznamy, Centrotex, organizace zahraničního obchodu – kinematografické filmy, Praha, Konfederace politických vězňů ČR – obrazové a zvukové záznamy, Praha, Národní centrum podpory zdraví – obrazové záznamy, Praha*, kterou provádíme interně, jsou vypracovávány stručné soupisy filmových záznamů, tvořené názvem filmu (pořadu) s odkazem na číslo evidenční jednotky.

Při zpracování *zvukových archiválií* v roce 2015 byla věnována pozornost především konverzi do digitální podoby, a to především z důvodu nestability původního nosiče. Následně byla prováděna postprodukční úprava digitalizátů, které jsou ukládány ve formátu MP3 na „bezpečné“ uložení dat (výjimečně ve formátu WAV). Archivní zpracování bude zařazeno do pracovní činnosti po dokončení stávajících rozpracovaných archivních souborů. V roce 2015 byla dokončena katalogizace *Sbírky gramofonových desek* a byly zahájeny opravy a doplňky popisu evidenčních jednotek. Vzhledem k přírůstkovému charakteru bylo rozhodnuto o vytvoření manipulačního seznamu, přestože jednotlivé záznamy odpovídají spíše katalogizačním pravidlům. Je třeba vyřešit připojení zdigitalizovaných zvukových záznamů k evidenčním jednotkám. Součástí *Sbírky Rok 1968* jsou rovněž zvukové záznamy. Týkají se prvních sedmi dnů okupace Československa vojsky států Varšavské smlouvy. Jedná se o 10 ks magnetofonových pásek, jejichž obsah byl databázově zpracován podle jednotlivých zvukových stop (celkem 216 záznamů). V současné době probíhají přípravy na připojení elektronických kopií zvukových záznamů k popisným metadatům.

Tematické soupisy *Soupis pečeti*

Při *Soupisu pečeti* bylo pořízeno 1520 záznamů pečeti listin fondu *Archiv České koruny* a 51 ks pečeti listin fondu *Česká dvorská kancelář*.

Anotace nových archivních pomůcek

Fotoarchiv Československé tiskové kanceláře, Praha

Manipulační seznam 2 typu, 2015, Iveta Mrvíková, 23 590 ks fotografií na papírové podložce, 2299 ks fotografických desek, 6034 ks listových filmů, 3276 ks svitkových filmů, 5685 ks kinofilmů.

Archivní soubor je tvořen třemi dílčími částmi: Fotoarchiv Československé tiskové kanceláře - fotografie 1918–1938, Praha; Fotoarchiv Československé tiskové kanceláře – fotografie 1920–1936, Praha; Fotoarchiv Československé tiskové kanceláře – fotografie 1930–1939, Praha. Fotografické archiválie vzniklé z činnosti ČTK byly do Národního archivu předávány Redakcí obrazového zpravodajství ČTK v letech 1964 až 1986, a to ve třech částech, které se chronologicky i tématicky překrývají, avšak jde o souvislé (mezerovité) přírůstkové řady, které na sebe nenavazují a lze předpokládat jejich doplnění. Také z toho důvodu bylo respektováno původní označení jednotlivých fotografických vyobrazení.

Fotoarchiv Československé tiskové kanceláře – fotografie 1918–1938, Praha tvoří soubor černobílých fotografií na papírové podložce a negativů různých formátů (skleněné, listové, svitkové a kinofilmy). Fotografie zařazené do této části se vztahují k osobám prezidentů Tomáše Garrigua Masaryka a dr. Edvarda Beneše.

Fotoarchiv Československé tiskové kanceláře – fotografie 1920–1936, Praha se sestává z černobílých fotografií na papírové podložce a negativů různých formátů (skleněné, listové, svitkové a kinofilmy) s různými tématy – politické události, osoby, místopis, žánry, sport, kultura, umění apod.

Fotoarchiv Československé tiskové kanceláře – fotografie 1930–1939, Praha obsahuje negativy různých formátů (skleněné, listové, svitkové a kinofilmy) z 30. let 20. století a je tematicky rozdílný. Jedná se o fotografické archiválie z oblasti kultury, umění, politiky, snímky československých i některých zahraničních měst, portréty významných osobností politického i kulturního života apod.

V letech 2005–2014 byla provedena digitalizace všech dochovaných fotografických archiválií. Digitalizáty byly přiřazeny k jednotlivým záznamům v databázi. Z důvodu velkého rozsahu souboru je archivní pomůcka pouze v elektronické podobě.

VYUŽÍVÁNÍ ARCHIVÁLIÍ VEŘEJNOSTÍ

Přehled viz též tabulka č. III/5 v závěru zprávy.

Z celkového objemu odpracovaných pracovních dní v odděleních zabírala nahlédací a badatelská agenda všeho druhu více než polovinu, lépe řečeno téměř dvě třetiny.

Badatelny

V uplynulém roce studovalo ve studovně oddělení fondů samosprávy a státní správy do roku 1848 a církevních institucí 638 badatelů (588 domácích, 50 cizinců), kteří zde vykonali 4 705 badatelských návštěv (4 349 návštěv domácích badatelů, 356 návštěv cizinců). Návštěvnosti odpovídá i pohyb archiválií: 7 850 žádanek, 45 reverzů. Lze konstatovat, že ve srovnání s minulým rokem opět došlo k mírnému poklesu počtu badatelů (o 135), ale k velkému nárůstu badatelských návštěv (o 1045). Badatelna se v podstatě vrátila do normálu minulých let. Díky povolování zhotovování reprodukcí dokumentů vlastními digitálními fotoaparáty se ještě více snížil počet badatelských žádostí o vyhotovení elektrografických kopií a fotokopií archivních dokumentů. Podobně došlo i k poklesu počtu žádanek o archiválie v důsledku zveřejnění židovských a židovských kontrolních matrik na webu Národního archivu, indikačních skic na webu Českého úřadu zeměměřičského a katastrálního a listin na webové stránce www.monasterium.net.

V centrální badatelně Národního archivu v Praze na Chodovci bylo registrováno celkem 2 140 badatelů, z toho 344 cizinců. Badatelé uskutečnili celkem 6 877 badatelských návštěv (5 844 domácích, 1 033 zahraničních). Průměrná denní návštěvnost se standardně pohybovala okolo 31 badatelů/den. Badatelna byla nejnavštěvovanější v měsících březnu a dubnu. V Informačním systému Badatelna bylo zaevidováno celkem 29 096 objednávek (nárůst oproti roku 2014 je 1 503). Nejvíce vytěžovaným archivním souborem bylo Policejní ředitelství – Evidence obyvatel – 3 205 objednávek. Celkem bylo v roce 2015 evidováno 5 999 objednávek ze všech částí fondu Policejní ředitelství, které se tak stalo badatelsky nejvytěžovanějším fondem. Následuje archivní fond ÚV KSČ – celkem 5 803 objednávek a dále archivní soubory s železniční tematikou (1 630 objednávek). Dále bylo badatelům předloženo velké množství studijních mikrofilmů, a to všude tam, kde jimi lze nahradit předkládání originálních archiválií. Postupně zpřístupňujeme badatelům digitální reprodukce archiválií (náhradou za originály), ovšem v řadě případů pouze lokálně. V roce 2015 bylo

v badatelně pořízeno celkem 25 130 reprodukcí archiválií pro badatele i pro služební potřebu (nejvíce v únoru – 3 622).

V roce 2015 pokračovala vzhledem k zpřísněným opatřením přijatým v roce 2014 příprava většiny archiválií pro badatelnu z hlediska ochrany osobních údajů oddělením fondů státní správy z let 1945–1992, což jej enormně zatěžuje, přičemž časově náročná činnost se nepromítá do žádného ze systémově sledovaných výstupů Národního archivu. I nadále očekáváme rozhodnutí Ústavního soudu v otázce ustanovení § 37 odst. 11 archivního zákona, podle něhož bude teprve možné vyhodnotit, případně reorganizovat procesy přípravy archiválií pro badatelské nahlížení. Pro badatele bylo mimo tým centrální badatelný připraveno celkem 7 691 kartonů a jednotlivin, z toho bylo 388 svazků a 4 279 archivních jednotek ze složitého fondu ÚV KSČ a 2 244 kartonů a 780 archivních jednotek z ostatních fondů. Na žádost Úřadu dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu PČR a rodin vězněných, Ústavu pro studium totalitních režimů, Archivu bezpečnostních složek, Vězeňské služby a dalších jsme vyhledali a připravili ke studiu archiválie z nezpracovaných fondů, které obsahují osobní citlivé údaje a jejichž fyzický stav neumožňuje jejich předložení v badatelně. Vysoké školy včetně zahraničních zadávaly i v roce 2015 témata diplomových a dalších vědeckých prací z období totality a studenti přicházeli s požadavky na odbornou pomoc. Předkládání archiválií z období po roce 1945 do studovny pro badatelské účely předcházela i v roce 2015 nezbytná technická úprava dříve utajovaných písemností. Takto byl upraven obsah 42 kartonů mj. z fondů KSČ – Ústřední výbor 1945–1989, oddělení, oddělení dopravy a spojů. Kromě toho byly takto upraveny pro běžné badatelské účely a úřední rešerše jednotlivé další materiály zejména z justičních, školských, kulturních fondů, fondů dopravy a spojů, vlády a dalších.

V rámci zpracování archiválií bylo badatelům předloženo 38 kartonů, 1 214 jednotlivin, 52 alb, 16 šanonů a 19 složek s fotografiemi z archivních souborů Zahraniční úřad Berlín, Květnové povstání 1945, Centrální katalog, Sjezdy KSČ, 2. světová válka, Čs. Dobrovolníci ve Španělsku, FČTK 1920–1938, Svaz Čechů z Volyně, Ukrajinské muzeum, Sb. FSČF atd. Sb. rok 1968, FD 1897–1975.

Správní činnosti – opisy, výpisy a kopie pro občany, veřejnou správu, soudy, rešerše

V elektronickém systému spisové služby bylo v roce 2015 zaevidováno celkem 5 240 čísel jednacích. Bez čj. vykazuje systém elektronické spisové služby existenci 319 dokumentů. Datovou schránkou bylo přijato 2 422 a odesláno 2 569 datových zpráv.

Z celkového počtu bylo 2 562 čj. spisů vyřízeno v režimu správní nahlédací agendy: 1 653 spisů se týkalo státního občanství a sčítání lidu; 401 čj. spisů se týkalo agendy 3. odboje (zákon č. 262/2012 Sb.) a 213 čj. – majetkových záležitostí (zákon č. 428/2012 Sb.); 231 spisů bylo vyřízeno v rámci agendy badatelské, 50 čj. bylo odesláno odboru správních činností MV ČR k dohledání osobních údajů (zjištění adresy, data narození, úmrtí), 14 čj. bylo vyřízeno v režimu zákona č. 106/1999 Sb. a zbývajících 2 678 spisů se týkalo ostatních žádostí veřejnosti nebo šlo o vlastní spisy Národního archivu. Rešerše a reprodukce archiválií byly zpracovány pro 480 domácích a 641 zahraničních žadatelů. Ve srovnání s rokem 2014 se počet rešerší zdvojnásobil – v roce 2014 celkem 667, v roce 2015 celkem 1 121. Samostatnou skupinu dotazů tvoří rostoucí počet žádostí o povolení k publikování reprodukcí dokumentů uložených v jednotlivých fondech všech archivních oddělení. Dokument (y) je vždy nutno nejprve identifikovat a poté zkontrolovat, resp. opravit citaci zdroje (ů).

Správní agendy vyplňují většinu pracovního času ve dvou odděleních Národního archivu – oddělení fondů samosprávy a státní správy z let 1918–1945 (1 863 čj.) a oddělení fondů státní správy z let 1945–1992 (1 800 čj.). Kromě toho vyhotovují i rešerše pro badatele, tak jako ostatní oddělení. Dotazy *dle zákona č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi* přicházely zejména od Státního pozemkového úřadu a církevních institucí (a od jejich právních zástupců), přičemž některé byly velmi časově náročné a byly k nim mnohdy přikládány desítky stran kopií. Agenda církevních restitucí byla realizována především v předem vytipovaných fondech Ministerstvo zemědělství (Ministerstvo zemědělství II – JZD, Ministerstvo zemědělství II – IX. odbor, Ministerstvo zemědělství II – VII. odbor, Ministerstvo zemědělství II – Hlavní správa státních statků a Ministerstvo státních statků, Československé státní statky), Úřad předsednictva vlády, Ministerstvo školství a kultury – církevní odbor, Ministerstvo kultury ČSR/ČR, Státní úřad pro věci církevní, Fond národní obnovy, Státní památková správa, Lesprojekt, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo zdravotnictví, Ústřední ředitelství státních lesů a statků, Praha; Zemský úřad Praha – ZNV – referáty: dopravní, průmyslový, pro pozemkovou reformu, pro vnitřní osídlení a správu nepřátelského majetku, smíšená komise pro zjišťování a oceňování válečných škod; Náboženská matice, Praha; Zemský úřad Praha – oddělení církevní, nadační a školské; Zemský úřad – dodatky a v případě nejasností ohledně průběhu 1. pozemkové reformy fond Státní pozemkový úřad – Vlastnické soubory majitelů velkostatků, Praha). Majoritně podání v této agendě řešilo 3. a 4. oddělení Národního archivu, v ojedinělých případech pak i ve spolupráci s 1. a 2. oddělením Národního archivu.

Značná množství ověřených kopií se zasílají též na regionální pobočky Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových či Pozemkového úřadu s *údaji o majetku ze zemědělsko-lesnických a hospodářských fondů*. Některé ze žádostí o dohledání vlastnictví zemědělského a lesnického majetku jsou však směřovány pouze na *zjištění bývalých vlastníků, resp. dědiců* (zejména regionální pobočky Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových, Pozemkového úřadu, krajské úřady, katastrální pracoviště apod.). Před dvěma a více lety byly tyto typy žádostí ojedinělé, avšak po zjištění veřejné správy, jaký význam mají *historické sčítací operáty*, začal jejich počet narůstat. V loňském roce se jednalo již o 312 ks žádostí. Samostatnou skupinu tvoří řešerše pro veřejnou správu či soukromé firmy z oblasti hospodářství a průmyslu.

Počet dotazů na zjišťování národnosti a státního občanství se zvýšil, v naprosté většině se jednalo o žádosti státních úřadů či orgánů samosprávy (464 ks žádostí 3. oddělení a 386 žádostí 4. oddělení). Od roku 2014 se díky projektu Technologické agentury ČR *Státoobčanská agenda a její zefektivnění* vyřizují tyto žádosti výhradně elektronicky. Potíže nastávají pouze v případě předávání většího množství dat v potřebné kvalitě.

Nadále se radikálně zvyšoval počet žadatelů, kteří potřebují doložit *československé občanství svých předků na základě výsledků sčítání v roce 1930 na Podkarpatské Rusi*, a to z předchozích 201 ks na loňských 620 žádostí.

Dotazy na různé druhy perzekuce a na odboj v období nacistické okupace (a následně pátrání po osobách) zasílaly instituce již ojediněle (Mezinárodní pátrací služba v Bad Arolsensu, Český červený kříž, případně Ministerstvo obrany). Tématu se ale věnují jednotlivci zájemající se o své předky nebo vědecktí pracovníci a studenti v souvislosti s psaním odborných studií. Počet úředních žádostí týkajících se věznění, případně nuceného pracovního nasazení, majetkové újmy či rasového pronásledování československých občanů v době nacistické okupace činí cca 85 ks žádostí.

Bylo zpracováno celkem 396 žádostí (nárůst oproti roku 2014 o cca 120 podání) *účastníků odboje a odporu proti komunismu podle zákona č. 262/2011 Sb.* Tato agenda je stabilizovaná v tom smyslu, že řešerše probíhají zaběhlým systémem ve shodě s dohodnutými požadavky Ministerstva obrany ČR a ve spolupráci s dalšími institucemi. Tento postup se osvědčil. Pracovníci oddělení ze základní informace o osobě (jméno, příjmení, datum narození) prováděli rozsáhlou řešerši v celkem až 25 archivních fondech, šlo zejména o fondy justice, ÚV KSČ a další. Po soustředění všech podkladů byly vybrány dokumenty relevantního charakteru, dokazující odboj, případně odpor proti komunismu u konkrétní osoby. Průběžně probíhaly konzultace v této agendě mezi Národním archivem, Ministerstvem

obraný, Ústavem pro studium totalitních režimů a Archivem bezpečnostních složek k řešení odborných problémů souvisejících s touto agendou a hodnocením, přípravou a posuzováním archivních zdrojů při jejím řešení. Alena Šimánková je členkou pracovní skupiny při Ústavu pro studium totalitních režimů pro 3. odboj. Agenda byla náročná na technické zabezpečení (kopírovací a skenovací přístroje), probíhalo digitalizování archiválií, v některých případech byly vzhledem k velkému rozsahu materiálu (skeny přesahující 10 MB, což je limit pro ISDS) pořizovány analogové kopie, které byly vyzvedávány v pravidelných intervalech kurýrem Ministerstva obrany. Opakují se žádosti v případech atypických, kdy je přes náročnou rešerši archivních fondů protirežimní činnost obtížně dokladovatelná prostřednictvím archivních fondů našeho archivu. I v roce 2015 byla vedena v rámci oddělení paralelní samostatná evidence podání a jejich vyřízení podle zákona č. 262/2011 Sb., fakticky formou jmenné kartotéky.

Bylo vzneseno 66 dotazů (nárůst oproti roku 2014) na členství v KSČ. Další žádosti se týkaly vystěhování zemědělských rodin, ztotožnění osob (žádosti Úřadu dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu SKPV PČR), žádosti o usnesení vlád a materiály do vlády (1945–1992), mezivládních náhradových dohod, odškodnění za rok 1968, odškodnění majetků zanechaného na Podkarpatské Rusi a další.

Zvláštní skupinu pak tvoří dotazy řadící se ke genealogii. Celkem se v roce 2015 jednalo o 411 ks badatelských žádostí (316 ks bylo od českých a 95 ks od zahraničních žadatelů). V oddělení nejstarších fondů tradičně právě dotazy z oblasti židovské, šlechtické a občanské genealogie převažovaly a za nimi následovaly rešerše z oblasti církevních a hospodářských dějin. Do fondů oddělení fondů samosprávy a státní správy z let 1848–1918 směřuje poměrně málo nahlédací agendy. Výjimku tvoří žádosti o zjišťování hodiny narození dle porodních knih uložených ve fondu Zemská porodnice a nalezinec.

Vzhledem k ochranné lhůtě třiceti let jsou fondy vzniklé po roce 1992 vytěžovány zejména správními úřady a orgány činnými v trestním řízení. Požadavky měly v roce 2015 přibližně stejnou úroveň jako v předchozích letech. Jednalo se o úřední nahlédací agendu především ve fondech – Ministerstvo zemědělství, Úřad vlády ČR, Ministerstvo spravedlnosti ČR (rehabilitační a odškodňovací agenda), Ministerstvo financí ČR, Ministerstvo kultury, Ministerstvo zdravotnictví, Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, Ministerstvo pro místní rozvoj, Úřad pro civilní letectví a Česká filharmonie.

VÝSTAVY

Významnou činností jsou výstavy archivních dokumentů a práce s nimi související. V roce 2015 Národní archiv připravil a instaloval ve výstavním prostoru na Chodovci stěžejní výstavu *Mistr Jan Hus a jeho svět* k 600. výročí Husova upálení pořádanou ve dnech 26. – 30. 6. 2015. Expozice komorního charakteru představila historicky nejvzácnější dokumenty z fondů a sbírek Národního archivu, rámcově spojené s Husovým působením a dobou, v níž žil.

Archiválie Národního archivu jsou velmi často požadovány různými institucemi k zapůjčení na výstavy. Proto je do výstavní činnosti zahrnován nejen výběr archiválií, kontrola fyzického stavu archivních dokumentů a výstavních prostor, ale i příprava návrhů smluv o výpůjčce včetně zajištění záznamů o ocenění, protokolů o stavu archiválií apod. V následující tabulce je shrnuto množství pracovních dnů potřebných pro kontrolu fyzického stavu archiválií a zajištění výstav:

Výstavy archiválií		
Příprava archiválií pro výstavy a zápůjčky	dny	105,5
Instalace výstav	dny	52
Měření klimatických a světelných parametrů	dny	5

Příprava výstavních exponátů a výstavních panelů a vlastní instalace

a) domácí výstavy

Vlastní

Originály dokumentů:

Mistr Jan Hus a jeho svět

Výstavní sál Národního archivu, Praha; 26. – 30. 6. 2015.

Příprava pro následující roky:

Archiv České koruny. Listinný poklad Karla IV. k výročí 700 let od narození Karla IV.
(rok 2016)

Toskánská Habsburkové a ostrovské panství (1808–1918), Prostory Staré radnice
v Ostrově, 5 – 12/2016

Československo-německé hospodářské vztahy v dokumentech (výzkum, příprava,
realizace rok 2017)

Kopie dokumentů:

Archiv Paul

Výstava u příležitosti převzetí fotoarchivu Jana Paula k depozitnímu uložení v Národním archivu. Vstupní hala a přednáškový sál Národního archivu, Praha; 10. 11. 2014 – doposud.

The Habsburg-Tuscany Family Archive. Digitisation Projects.

Břevnovský klášter, Praha; 27. – 29. 4. 2015. Připravil Národní archiv u příležitosti konání závěrečné mezinárodní konference projektu ENArC.

Toskánsko v Brandýse. Z Rodinného archivu toskánských Habsburků.

Rudolfinská chodba zámku Brandýs nad Labem; 25. 4. – 30. 10. 2015. Připravilo město Brandýs nad Labem – Stará Boleslav ve spolupráci s Národním archivem.

Toskánsko v Ostrově nad Ohří

Zámek Ostrov nad Ohří; 1. 5. 2015 – cca 2/2017. Připravuje město Ostrov nad Ohří ve spolupráci s Národním archivem.

Spolupráce na výstavách a přenesení výstav

Kopie dokumentů:

Nad krajinou slz a radiace

Vstupní hala Národního archivu, Praha; 3. 7. – 30. 9. 2015. Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu Policie ČR pro Národní archiv.

Kartografické zdroje jako kulturní dědictví

Vstupní hala Národního archivu, Praha; 12. 10. 2015 – doposud. Připravil Výzkumný ústav geodetický, topografický a kartografický, v. v. i. a Historický ústav Akademie věd České republiky, v. v. i.

Spolupráce na výstavách a zápůjčky exponátů

Originály dokumentů:

Otevři zahradou rajskou. Benediktini v srdci Evropy 800–1300

Výstavní prostory Valdštejnské jízdárny, Praha; 7. 11. 2014 – 15. 3. 2015. Připravila Národní galerie v Praze.

Praha Husova a husitská 1415–2015

Výstavní prostory Clam-Gallasova paláce, Praha - 24. 9. 2015 – 24. 1. 2016. Připravilo Muzeum hlavního města Prahy ve spolupráci s Archivem hlavního města Prahy.

Stížný list české a moravské šlechty proti upálení Jana Husa – 600 let

Výstavní prostory Muzea Vysočiny Havlíčkův Brod – Havlíčkův dům, Havlíčkův Brod; 29. 9. – 6. 12. 2015. Připravilo Muzeum Vysočiny Havlíčkův Brod.

Expozice stavitelství

Výstavní prostory Centra stavitelského dědictví v Plasích, Areál bývalého cisterciáckého kláštera, Plasy; 30. 9. – 29. 11. 2015. Připravilo Národní technické muzeum, Praha.

Smysl pro umění: umělecké ikony v České akademii věd a umění

Výstavní prostory Salmovského paláce, Plzeň; 23. 10. 2015 – 10. 3. 2016. Připravila Národní galerie v Praze ve spolupráci s Akademií věd ČR.

Výstava Baroko na Plzeňsku a v západních Čechách

Výstavní prostory Západočeské galerie v Plzni – Masné krámy, Plzeň; 27. 10. 2015 – 20. 3. 2016.

Bez hranic. Umění Krušnohoří 1250–1550

Výstavní prostory Valdštejnské jízdárny, Praha; 27. 11. 2015 – 28. 3. 2016. Připravila Národní galerie v Praze. Vystavovatel se nakonec rozhodl o zápůjčky exponátu upustit.

Kopie dokumentů:

Putovní mezinárodní výstava Nucená práce pro „bílé zlato“/ Zwangsarbeit für „Weißes Gold“

Výstavní sál Národního archivu, Praha; 20. 2. – 15. 4. 2015. Řešitel projektu dr. Ch. Schoelzel, Culture at more, Berlín, Museum Mitterteich, SRN. Výstava proběhla od 1. 11. 2014 – 15. 8. 2015 na několika místech na území SRN a ČR.

Na prahu svobody. Vítězství 1945

Foyer sídla Historického ústavu Akademie věd České republiky v Praze, 4. 5. 2015 – 4. 6. 2015.

Cizí dům? Architektura českých Němců 1848–1891

Galerie UM, Praha; 10. 7. – 4. 9. 2015. Připravila Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze. Posouzení fyzického stavu zapůjčovaných exponátů. Vystavovatel se nakonec rozhodl pořídit a vystavit kopie exponátů.

Nesmíme zapomenout: Jan Opletal a další oběti listopadu 1939

Prostory Senátu Parlamentu ČR, 26. 8. – 8. 9. 2015, Národního pedagogického muzea a knihovny J. A. Komenského, 12. 11. 2015 – 14. 8. 2016. Pořadatel Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského. Výběr archiválií a zajištění skenů.

Svědkové vzepětí a tragédie. Plakáty ze španělské občanské války ve sbírkách Národního archivu

Prostory Senátu Parlamentu ČR, 23. 10. 2015. Spolupořadatelé Ústav pro soudobé dějiny AV ČR a Český svaz bojovníků za svobodu. Výstava ke konferenci Českoslovenští interbrigadisté a španělská občanská válka.

Za svobodu a vlast aneb Volyňští Češi v československých vojenských jednotkách v SSSR 1942–1945

27. 10. 2015 – 28. 11. 2015. Spolupořadatelé Občanské sdružení Zvon a Vojenský historický ústav, Patton Memorial Pilsen.

Jan Šverma – národní hrdina?

Mnichovo Hradiště, městské kino a venkovní panely na náměstí, vernisáž 10. 11. 2015. Výstava připravená Městským muzeem Mnichovo Hradiště ve spolupráci s Národním archivem k panelové diskusi Jan Šverma – národní hrdina? (pořadatel diskuse: Město Mnichovo Hradiště a Městské muzeum Mnichovo Hradiště).

b) zahraniční výstavy

Originály/faksimile dokumentů:

Výstava 1000 Jahre Kaiserdom Merseburg

Výstavní prostory Dómu a zámku v Mersenburgu; 10. 8. – 9. 11. 2015. Připravil Vereinigte Domstifter zu Mersenburg und Naumburg und des Kollegiatstifts Zeitz, Naumburg.

Kopie dokumentů:

De Florència a Mallorca per Praga: l'Arxiduc Lluís Salvador

Valldemossa, Mallorca, Španělsko, 20. 6. – 31. 12. 2015

Zápůjčky na výstavy připravované pro rok 2016

Originály dokumentů:

Žezlo a koruna

Výstava konaná v rámci projektu Karel IV. na Pražském hradě. Výstavní prostory Císařské konírny, Praha – Pražský hrad; 12. 5. – 28. 9. 2016. Připravuje Správa Pražského hradu.

Karel IV. (1316–1378)

Výstavní prostory Valdštejnské jízdárny, Praha; 20. 10. 2016 – 5. 3. 2017. Připravuje Národní galerie v Praze.

Kopie dokumentů:

Projekt výstavy německé nadace Topografie teroru k příležitosti 75. výročí útoku na Sovětský svaz k tématu masových poprav/masových zločinů spáchaných jednotkami SS, Wehrmachtu a policie na Židech, Romech a dalších obětech v obsazeném Sovětském svazu. Výstava by měla být otevřena na podzim 2016 a je financovaná německým ministerstvem zahraničí.

Výběr, zajištění restaurování a přípravy identických kopií kovových značení z fondu **Svaz nuceně nasazených pro stálou výstavu v Evropském parlamentu** (Dům evropské historie), Brusel, 10/2016.

SPOLUPRÁCE S MÉDII

V roce 2015, stejně jako v předchozích letech, spolupracoval Národní archiv ve velké míře s médii. Podílel se na natáčení pořadu České televize Tajemství rodu: Jan Pirk, na natáčení pro zprávy České televize o digitalizaci pečeti Archivu České koruny v rámci projektu Community as Opportunity a dalším natáčení pro zprávy České televize o zakládací listině kláštera v Plasích. Stejně tak se Česká televize zajímala o akvizice atraktivních archiválií. Přinesla reportáže o převzetí archivu Olgy a Blahoslava Hrubých, bojovníků za svobodu a lidská práva v zemích východního bloku po roce 1948, které v reportáži ocenil i ministr zahraničních věcí Lubomír Zaorálek, a o získání pozůstalosti Jana Zajíce, který se upálil na protest proti invazi vojsk Varšavské smlouvy do Československa. Jiří Křesťan se podílel jako odborný garant a účinkující na pořadu České televize Druhý život Mistra Jana Husa, díl 5. První komunista? Pro někoho český vlastenec, pro jiného arcikacíř, nebo také vzorový revolucionář. Poskytl rovněž dva rozhovory o své knize o Václavu Talichovi a v Českém rozhlasu mluvil o rozhlasovém vysílání z Moskvy za druhé světové války. Eva Gregorovičová poskytla rozhovor Českému rozhlasu o osobnosti arcivévody Ludvíka Salvátora. Také jsme spolupracovali s autory dokumentárního pořadu pro Českou televizi „Expedice Mayaguana 2015“ (expedice k vraku potopené čs. obchodní lodi M/S Pionýr v roce 1969 u Bahamského souostroví), podklady byly vyhledány zejména ve fondech Ministerstvo zahraničního obchodu, Federální ministerstvo zahraničního obchodu a ve fondu Československá námořní plavba.

Dále jsme poskytovali odpovědi na žádosti ve věcech členství v KSČ některých politiků, přičemž zájem byl zejména ze strany slovenských médií. Zájem v tomto tématu sleduje nepravidelnou křivku odvíjející se od volebních období u nás a na Slovensku. Národní archiv připravil také studijní podklady pro jeden rozhlasový pořad, z etických důvodů po dohodě s autorem příspěvku bylo nakonec od pořadu odstoupeno.

EXKURZNÍ ČINNOST

V oddělení nejstarších fondů se v roce 2015 uskutečnilo 30 exkurzí, jichž se zúčastnilo celkem 518 návštěvníků, z toho 142 cizinců (kromě českých středoškolských a vysokoškolských studentů také matrikářky obecních úřadů Plzeňského kraje, Rodopisná společnost, členové farního sboru ČCE, pracovníci Národní technické knihovny, pracovníci odboru archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra České republiky, účastníci konference ENArC, projektu CENDARI, pracovníci Rakouského státního archivu, čínští archiváři, krajané ze Švýcarska a pedagogové a studenti univerzity Sorbonna).

Na Chodovci se uskutečnilo celkem 25 exkurzí s celkovým počtem 470 účastníků. Kromě organizovaných exkurzí jsme umožnili celou řadu návštěv pro zahraniční delegáty různých akcí pořádaných zejména odborem archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra České republiky i pro zaměstnance některých odborů Ministerstva vnitra a dalších institucí. Tyto návštěvy v sobě zahrnovaly nejen exkurzi/návštěvu, ale také odborné debaty vždy na předem dané téma – digitalizace, archivace FFKD, projekt Národní digitální archiv ad.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2015

Soupis akcí a využívání přednáškového sálu a kinosálu NA v roce 2015

Měsíc	Seznam akcí a využívání sálů	Počet
LEDEN	Výuka pro studenty archivnictví FF UK	1
	Jednání pracovní skupiny národního standardu	1
	Porada 8. odd.	1
	INTERPI – porada	1
	Seminář pro původce	1
ÚNOR	Autorské právo v archivní a muzejní praxi - přednáška prof. JUDr. Ivo Telce, CSc.	1
	Odborná přednáška	1
	Seminář pro původce	1
	Prevence a léčba bolesti zad, Roman Nesvadba	1
	Vernisáž výstavy Nucená práce pro „bílé zlato“	1
	Fakulta humanitních studií UK, posluchači oboru oral history – exkurze	1
BŘEZEN	Exkurze – Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s.	1
	Valná hromada ČAS	1
	PH redakční rada	1
	Stopy archivních dějin a holokaustu v archivech České republiky - workshop	2
	Seminář pro původce	1
	Restaurování praporu z fondu Svaz Čechů z Volyně, Žatec	1
DUBEN	Seminář pro původce	1
	Katedra historie Přírodovědně-humanitní a pedagogické fakulty Technické univerzity v Liberci – exkurze	1
	Podpis účetní závěrky za rok 2014	1
	Jednání pracovní skupiny národního standardu	1
	Posluchači Mgr. studia veřejné správy VŠFS – exkurze/výuka	1
	Exkurze - FF Jihočeské univerzity + Univerzita Pasov/výuka	1
KVĚTEN	Seminář pro původce	2
	Ústav PVH a archivnictví FF MU – exkurze/výuka	1
	Jednání pracovní skupiny národního standardu	1
	Kulatý stůl CNZ	1
	Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy – exkurze/výuka	1
	Redakční rada – Sborník historické fotografie	1
ČERVEN	Seminář pro původce	1
	Plenární schůze OO	1
	Etika archivní práce	1
ČERVENEC	Mistr Jan Hus – setkání přátel 6. odd.	1
	Hodnocení vědeckých výsledků	1
SRPEN	Městské muzeum Česká Třebová – exkurze	1
ZÁŘÍ	Složení služebního slibu	1
	Digital Archiving in Czech and German Perspective: Architecture, Tools, Results	2
ŘÍJEN	Konference Co po nás zbude	2
	Historický vývoj a identifikace černobílých fotografických technik – 1. tematický workshop zaměřený na péči o fotografické sbírky	1
	Historický vývoj a identifikace	1

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2015

	barevných fotografických technik a fotografických tisků – 2. tematický workshop zaměřený na péči o fotografické sbírky	
	Modrý štít	1
	Výuka archivnictví	2
	Právní konference – Státní soud	1
LISTOPAD	Výuka archivnictví	2
	Jednání pracovní skupiny národního standardu	1
	Setkání s důchodci NA	1
	Seminář k eSSI	1
	Exkurze – Obchodní akademie a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky, Liberec, (obor Veřejnoprávní činnost)/výuka	2
PROSINEC	Archivy, muzea, knihovny v digitálním světě 2015	2
	Workshop Digitální archivace v ČR	1
	Mikulášská besídka	1
	Jednání pracovní skupiny národního standardu	1
	Gymnázium T. Manna, Praha 8 – exkurze/přednáška	1
	Výuka archivnictví	1
	Porada 8. oddělení	1
	Studenti archivnictví FF UK – exkurze/výuka	1
	Výběrové řízení 8. oddělení	2
	Celkem akcí	66

KNIHOVNA

V uplynulém roce se podařilo udržet bezproblémový provoz knihovny v základních činnostech a službách na takové úrovni, aby opět dostala rozsahu služeb uživatelům, daném a vyplývajícím z jejího postavení základní knihovny se specializovaným fondem dle §13 zákona č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb a splnit nebo pokračovat v řadě úkolů specifického, dlouhodobého a mimořádného charakteru. V konkrétní podobě toto představuje širokou škálu úkolů a činností v oblasti péče o historické knihovní fondy a sbírky, které jí byly v procesu minulých let svěřeny do péče; úkolů v oblasti tvorby a zpřístupňování oborově zaměřeného knihovního fondu archivní knihovny; tvorby a zpřístupňování informačního oborového fondu, ať již v podobě oborových dokumentačních databází, nebo v podobě sestavování a vydávání oborových bibliografií; úkolů a činností v oblasti využívání těchto fondů formou poskytování nejrozličnějších služeb výpůjčních, referenčních a řady specifických služeb knihovny) – při využití nových technologií – širokému okruhu uživatelů knihovny, ať již jde o pracovníky a badatele Národního archivu a ostatních archivů ČR, o uživatele z okruhu vysokých a

středních škol, nebo o další odborné a zájmově odborně zaměřené uživatele z řad široké veřejnosti. Činnosti na detašovaném pracovišti v objektu Milady Horákové 133 byly nadále pokryty jednou pracovnící z knihovny na Chodovci v rozsahu poloviny pracovního úvazku.

Automatizace

V systému Relief bylo v průběhu roku 2015 do uzavření systému zpracováno v Elektronickém katalogu celkem 2 167 záznamů přírůstků a záznamů retrospektivní katalogizace. V aplikaci Dokumentační fondy bylo zpracováno za stejné období celkem 854 nových dokumentačních záznamů především pro databázi Bibliografie českého archivnictví.

Pro nákup nového automatizovaného knihovnického systému (dále jen AKS) zpracovala knihovna zadávací dokumentaci projektu Veřejné informační služby knihoven (VISK) – podprogram VISK 3 Informační centra veřejných knihoven. Získanou dotaci ovšem nebylo možné čerpat z důvodu neslučitelnosti zdrojů financování povinné finanční spoluúčasti Národního archivu s finančními zdroji poskytnuté dotace. Národní archiv byl s politováním nucen dotaci Ministerstvu kultury ČR vrátit a projekt nákupu nového AKS prostřednictvím podprogramu VISK 3 uzavřít.

Nákup nového AKS, který zkvalitní vědeckou a výzkumnou infrastrukturu instituce, byl realizován formou zadání veřejné zakázky z finančních prostředků Národního archivu z oblasti institucionální podpory. Stanoveným podmínkám zadávací dokumentace nákupu AKS nejlépe vyhověl knihovnický systém Verbis společnosti KP-SYS, s.r.o.

Digitalizace

Knihovna realizovala v projektu digitalizace dokumentů ohrožených degradací kyselého papíru v podprogramu VISK 7 (Kramerius) již sedmou a zároveň závěrečnou etapu projektu digitalizace deníku Československá republika (Pražské noviny). Do závěrečné etapy digitalizace deníku byl začleněn i projekt, využívající další podporovanou aktivitu podprogramu VISK 7 – tj. zhotovení ochranných obalů na dokumenty digitalizované v rámci podprogramu.

Digitální knihovna Národního archivu v systému Kramerius prošla upgradem na verzi K4 a ještě v závěru roku na verzi vyšší, verze 5 (K5). Celkem bylo v projektech VISK 6 a VISK 7 v letech 2006–2015 digitalizováno 157 titulů / 290 svazků / 93 459 images (obrazů) dokumentů z fondů knihovny Národního archivu. V souvislosti s přechodem knihovny na nový AKS a s tím související náročný plán činností nebyly pro rok 2016 připraveny projekty digitalizace dokumentů z fondů knihovny Národního archivu.

Přejímky a přírůstky fondu

Samostatně nebo formou spolupráce s ostatními odbornými odděleními Národního archivu probíhaly přejímky tištěných dokumentů nakladatelství MONA (část Archiv vydávaných časopisů), Archivu ČSSD (zkompleťované ročníky 2005–2010 časopisu Trend, nezávislého časopisu sociální demokratické orientace, který vycházel v letech 1994–2010) a tištěné dokumenty vyčleněné pro knihovnu z archivního fondu Antonín Švehla. Všechny tři přejímky jsou významným přírůstkem fondu Sbírka novin Národního archivu, v rámci kterého budou vedeny jako samostatné dílčí fondy.

Knihovna předala archiválie Rodopisné společnosti československé archivnímu oddělení. Předáno bylo 6 kartoték a 18 balíků (úřední knihy, propagační materiál, archiválie mapující činnost členů společnosti, kartotéky členěné podle badatelských témat, fotografie na skleněných deskách) z let 1929–1947. Dokumenty byly ponechány v Knihovně Rodopisné společnosti. Vyčleněný fond knihovny byl uspořádán podle signatur seznamu knih z roku 1944.

V roce 2015 hospodařila knihovna s rozpočtem na nákup knih a časopisů v celkové částce 450 000,- Kč (z toho 250 000,- Kč bylo určeno na nákup odborné literatury financované z prostředků institucionální podpory vědy a výzkumu). Kromě nákupu knih a zajištění kontinuací periodických publikací se knihovna podílela na rozšíření archivního fondu Sbírka map a plánů Národního archivu.

Formou nákupu bylo získáno 591 knihovních jednotek, svázané seriály byly zapsány v počtu 154 nových jednotek a nejvíce publikací, 1 456, bylo získáno zdarma (dar, výměna, povinný výtisk badatelů, přejímky a z produkce Národního archivu). Celkem přibylo do fondů knihovny 2 201 knihovních jednotek. Knihovna odebírala 353 titulů (395 exemplářů) časopisů.

Zpracování knihovních fondů

Kromě zpracování ročních přírůstků a přejímek se knihovna také věnovala zpětnému zpracování starších fondů. Průběžné zpracovávání dokumentů *Knihovny Svazu protifašistických bojovníků* (dále jen SPB), která obsahuje převážně antifašistickou a protiválečnou literaturu, bylo prezentováno v rámci výstavky knižních novinek. Jednou z vystavených publikací byla i Pamětní kniha obce Lidice z roku 1946.

V případě historických fondů byla v uplynulém roce dokončena revize fondů a signatur se starými tisky. Při té příležitosti bylo provedeno zmapování středověkých rukopisných fragmentů napříč historickými fondy. Nejstarší nalezený zlomek pochází z 11.

století, resp. u depozita dokonce už z druhé poloviny 10. století. Při průzkumu souboru nesignovaných starých tisků byly objeveny tři prvotisky z 80. a 90. let 15. století.

Proběhly také tři drobné přejímky k Maltéžské knihovně, z nichž jednu tvořila dvě unikátní prvotisková folia. Byly rovněž vytvořeny některé interní pomůcky, jako je např. katalog cenné Smitmerovy sbírky. Knihovna pořádala exkurze do Maltéžské knihovny, jak pro zaměstnance, tak pro další zájemce z odborné veřejnosti. Nově byla připojena i možnost prohlídky Valdštejnské knihovny s odborným komentářem. K prezentování Maltéžské knihovny přispěje i odborný článek o jejích dějinách, který byl odevzdán do tisku v *Paginae historiae*. Navázána byla spolupráce s vedoucím oddělení starých tisků a rukopisů Knihovny Národního muzea PhDr. Richardem Šípkem, Ph.D.

Ochrana fondů

K odbornému restaurátorskému zásahu bylo předáno do oddělení péče o fyzický stav archiválií 18 dokumentů z fondů knihovny Národního archivu (14 svazků starých tisků z fondu Knihovny A, fondu Knihovny C a fondu Knihovny Piaristické koleje na Novém Městě (pražském) a také 4 svazky novin – starých tisků z fondu Sbírký novin Národního archivu).

V rámci ochrany a péče o knihovní fondy byla zadána vazba časopisů a novin. Do vazby, pro kterou byla vypsána veřejná zakázka, bylo celkem zadáno 841 svazků časopisů a novin.

Zároveň knihovna uplatnila právo reklamace na vazbu z roku 2014, která v části ochranné obaly (pouzdra) pro staré noviny vykazovala nedostatky již při převzetí zakázky. Tyto vady se však při evidenci svazků v průběhu roku 2015 prokázaly jako zcela nevyhovující podmínkám zadání zakázky. Reklamace byla druhou stranou uznána. K úplnému přepracování bylo celkem zadáno 48 ochranných obalů (pouzder).

Bibliografická činnost a hlášení výsledků RIV

V roce sběru 2015 pro roky uplatnění 2011–2015 bylo celkem nahlášeno do Rejstříku informací o výsledcích – RIV 50 výsledků vědy a výzkumu Národního archivu, z toho bylo nahlášeno pro poskytovatele:

- Grantová agentura ČR – 3 výsledky
- Technologická agentura ČR – 2 výsledky
- Ministerstvo vnitra ČR – 45 výsledků

Uplatněné výsledky byly ve složení:

- článek v odborném periodiku (29 výsledků)
- kapitola v knize (8 výsledků)
- kniha (7 výsledků)
- certifikovaná metodika (1 výsledek)
- software (2 výsledky)
- uspořádání workshopu (1 výsledek)
- ostatní (2 výsledky)

Všechny výsledky byly přijaty bez výhrad. Jiné druhy výsledků než výsledky dosud uplatňované, nebude Národní archiv uplatňovat.

Publikační činnost pracovníků, kterou zpracovává knihovna v rámci bibliografických činností, je uvedena v závěru této Zprávy o činnosti. Velkým bibliografickým a publikačním počinem roku 2015 bylo pokračování vydávání ročních soupisů bibliografického titulu Bibliografie českého archivnictví. – za externí pomoci byl zpracován a vydán soupis za rok 2009. Bibliografie českého archivnictví za rok 2009 byla zveřejněna na webu Národního archivu.

Služby

Výpůjční protokol						
		Chodovec		Dejvice		Celkem
Počet výpůjček	zaměstnanci	673	2 219	231	715	2 934
	do studovny	1 546		484		
Meziknihovní výpůjční služby	MVS - uživatelům knihovny	13	24	MVS/MMVS zajišťuje Chodovec		24
	MMVS - uživatelům knihovny	1				
	MVS - vyžádané z venku	2				
	elektronické MVS (skeny) - vyžádané z venku	8				
Počet čtenářů	nově registrovaní čtenáři	71	262	18	58	320
	aktivní čtenáři	191		40		

VĚDECKÝ VÝZKUM

Národní archiv, v souladu s předmětem činnosti stanoveným zákonem o archivnictví, dlouhodobou koncepcí rozvoje výzkumu a v neposlední řadě i historickou tradicí starou sto padesát let, pokračoval i v roce 2015 ve svých výzkumných aktivitách.

Archiv provádí vědeckou a výzkumnou činnost v oblasti archivnictví, pomocných věd historických a v příbuzných vědních oborech; plní úkoly ústředního vědecko-výzkumného pracoviště na úseku preventivní péče o archiválie, konzervace a restaurování archiválií, uchovávání a zpřístupňování nových forem nosičů informací, včetně dokumentů v digitální podobě; v této oblasti vykonává funkci odborného, metodického a školicího centra. Základním posláním archivů bylo a je uchovat a zpřístupnit informace pro současné a budoucí potřeby společnosti. Vědecké, výzkumné a inovační aktivity tedy oscilují kolem tohoto fundamentu a spolu s vývojem společnosti se proměňují reagující na informační poptávku a na vnější rámec existence a fungování archivů, přesněji na potenciální rizika, znemožňující plnit základní poslání. Národní archiv se stal i na tomto poli uznávanou výzkumnou kapacitou, potvrzenou výsledky a poměrně úspěšným získáváním dotací z nejrůznějších zdrojů na vědu a výzkum. Základní směr výzkumu je definován v dlouhodobé koncepci Národního archivu, nicméně tato koncepce podléhá operativní každoroční vnitřní evaluaci formou aktualizace pracovního plánu na příslušný rok a reaguje tak na aktuální stav oboru, rozvoj spolupráce s partnerskými institucemi v ČR i v zahraničí a v neposlední řadě rovněž na aktuální potřeby státní politiky a administrativy a její informační poptávku.

V minulých letech dobře nastavený proces je tedy nutné nadále rozvíjet a přizpůsobovat kapacitním možnostem a odborným schopnostem uvnitř ústavu. Postupně zapracujeme podněty z dobrovolné evaluace, která proběhla v uplynulých dvou letech pro Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy jako výzkumný projekt řešený konsorciem řešitelů. Národní archiv byl zařazen do pilotního projektu IPN metodiky, jejímž cílem vypracování nové metodiky hodnocení vědy a výzkumu v České republice. V rámci tohoto projektu byl zpracován Unit evaluation report a dále byly průběžně připravovány další podklady (komentář k hodnotící zprávě) pro řešitele projektu. Dle názoru členů mezinárodně obsazené evaluační komise musíme obměnit ediční radu, vyřešit neřešitelné – zřízení vědecké rady v podmínkách služebního úřadu, který je rozpočtovou organizací a prezentovat intenzivněji výsledky výzkumu, zejména monografická zpracování. Celkově jsme docílili ústního obdivného uznání a průměrného ohodnocení.

V minulém roce odbor bezpečnostního výzkumu a policejního školství Ministerstva vnitra ČR zahájil proces evaluace výzkumných organizací za uplynulé pětileté programové

období. Nominovali jsme externí odborníky do příslušných orgánů a vypracovali jsme náročnou Zprávu k plnění Koncepce rozvoje výzkumné organizace z let 2011–2015. Potvrzením správnosti našeho usilování bylo přiznání institucionální podpory vědy pro rok 2012, na základě výsledků vědecké činnosti, ve výši 5 501 tis. Kč, další podpora na rok 2013 činila 5 456 tis. Kč, 6 100 tis. Kč na rok 2014, 5 508 tis. Kč pro rok 2015 a konečně 5 745 tis. Kč na rok 2016.

Na seznamu vědeckých institucí figurujeme v podstatě v postavení vědecké infrastruktury, ale náš potenciál je mnohem širší. Realizace vědeckého výzkumu a inovací odpovídá širšímu záběru činností, které archiv ze zákona vykonává. Proto se zde realizuje jak základní, tak aplikovaný výzkum a silně jsou zde zastoupeny inovace technologické i pro výkon státní správy. Kromě základního výzkumu jsou vědecké výsledky okamžitě použitelné v každodenní praxi, neboť projekty jsou formulovány právě s ohledem na potřeby archivu a jeho uživatelů v nejširším slova smyslu.

Základní výzkum realizuje Národní archiv v souladu se svým oborovým zákonem v oblasti historiografie, sociologie, statistiky, dějin správy a pomocných věd historických. Zásadní obrat zde neočekáváme. Odborné statě publikujeme v renomovaných domácích impaktovaných či neimpaktovaných recenzovaných periodikách, především ve *Sborníku archivních prací* a v *Archivním časopise*, které vydává Ministerstvo vnitra; ve sborníku Národního archivu *Paginae historiae*, v *Českém časopise historickém* a v řadě dalších časopisů. Institucionální podpora vědy umožňuje pružněji zveřejňovat výsledky průběžného zkoumání, a to i monografickou cestou za pomoci externích služeb vydavatelství a tiskáren. Naše kapacitní možnosti jsme rozšířili obměnou dosluhujícího vlastního zařízení pro tisk odborných titulů tak, jak je to obvyklé u ostatních domácích výzkumných ústavů našeho oboru. Dosud nesměle se rýsující publikační řady se díky tomu zřetelněji vyprofilovaly. Směřování nyní cílí i na jejich grafické sjednocení. Cílem je navázat spolupráci při publikování s renomovaným Nakladatelstvím Lidových novin, která postaví propagaci a odbyt na profesionální úroveň. Přídavné zdroje též umožní udržet mobilitu odborných pracovníků, jejich výzkum doma i v zahraničí a předávání a výměnu poznatků na příslušných fórech.

Vědecký výzkum je pouze jedním z úkolů archivu a je závislý na objemu ostatních povinností, především povinností úředního charakteru. Přesto je nesporné, že práce všech odborných zaměstnanců (archivářů, konzervátorů a restaurátorů, informatiků a knihovníků) je prací tvůrčí a vědeckou ve smyslu definice vědy jako systematického způsobu racionálního a empirického poznávání. Každý z odborných pracovníků může věnovat práci na vědeckých

úkolech cca 20% své pracovní doby. Za produkty vědecké činnosti je však možné považovat i takové výsledky, které nejsou kvantifikovány výstupy v databázi RIV. Práce archivářů, knihovníků, restaurátorů i informatiků je v zásadě kontinuální tvůrčí činností, při které jednotliví pracovníci používají a dále rozvíjejí metodologii z řady vědních oborů (archivnictví, pomocné vědy historické, dějiny správy, chemické vědy, informatika). U odborných archivářů jde především o aplikaci vědeckých poznatků při zpracování archivních fondů a sbírek, při evidenci původců a sledování jejich chování, při stanovení metodických postupů při dohledu na spisovou službu a výběr archiválií, ale i při vyřizování úřední agendy, kde je nutné obsáhnout i její historické souvislosti.

Vědecká práce v Národním archivu tak probíhá ve dvou rovinách: 1. při tvorbě vlastních vědeckých výstupů dle dlouhodobé koncepce vědeckého rozvoje pracoviště a jeho vnitřních jednotek a 2. aplikovaně při ostatních činnostech Národním archivem vykonávaných.

V těchto mantinelech je naplňována i mise organizace stanovená legislativním rámcem a vnitřními koncepčními dokumenty. Její konkrétní realizace je samozřejmě dána řadou konkrétních a částečně proměnlivých faktorů, z nichž nejvýznamnější jsou personální zabezpečení pracoviště, jeho rozpočtová stabilita a soubor a struktura aktuálních úkolů a potřeb, které jsou na pracoviště kladeny. Dle vykazovaných výsledků, jejich ohlasu v domácí i zahraniční vědecké komunitě i dle jejich implementace ve společnosti lze však konstatovat, že Národní archiv vykazoval v posledních pěti letech ve vědecké oblasti konjunkturu a stabilitu. Podařilo se realizovat řadu projektů a výstupů (jak v oborové specializaci, tak v oblasti metodologické), které pozitivně a trvale poznamenávají nejen vývoj oboru, ale snad i vývoj společnosti.

Na *pomezí základního a aplikovaného výzkumu* se pohybují archiváři při zpracování archivních fondů, jež je korunováno výsledkem v podobě archivních pomůcek s fundovaným úvodem, vlastním inventářem či katalogem a náročnými rejstříky. I do této oblasti zasáhla masívně standardizace. Ostatně právě i této problematice se v minulosti věnoval Miroslav Kunt v projektu financovaném bezpečnostním výzkumem a v jedné oblasti dokončil výzkum pro Ministerstvo kultury dál ve spolupráci s dalšími paměťovými institucemi. Veškeré výsledky se přetavily v celostátní, dlouho postrádanou metodiku a ústily i do legislativní úpravy. Čerstvé výsledky týkající se informačního propojení prostřednictvím tzv. autorit se využívají i pro další výzkum organizovaný odborem archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra za pomoci Technologické agentury České republiky. Vše umožní

komfortní národní i mezinárodní sdílení informací badateli i nejširší veřejností, eliminaci vysoké míry prezenčního studia a tím i rizika s ním spojená.

Aplikovaný výzkum se realizuje především na úseku informatiky, zpřístupňování a péče o fyzický stav archiválií. Jedná se o celý komplex vzájemně propojených otázek, které se rozprostírají též do oblasti *bezpečnostního výzkumu v gesci Ministerstva vnitra* a souvisí se základními existenciálními otázkami archiválií, s jejich zabezpečením před zničením, pozměněním i degradací vlivem stárnutí či lidskými faktory. Výzkum realizovaný v Národním archivu se dotýká kontextu zajišťování bezpečnosti a bezpečnostního systému v následujících třech okruzích:

- a. zajištění fyzické ochrany svěřených archiválií, tj. svěřené součásti národního kulturního dědictví. Tento výzkumný segment je zaměřen na formulaci bezpečnostních rizik pro fyzický stav archiválie a metod pro jejich maximální eliminaci, dále na stanovení metod konzervace a restaurování různých typů archiválií. Tento směr má výrazný charakter aplikovaného výzkumu, zároveň jsou jeho výsledky obecně platná metodická a metodologická doporučení aplikovaná v celé síti archivů ČR a v řadě případů i mimo oblast archivnictví.
- b. výzkum technologických postupů zpřístupnění jedinečných a pro stát důležitých archiválií. Cílem tohoto směru je především výzkum a vývoj různých metod zajištění autentických reprodukcí archiválií, které mohou být využity jak pro badatelskou veřejnost, tak pro úřední potřebu. Tento směr výzkumu, rovněž s výrazným charakterem výzkumu aplikovaného, je zaměřen především do oblastí moderních technologií (bezpečnostní snímkování, digitalizace), a to jak do oblastí samotných technologií, tak především jejich aplikace do archivní praxe (popis, identifikace a autenticita digitalizátů, tvorba metadat a další). Rovněž výsledkem tohoto směru výzkumu jsou především certifikované metodiky aplikované v celé síti archivů v ČR.
- c. péče o informační hodnotu archiválií, zpracování informace, její efektivní a operativní zpřístupnění a využití pro účely státní správy. Cílem tohoto směru výzkumu je sledování procesu ochrany a zpřístupnění informace v příslušném právním rámci a především její efektivní využití pro potřeby státní administrativy. Cílem tohoto výzkumu je zajištění operativnosti a efektivní vyřizování úředních agend, na nichž se Národní archiv podílí. Výsledky tohoto typu výzkumu jsou primárně zaměřeny na veřejnou správu a její potřeby.

Výzkum tak prorůstá na jedné straně směrem k elektronickým archiváliím, elektronickým spisovým službám, elektronickému úřadování a směřuje k tvorbě národní legislativy a standardizaci. Druhým směrem pak pokračuje k poskytování komfortních služeb

uživatelům, váže se na konkrétní cíl strategie *zefektivnění fungování veřejné správy a veřejných služeb* přiblížením veřejné služby občanovi v oblasti archivnictví a zajištění její maximální dostupnosti a kvality s důrazem na bezpečný a jednoduchý přístup prostřednictvím sítě internetu. Zde je snad lépe mluvit o *inovativním potenciálu s prvky aplikovaného výzkumu*.

Jakýkoliv výzkum se neobejde bez stabilizované infrastruktury. Národní archiv ji rozvíjí nejen pro své vlastní potřeby, ale i pro tisíce uživatelů, kteří každoročně studují v jeho badatelkách i prostřednictvím jeho webových stránek. Jde o celou škálu digitálních nástrojů, bibliografických služeb i o informační systémy pro badatelky a knihovnu. Digitalizace analogových pramenů, vytváření znalostních databází, zpřístupnění born digital dokumentů, sdílení informací pro výzkumníky uvnitř i navenek instituce, propojování týmů v rámci oboru historiografie k zintenzivnění a zviditelnění výzkumu, víceoborová spolupráce – to jsou typické trendy v paměťové instituci, jako je ústřední archiv státu. Je nutno konstatovat, že v roce 2015 se konečně díky institucionální podpoře vědy uskutečnila deset let pro nedostatek financí odkládaná změna v knihovně. Nový software je implementován a umožní poskytovat služby dávno obvyklé ve vědeckých knihovnách, zejména zpřístupnění katalogů on-line. Badatelky brzy přijdou na řadu s obdobným neduhem – dálkové objednávání archiválií ke studiu se stane realitou.

Institucionální podporu čerpá Národní archiv od roku 2011, ve větší míře od roku 2012. Možnost jejího využití zásadním způsobem poznamenala rozvoj vědecké a výzkumné činnosti pracoviště.

Institucionální podpora vědy je využívána především v následujících oblastech:

- a. budování vědecké infrastruktury (odborná knihovna, chemické, restaurátorské a fotografické ateliéry, ediční úsek, linka hromadného odkyselování archiválií a systém výpočetní techniky)
- b. iniciace a systematická podpora vědeckých projektů (financování a kofinancování oborových a mezioborových vědeckých projektů základního a aplikovaného výzkumu). Ze základního výzkumu lze v daném období zmínit např. projekty Biografický slovník představitelů soudní správy v Čechách 1849–1918, Správa a personální aparát císařského majetku v 18.–20. století, Šlechtický archiv Ministerstva vnitra Vídeň, Podkarpatská Rus po roce 1918, Nacistická okupační správa v Protektorátu Čechy a Morava, Československo-německé hospodářské vztahy v meziválečném období, Personální aparát Komunistické strany Československa, Fotoarchiv Rodinného archivu toskánských Habsburků, Dobrovolné organizace

v Československu 1948–1990. Z oblasti aplikovaného výzkumu lze zmínit například Metodické postupy hromadného odkyselování archiválií, Konzervace rukopisů poškozených železo-gallovými inkousty, Příčiny poškození a metody konzervování voskových a šelakových pečeti a olověných bul, Konzervace současných i historických fotografických technik, Digitalizace mikrofilmů, Evropský archivní portál APEX, Národní digitální archiv.

c. vydávání vědeckých publikací:

1. periodika (a. *Paginae historiae*. Sborník Národního archivu – recenzovaný oborový časopis zaměřený na problematiku archivnictví, pomocných věd historických a dějin správy, zařazena monografická čísla k některým důležitým tématům: Předarchivní péče, Národní archiv a jeho paměť, Václav Babička – ředitel Národního archivu, osobnost a dílo, Podkarpatská Rus; b. *Historická fotografie* – recenzovaný specializovaný časopis zaměřený na dějiny fotografie a fotografických technik.
2. vědecké edice (edice listin Archivu České koruny, edice 1. českého katastru – tzv. berní ruly 1654, katalog ke schůzím vlád z let 1918–1938, volná řada egodokumentů).
3. vědecké monografie

- d. zahraniční výzkumné cesty (realizované dle plánu zahraničních cest a úzce související s vědeckými úkoly archivu, s řadou zahraničních partnerů již systematická spolupráce, např. Slovensko (Slovenský národní archiv), Německo (Spolkový archiv Berlín, Saský hlavní státní archiv Drážďany), Rakousko (Rakouský státní archiv), Itálie (Státní archiv ve Florencii), Slovinsko (Archiv Slovinské republiky); dále mezinárodní archivní instituce a korporace, např. Archivní škola Marburk, Mezinárodní archivní institut Terst/Maribor, Mezinárodní archivní spolek Icarus
- e. účast na domácích vědeckých konferencích a seminářích (prezentace vědeckých výstupů, účast v domácí vědecké komunitě)

a) *Základní výzkum*

Projekty podpořené dotací na vědu a výzkum – hlavní řešitelé

V roce 2015 skončil projekt *Korespondence papežského nuncia Cesare Speciana na císařském dvoře v Praze v letech 1592–1598* (Alena Pazderová, GA ČR P405/12/2037). Národní archiv navázal na přerušenu tradici vydávání tohoto typu pramenů a začal plnit dávný dluh po svém historickém předchůdci ještě z doby první Československé republiky a

vyplnil informační mezeru, kterou ochotně ještě pro Archiv země České vytvořily ostatní mezinárodní historické ústavy v Římě. Nashromážděná materie přesahuje možnosti celkového vydání v rámci grantu, institucionální podpora v dalších letech může být v budoucnu smysluplně využita na pokračování edice. Článek *Zázemí Specianovy nunciatury v letech 1592–94* vyšel v roce 2015 v *Paginae historiae*. Edice byla odevzdána do tisku a probíhají korektury textu.

Šárka Steinová se podílela na řešení projektů NAKI, jejichž nositelem je její bývalé pracoviště, Národní zemědělské muzeum v Praze, konkrétně šlo o projekty DF13P01OVV01 Zahradně-architektonická tvorba v kontextu realizace cílů národního obrození a DF13P01OVV03 Kulturní krajina jako prostor pro společenskou reprezentaci a relaxaci vybraných aristokratických rodů v období od 17. do počátku 20. století (doba řešení obou projektů: 2013–2017). Výstupy viz přehled publikační činnosti.

Projekty podpořené dotací na vědu a výzkum – spoluřešitelé

Projekt *Česko-bavorský archivní průvodce* spolufinancovaný z Evropského fondu pro regionální rozvoj v rámci operačního programu přeshraniční spolupráce Cíl 3 Česká republika - Svobodný stát Bavorsko 2007–2013 vznikl na základě spolupráce Státního oblastního archivu v Plzni s Generálním ředitelstvím státních archivů Bavorska. V Národním archivu se v letech 2013–2014 podílelo na řešení projektu celkem třicet pracovníků z pěti odborných oddělení. Několik tisíc registů z několika desítek fondů zachycovaly období od první poloviny 13. století až po druhou polovinu 20. století. Každý zapojený státní archiv dodal ještě obšírnou informaci o své struktuře a obecně o svých archivních souborech. V květnu roku 2015 proběhla v bavorském Ambergu slavnostní prezentace projektu, jehož elektronická verze je od léta minulého roku k dispozici na adrese <http://www.portafontium.eu/cbguide?language=cs>.

Nově se účastníme na projektu v rámci Grantové agentury Univerzity Karlovy *Působení a postavení Ministerstva spravedlnosti v československé justici v letech 1948–1953* ve spolupráci s Právnickou fakultou Univerzity Karlovy. Vztah řešitelů je potvrzen smlouvou o spolupráci. Výzkum urychlí i zpracování fondů a jejich zpřístupnění širší badatelské veřejnosti.

Projekty podpořené dotací na vědu a výzkum – neuvedení spoluřešitelé

Helena Nováčková se podílí na grantu GA ČR *Zápisy ze schůzí vlád čs. exilové vlády* řešeném ve spolupráci s Masarykovým ústavem a Archivem Akademie věd České republiky,

Historickým ústavem Akademie věd České republiky a Centrem právně-historických studií. V letošním roce s vročením 2015 vyjde svazek s názvem: *Zápisy ze schůzí československé vlády v Londýně. 1944, IV.2, červenec-prosinec 1944. Eds. Jan Němeček, Ivan Šťovíček, Helena Nováčková, Jan Kuklík, Jan Bílek. Právnická fakulta Univerzity Karlovy, Historický ústav Akademie věd ČR, v. v. i., Masarykův ústav a Archiv Akademie věd ČR, v. v. i., Praha 2014.*

Projekty nepodpořené dotací – spolupráce

V plánu se odrazil čas čerpaný při spolupráci na projektech a grantech vědeckých ústavů ve fázi heuristiky, který věnují odborní pracovníci rešeršům ze zpracovaných i nezpracovaných fondů. V roce 2015 navážeme na spolupráci na následujících dlouhodobých projektech Ústavu pro studium totalitních režimů: *Dějiny protikomunistického odboje a odporu, Dokumentace personálního obsazení aparátu KSČ 1921–1989, Dokumentace popravených z politických důvodů 1948–1989, Lexikon nejvyšších představitelů justice v letech 1948 – 1989, Proměny vlastnických a dalších majetkových vztahů v českých zemích v letech 1945–1960.* K těmto grantovým projektům poskytujeme odbornou součinnost a vyhledáváme archiválie z celého období let 1945–1989. Tento způsob spolupráce, který archivu nepřináší žádný prospěch, se snažíme utlumovat ve prospěch aktivnějšího podílu na výsledcích výzkumu, což je patrné z následujících řádků.

Projekt *Československá justice 1948–1989 a její role při trestněprávní perzekuci odpůrců režimu* Ústavu pro studium totalitních režimů (ÚSTR) je veden Jaroslav Pažoutem, který pracuje i v archivu. Výzkum byl zahájen ve druhém pololetí roku 2014 a jeho cílem je komplexní zpracování personálního složení, organizace a fungování nejvyšších orgánů justice, konkrétně soudnictví a prokuratury (Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo spravedlnosti ČSR, Ministerstvo spravedlnosti SSR, Generální prokuratura, Státní prokuratura, Generální prokuratura ČSSR, Generální prokuratura ČSR, Generální prokuratura SSR; Státní soud, Nejvyšší soud ČSR/ČSSR, Nejvyšší soud ČSR, Nejvyšší soud SSR). V neposlední řadě bude sledována jejich role v trestněprávní perzekuci odpůrců režimu v Československu. Je založen na náročném primárním výzkumu, na jeho řešení se podílejí pracovníci ÚSTR, Národního archivu, Archivu bezpečnostních složek a Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze. V Národním archivu se spoluprací těchto institucí uskutečnila 20. října 2015 konference "*Činnost Státního soudu a úlohy ministerstva spravedlnosti při politické perzekuci*". V rámci projektu byla vytvořena elektronická databáze nejvyšších představitelů justice, která je postupně doplňována z rešeršovaných materiálů.

Spolupracovníci projektu zaměstnaní na 4. oddělení Národního archivu připravili koncepty dílčích inventářů kolegií generálního prokurátora československé republiky pro léta 1953-1956 (Lucie Špinková) a generálního prokurátora České socialistické republiky pro roky 1971-1988 (Adam Zítek).

Projekty nepodpořené tematickou dotací – vlastní, částečně z institucionální podpory vědy, částečně z evropské dotace

Do této oblasti úkolů patří jeden z nejdůležitějších odborných úkolů 1. oddělení, tj. tematický úkol *Soupis pečeti*. Navýšením počtu dní na jeho zpracování jsme docílili výraznějšího posunu v jeho realizaci v intencích právě zahájeného mezinárodního projektu *Community as Opportunity - Creative archives' and users' network (CO:OP, navazuje na úspěšně uzavřené projekty Monasterium a European Network on Archival Cooperation)*. Výsledkem bude postupné propojení nově pořízených digitálních reprodukcí pečeti s listinami digitalizovanými v předchozích dvou projektech, připojení odborných popisů, tj. metadat a dálkové zveřejnění na funkční webové stránce evropské komunity archivářů sdružujících se v International Centre for Archival Research (ICARUS). Digitalizace je financována z komunitárních programů Evropské unie, tvorba popisů bude domácím příspěvkem. V roce 2015 proběhla digitalizace pečeti Archivu České koruny. Následně dojde k propojení se *Soupisem pečeti* a k dalšímu rozvoji vědeckého výzkumu v oboru sfragistiky. Zhodnotí se tím několikaleté úsilí koordinované odborem archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra České republiky a prezentované zatím jen lokálně v zastaralém softwarovém produktu. Maďarští kolegové nás vyzvali k přípravě komplementárního projektu věnujícího se digitalizaci v 3D, jehož podání nebylo úspěšné. Budeme se snažit opakovaně o financování ze stejného zdroje. Umožnilo by nejen trojrozměrná prezentace zejména pečeti, ale otevřela by se i cesta k inovacím v pořizování tolik žádaných kopií pro pedagogické, výstavní a jiné účely za pomoci speciálních tiskáren.

Práce na edici *Archiv České koruny* v důsledku nemoci Lenky Matuškové a následnému snížení jejího pracovního úvazku probíhaly v minimálním rozsahu, a to na přípravě textového svazku VII/1 a na redakci sv. VI/1 (Denko Čumlivski).

Práce na *Berní rule – Bechyňsko* sv. 7 (Iva Čadková, Magda Zahradníková, úspěšný tandem vydal v roce 2014 sv. 6 pro tentýž kraj) byly úspěšně ukončeny a edice bude odevzdána do tisku v roce 2016. Celkové vydání ediční řady *Berní rula* je morálním závazkem Národního archivu vůči pracím započatým bývalými kolegy v 50. letech minulého století. Další svazky (*Chrudimsko*, sv. 1–2) by se měly realizovat v rozpětí cca 5 let.

Badatelské úsilí Petra Mareše věnované personálnímu obsazení většího soudu zemského, kmenovému fondu Národního archivu, bylo v roce 2014 završeno jeho disertační prací. Na tématu bude pracovat dále a jeho výsledkem bude publikace s názvem *Personální obsazení většího zemského soudu v Čechách 1542–1620*. Pro účely výše uvedené publikace hodlá autor rozšířit kapitulu Biogramy přísedících o další výzkum převážně rodových archivů Rožmberků, Slavatů, pánů z Hradce, Pernštejnů a dalších (Třeboň, Jindřichův Hradec, Zámorsk a další archivy), a na základě průzkumu nástěnných maleb v Horšovském Týně, Bechyni, obrazů v Národním muzeu v Praze a v Rychnově nad Kněžnou zařadit novou kapitulu Vyobrazení zasedání zemského soudu na nástěnných malbách a obrazech. Pro doplnění celé práce předpokládá také studium Rosenthalových seznamů různých českých zemských hodnostářů a úředníků v Haus-, Hof- und Staatsarchiv ve Vídni. Výsledná publikace by měla být dokončena v roce 2017 a mohla by být realizována z institucionální podpory.

Dlouhodobý úkol *výzkumu církevních pečeti* (Jitka Křečková) je prováděn v rámci Národního archivu, ale v budoucnu by se měl konat i v tuzemských a zahraničních archivech a jiných vědeckých institucích. Výsledkem výzkumu budou dílčí studie završené větší monografií. Nezanedbatelná je synergie s výše uvedeným na konci roku 2014 zahajovaným čtyřletým projektem CO:OP a se Soupisem pečeti.

V roce 2015 probíhaly práce související s revizí a zpřístupněním databáze obyvatel Prahy (1850–1918). Navazují na grant GA ČR, *Databáze obyvatel Prahy 1850–1918. Demografická analýza vznikajícího velkoměsta* (Milan Vojáček, GA ČR P410/10/0509) jehož nositelem byl Národní archiv. Pavla Lutovská a Pavel Koblasa zpracovali dvě případové studie, které budou součástí kolektivní monografie vydávané Národním archivem v roce 2016. Je několik možností i dalšího pokračování: reprezentace statistických dat a jejich zpřístupnění (např. využití dat o pohybu obyvatel a jejich propojení s kartografickým materiálem), spolupráce s Archivem hlavního města Prahy – propojení s jejich digitalizačními projekty domovských příslušností, spolupráce s Archivem města Brna – komparace dvou lokalit, možné další rozšíření o data z evidence obyvatelstva následného období (1914–1953, 3. oddělení) – synkreze s též ukončeným výzkumným projektem Technologické agentury České republiky *Agenda státního občanství a možnosti jejího zefektivnění*.

Mnoho let připravovaný *Slovník představitelů soudní správy v českých zemích 1848–1918* byl dokončen a vydán jako společná publikace Národního archivu a Masarykova ústavu a Archivu AV ČR, v. v. i.. Slovník přináší podrobné biogramy představitelů soudní správy na zemské úrovni z období 2. poloviny 19. století. Je výsledkem více než dvacetiletého výzkumu

Marie Stupkové, která čerpala z fondů Národního archivu, Archivu Univerzity Karlovy, tištěných schematismů a dalších normativů a literatury. Mladí pracovníci 2. oddělení archivu a Masarykova ústavu finalizovali výzkum zejména v Rakouském státním archivu. Slovník je základní příručkou pro oblast soudní správy z daného období. Svou formou navazuje na dříve Národním archivem vydané, dnes již beznadějně rozebrané, slovníky Alexandry Špiritové, Marie Liškové a Elišky Čáňové pro politickou a církevní správu a zemskou samosprávu.

V delším časovém horizontu lze uvažovat o rozšíření těchto lexik o naprosto konkrétní základní výzkum v Rakouském státním archivu pro budoucí *Slovník úředníků finanční správy pro Čechy*. Konkrétnější obrysy má výzkum správy a personálního aparátu císařských panství v Čechách v 18 - 20. století. Již několik let trvající výzkum Pavla Koblasý zaměřený na postižení mj. i hospodářského potenciálu pokračoval opět studiem ve Slovenském národním archivu v Bratislavě, Rakouském státním archivu ve Vídni, Maďarském zemském archivu v Budapešti a Széchényiho zemské knihovně v Budapešti. Cílem výzkumu je příprava komplexní monografie.

Jan Kahuda se věnuje problematice organizační a kancelářské reformy českého místodržitelství na počátku 20. století (Österreichisches Staatsarchiv). Eva Drašarová pokračovala v ediční práci na zveřejnění dalších dvou dílů dokumentů k česko-německým vztahům na sklonku existence habsburské monarchie. Navazuje tak na grantový počín, jehož výsledkem se staly před časem, pro léta 1911–1912, první dva svazky knihy *Promarněná šance*. Z fondů domácích i rakouských archivů se připravují léta 1912–1914. Uvažujeme o grantové podpoře k urychlení prací. Jan Krlín pokračoval ve výzkumu ve Slovinsku, tentokrát se zaměřením na fondy k období I. světové války. V rámci recipročních cest do Itálie Eva Gragorovičová a Jan Kahuda pokračují ve výzkumu zaměřeném na poznání správy majetku toskánské větve habsburského rodu v Čechách a v Toskánsku. Z české strany se plní nutnost vytvářet společné inventáře a publikace s italskými partnery, s nimiž se dělíme o správu fondů vytvořenou historickými událostmi a turbulencemi sjednocování Itálie v 19. století a rozpadem Rakouska-Uherska v roce 1918.

K realizaci edice pamětí archiváře a historika Karla Kazbundy bude nutné zakoupit oprávnění. Rozsáhlý rukopis pamětí obsahuje detailní informace o provádění československo-rakouské archivní a spisové rozluky v letech 1918–1923. Ediční příprava si dle střízlivých odhadů vyžádá cca pět let práce editora.

Na předchozí publikace připravované ve spolupráci s Filozofickou fakultou Univerzity Karlovy a Národním zemědělským muzeem Praha, které se zaměřily na dílo profilových historiků zemědělství, navázal výbor z díla prof. Ing. Josefa Šmerhy (1912–1986, editoři

Jiřina Juněcová, Jiří Šouša). V závěru roku 2015 byla podepsána licenční smlouva s potomky významného agrárního historika a zemědělského archiváře Václava Černého a zahájeny práce vedoucí k vydání výboru z jeho vědeckého díla v rámci volné řady k dějinám agrární historiografie. Publikace je navržena do edičního plánu Národního archivu v roce 2017.

Společný projekt s Rakouským státním archivem k roku 2018 – *Sto let republik* – uspořádání konference, společná edice dokumentů, webová prezentace, cyklus přednášek prozatím není rozvíjen. Přípravuje se však na toto téma několik domácích archivních výstav. Dalším společným rakousko-českým projektem by mohl být výzkum personálních trendů v orgánech státní správy, ale i např. diplomacie. Šlo by o výzkum uplatnění úředníků pocházejících z českých zemí v Rakousku, jejich osudy po roce 1918.

Od roku 2013 Helena Nováčková připravovala k vydání *Katalog protokolů ze schůzí 17. československé vlády (21. 7. 1937 – 22. 9. 1938)*. Jedná se o poslední nezpracovanou vládu z období první Československé republiky. V roce 2015 měla být zakončena vydáním padesátiletá práce mnoha odborných pracovníků na zmíněném tématu, práce však uvázly na dohotovení úvodu a k vydání dojde až v roce 2016.

Pavel Dufek, David Hubený, František Frňka připravují publikaci k *československo-německým hospodářským vztahům* a výstavu ke stejnému tématu. Zároveň se předpokládá mezinárodní konference k uvedenému tématu ve spolupráci s katedrou hospodářských dějin FF UK a monotematické číslo časopisu Národního archivu *Paginae historiae* (pravděpodobně na rok 2019). Příprava probíhá interně díky financím z institucionální podpory vědy. Během roku 2015 vykonali Pavel Dufek, František Frňka a David Hubený několik služebních cest do zahraničí. Navštívili Slovenský národní archiv, bratislavský Vojenský historický archiv, Politický archiv Zahraničního úřadu Berlín (Politisches Archiv des Auswärtigen Amts Berlin), Spolkový archiv Koblenz (Bundesarchiv Koblenz) a Zemský hlavní archiv Koblenz (Landeshauptarchiv Koblenz). V průběhu těchto studijních pobytů našli zajímavé písemnosti dokumentující bohaté podoby vzájemné hospodářské závislosti, ekonomické spolupráce, ale i soupeření. V průběhu roku 2015 pokračoval výzkum i v českých archivech: Státním oblastním archivem v Zámrsku, centrále a mosteckém pracovišti Státního oblastního archivu v Litoměřicích, nepomuckém pracovišti Státního oblastního archivu v Plzni, Moravském zemském archivem v Brně a Státním okresním archivem Chrudim, jakož i Archivem bezpečnostních složek a zejména Vojenském ústředním archivem – Vojenském historickém archivem.

David Hubený dokončil a odevzdal text o druhorepublikovém Patentním úřadě v Praze, jenž by měl vyjít v periodiku *Průmyslové vlastnictví* v průběhu roku 2016. Dále bylo

pokračováno na práci o říšskoněmeckých zájmech na podkarpatoruském nerostném bohatství v pomnichovské éře a tamějším hospodářství vůbec. Pavel Dufek odevzdal do tisku dvě studie, v nichž krom jiného porovnával průběh a výsledky 1. pozemkové reformy v oblasti pivovarnictví a lesnictví na velkostatech osob s říšskoněmeckou a československou státní příslušností. V současné době se podílí na přípravě studie o hospodářských a majetkoprávních proměnách (účast na vedení podniků v Německu, arizace, restituce, konfiskace) podniků příslušníků rodiny Beniesů a Mercy ve 20. až 40. letech 20. století. František Frňka se podílí na přípravě studie o dokumentech RVHP uložených v Národním archivu (charakter písemností, množství, možnosti zpřístupnění) pro zasedání Česko-ruské komise historiků a archivářů na přelomu února a března 2016, a to mimo jiné proto, že v některých záležitostech zastávala vedení NDR a ČSR vůči RVHP obdobná stanoviska a vzájemně se podporovala.

Pro rok 2016 předpokládáme pokračování výzkumu v již připravovaných plánovaných zahraničních služebních cestách a pokračující intenzivní výjezdy do českých státních okresních a oblastních (zemských) archivů a dalších paměťových institucí, konkrétně do Archivu Národního technického muzea a Všeodborového archivu.

Projekt *Nacistická okupační správa v Protektorátu Čechy a Morava a její představitelé* je řešen se stejnou podporou v Národním archivu od roku 2013. Výsledkem projektu bude slovník představitelů německé okupační správy, a to vedoucích úředníků nejvyšších okupačních úřadů, tedy Úřadu říšského protektora v Čechách a na Moravě, od srpna 1943 Německého státního ministerstva pro Čechy a Moravu, a dále všech úředníků, kteří stáli v čele oberlandrátů a velitelů wehrmachtu, SS, Orpo a Sipo. V roce 2015 jsme se soustředili na výzkum materiálů týkajících se právě oberlandrátů, kterých se po dobu trvání protektorátů vystřídal v jednotlivých úřadech asi šedesát. Využili jsme fondy Národního archivu, zejména Úřad říšského protektora v Čechách a na Moravě. Zároveň jsme dokončili rešerši v Moravském zemském archivu v Brně, a to ve fondu Říšský protektor - služebna Brno, Šéf civilní správy Brno, Zemský prezident Brno – správa z příkazu říše a také ve fondech moravských oberlandrátů. Fondy jsme studovali také v Zemském archivu v Opavě (zápůjčka) a ve státních oblastních archivech v Plzni, Třeboni a Zámrsku. Pokračoval i výzkum v poválečných fondech justice v Národním archivu a v Archivu bezpečnostních složek nám připravila kopie písemností k jednotlivým osobám oberlandrátů, které jsme získali na základě jmenné kartotéky uložené v tomto archivu. Průzkum proběhl i ve fondu Fotoarchiv K. H. Franka v našem archivu.

Dále proběhly výzkumné pobyty v Bundesarchivu v Berlíně, kde jsme se soustředili na výzkum personálních spisů oberlandrátů z fondů centrálních říšských úřadů (zejména

Reichskanzlei der NSDAP, SS-Führerpersonalakten, Sammlung SA mit Sturmabteilungen der NSDAP, Rasse und Sippenamt, Reichsjustizministerium a Reichsinnenministerium).

Studovali jsme také v pobočce Bundesarchivu v Ludwigsburgu, a to poválečné spisy z fondu Zentrale Stelle der Landesjustizverwaltungen. Jedná se o písemnosti vzniklé z činnosti úřadu Zentrale Stelle zur Aufklärung NS-Verbrechen, jehož úkolem je od roku 1958 sbírání, třídění a vyhodnocování veškerého materiálu týkajícího NS zločinů v Německu i v zahraničí. Z Ludwigsburgu jsme navštívili i Hlavní státní archiv ve Stuttgartu a prostudovali objednané personální spisy tří oberlandrátů. Navštívili jsme ještě další pobočku Bundesarchivu, a to Vojenský archiv ve Freiburgu, kde jsme viděli osobní spisy předních úředníků německé okupační správy v Protektorátu Čechy a Morava vykonávajících vojenskou službu, které jsou uloženy ve fondu Personalunterlagen von Angehörigen der Wehrmacht und ihrer Vorläufer.

Z důvodu brzkého zpracování materiálů k protektorátním oberlandrátům jsme znovu studovali v saských archivech (Hlavním státním archivu v Drážďanech, Státním archivu Chemnitz a Státním archivu v Lipsku) a v Hlavním státním archivu Durynska v Jeně. Získali jsme rovněž kopie osobních spisů k několika osobám pocházejícím z Vídně a okolí z Rakouského archivu – Archivu republiky ve Vídni.

Tuto část výzkumu bychom rádi ukončili na jaře roku 2016 pobytem v Berlíně, kde plánujeme mj. navštívit Zemský archiv v Berlíně a Braniborský zemský archiv v Postupimi a také berlínské knihovny.

V rámci dřívějšího projektu financovaného Grantovou agenturou České republiky *Komunistická strana Československa 1921–1993* vznikla velká monografie. Samostatný svazek *Dějiny KSČ 1921–1993, edice dokumentů* připravují Zdeňka Kokošková a Jaroslav Pažout. V rámci tohoto projektu byl zejména prováděn přepis a následná kolace přepsaných dokumentů především pro období 1945–1948. Všechny uvedené dokumenty byly opatřeny registry a odkazy na zdroj, část z nich již též poznámkovým aparátem (archeografickým i věcným). Zároveň byl precizován výběr dokumentů pro období nacistické okupace a odboje. Výzkum se pojí na postupné zpracování dílčích fondů ÚV KSČ uložených v Národním archivu a nekryje se s výzkumem personálního vývoje KSČ, který realizuje jiná pracovní skupina pod vedením Ústavu pro studium totalitních režimů (viz níže).

David Hubený s Ivanem Šťovičkem dokončili edici dokumentů *Písemné zprávy Huberta Ripky Edvardu Benešovi*, je připravena do tisku.

Dále se budeme věnovat mapování nezpracovaných fondů Ministerstva zemědělství po roce 1945 tak, aby bylo možné následně zahájit zpracování pramenných materiálů. Karolína Šimůnková a Alena Šimánková pokračují v průzkumu fondu Státní soud Praha a

souvisejícího Státního soudu v Bratislavě (Státní oblastní archiv Bratislava) a státních a generálních prokuratur.

Odborní pracovníci oddělení správy nestátních fondů pokračují v mapování *vývoje zájmové samosprávy v letech 1948–1990*. Jeho cílem bude postihnout organizační a administrativní vývoje Národní fronty a jednotlivých dobrovolných organizací sdružených v Národní frontě. Výsledkem bude v první fázi strukturované zpracování historie jednotlivých korporací a jejich archivních souborů. Tento výsledek bude důležitou pomůckou pro zkvalitnění předarchivní péče v této oblasti a zároveň prvním krokem k budoucímu podrobnějšímu zpracování historie této oblasti dějin správy, které by mělo být dlouhodobým úkolem oddělení. Projekt byl zahájen v roce 2014, podpořen v rámci institucionální podpory vědy a zapojilo se do něho celkem jedenáct pracovníků archivu. V důsledku limitované výše poskytnutých prostředků se zaměřili především na dohledání základních dokumentů statutární povahy Národní fronty a vybraných dobrovolných organizací, dokumentaci organizačních změn (zejména s ohledem na federalizaci) a některých mezníků vývoje organizací (vznik, transformace, změna názvu, zánik ad.). Výzkum se zatím prováděl především ve fondech organizací samotných a zčásti také v Archivu hl. m. Prahy a v dostupné literatuře. Součástí dalšího výzkumu bude kromě analýzy dalších pramenů i sledování vývoje spisové manipulace u daných původců a předarchivní péče ze strany Národního a dalších archivů. Konečným záměrem je v dlouhodobé perspektivě příprava monografického čísla sborníku *Paginae historiae* věnovaného dané problematice (vč. postižení vývoje legislativy a její aplikace). Odbornými garanty úkolu jsou Jiří Křesťan a Jan Kahuda.

Projekt *Vytvoření databáze Rodinný archiv toskánských Habsburků (RAT) – fotografie* byl zahájen také v roce 2014, byl podpořen v rámci institucionální podpory vědy a zapojily se do něho dvě pracovnice Národního archivu a jedna dobrovolnice. Odborným garantem úkolu je *Eva Gregorovičová*. Pokračovalo zpracování vědeckého katalogu fotografií z fondu RAT s identifikacemi reálií, osob i fotografických technik. Formou vědecké studie bude dále podrobně zpracován historický a obsahový rozbor fotoarchivu. V návaznosti na tuto fázi bude následovat kompletní digitalizace tohoto celku.

Miroslav Šepták se ve své odborné a publicistické publikační činnosti věnoval problematice *Sudetoněmecké strany* a rovněž různým tématům z dějin Rakouska. Pokud bude návrh akceptován ze strany odboru archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra ČR, bude realizována reciproční cesta Miroslava Šeptáka do Rakouského státního archivu, jejímž účelem bude průzkum archivních dokumentů k přípravě monotematického čísla *Paginae*

historiae o vzájemných vztazích českých zemí (Československa) a Rakouska (2018) a rešerše k působení německých politických stran v Československu.

V rámci dlouhodobého projektu mapování a záchrany archivního dědictví Čechů v zahraničí a výzkumu bohemik v zahraničních archivech se v roce 2015 uskutečnila cesta do Švýcarska (Eva Drašarová a Zora Machková). Došlo k převzetí archiválií Svazu spolků Čechů a Slováků ve Švýcarsku, které budou následně zpřístupněny badatelům a využity k dalším výzkumům. Z prostředků Sokola New York byla hrazena zahraniční cesta Zory Machkové, zaměřená na identifikaci a soupis archiválií tohoto spolku a dalších krajanských spolků v USA.

V roce 2015 byla z prostředků na vědu podpořena zahraniční služební cesta Filipa Pauluse do Slovenského národního archivu v Bratislavě a Státního ústředního báňského archivu v Banské Bystrici. Cílem cesty byl výzkum souvislostí mezi Sbírkou map a plánů Národního archivu s mapovými sbírkami obou institucí a identifikace mapových děl delimitovaných na Slovensko. Získané informace budou použity při zpracování mapové sbírky Národního archivu a při výzkumu její historie včetně souvislostí se sbírkami uloženými v Rakouském státním archivu ve Vídni.

Kvitovat s povděkem lze v neposlední řadě hojnou recenzní a lektorskou činnost. Domácí archivy včetně Národního archivu jsou významnou vědeckou infrastrukturou. Pravidelná setkávání odborníků oboru jsou nezbytná pro další rozvoj. Aktivně jsme vystoupili na 16. celostátní archivní konferenci *Archivy, člověk a krajina. Proměny krajiny a životního prostředí v archivních dokumentech*. Poděbrady 7. – 9. dubna 2015. Nešlo jen o referáty k danému tématu, ale i o řízenou diskusi k aktuálním problémům – např. k riziku zastavení výzkumu nejnovějších dějin v důsledku přemrštěné ochrany osobních údajů.

Pracovníci Národního archivu budou pokračovat i v roce 2015 ve vlastní vědecké a publikační činnosti podle své užší specializace. Ediční plán roku 2015 byl příliš ambiciózní – šest titulů jsme nuceni z kapacitních důvodů přesunout na rok 2016. Sice se podařilo se včas předložit k předtiskové přípravě další svazek *Berní ruly*, edice klíčové pro poznání společenských a hospodářských poměrů v Čechách po třicetileté válce, ale k vydání již z technických důvodů nedošlo. Dokonce rozebrána je již odborná kniha k výstavě k šestistému výročí upálení *M. Jana Husa*. Po úspěšných titulech roku 2014 byly a budou dokončovány více navazující či rozšiřující odborné práce a k tisku budou připravovány publikace i v delším časovém výhledu. Po pozdním odevzdání do tisku se konečně vydal *Sborník referátů z 15. semináře restaurátorů a konzervátorů*, jež proběhnul před dvěma lety v Olomouci. Obdobný osud sdílel anglicko-český *výkladový slovník restaurátorských pojmů*

Johany Langerové, jenž se konečně dočkal pečlivé lektorace, odborného dopracování a vydání. Velmi pozoruhodná se jeví *biografie zemského historiografa Bedy Dudíka* z pera Richarda Mahela. Na začátku prosince se představila v Rakouském kulturním fóru za hojné účasti veřejnosti a s nadstandardním moderátorským výkonem p. Roberta Tamchyny. Do neoficiální řady tzv. egodokumentů vydávaných Národním archivem je vhodná *editace vzpomínek archiváře a historika Adolfa Ludvíka Krejčíka (1877–1958), zakladatele a prvního ředitele Československého státního archivu zemědělského* (Renata Kuprová). Rukopis je uložen v Národním archivě a přináší důležité informace k dějinám naší historiografie a kulturních dějin 2. poloviny 19. století obecně. Ediční zpracování vzpomínek významného archiváře bylo zahájeno v roce 2014, dokončeno bude v roce 2016.

Vytištěným souborem *Přehled archivních pramenů k problematice vystěhovalectví z českých zemí* uložených v Národním archivě se završila důležitá a badatelsky atraktivní oblast výzkumu (Zora Machková, úvod Stanislav Brouček). Světlo světa spatřil unikátní válečný *deník Jiřiny Kopoldové (1923–2009)*, dcery Jana Švermy a Marie Švermové, roz. Švábové, v němž autorka v chronologickém sledu líčí svou účast v čs. armádním sboru v letech 1943–1945, v podobě vědecké edice Aleny Vitákové navazuje též na programové zpřístupňování egodokumentů.

Národní archiv chce nadále udržet vydávání dvou vlastních odborných recenzovaných periodik – pro oblast základního výzkumu *Paginae historiae* (v roce 2012 se realizoval přechod na dvě čísla ročně) a pro aplikovaný výzkum *Sborník Historická fotografie* (ve spolupráci s Technickým muzeem Brno). Jedno z čísel *Paginae* bylo v roce 2015 věnováno historickému vývoji Podkarpatské Rusi. V roce 2016 se budeme zabývat třídílnou justicí po roce 1948, v roce 2017 tzv. dobrovolnými organizacemi po roce 1948. V roce 2018 důstojně připomeneme sté výročí vzniku republiky. Oba časopisy řídí adekvátní redakční rady. Před několika lety se Národní archiv bez jakékoliv personální či finanční pomoci dobrovolně ujal celostátního úkolu vytvořit i retrospektivně oborové dokumentační databáze a vydávat postupně, v elektronické podobě, *Bibliografii českého archivnictví* a *Informativní přehled ze zahraniční oborové literatury*. Tento úkol postupuje rychleji díky dotaci z institucionální podpory. Vydavatelské aktivity jsou organizovány vždy dvouletým edičním plánem archivu.

Tiskový stroj koupený v závěru roku 2014 se postupně odzkoušel ve všech funkcionalitách v první čtvrtině roku 2015. Realizace publikací je tedy technologickým a organizačním mixem využívajícím domácí možnosti i externí spolupráci.

b) Aplikovaný výzkum

Informatika

Projekty podpořené dotací na vědu a výzkum – spoluřešitelé

Konsorciální projekt (Národní knihovna a Národní archiv) *Interoperabilita v paměťových institucích (INTERPI)* v Programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity NAKI řízeného Ministerstvem kultury (kód projektu DF11P01OVV023) vstoupil rokem 2015 do závěru. Informace o projektu poskytují stránky <http://www.interpi.cz/>. Jde částečně, v jednom segmentu, o pokračování již ukončeného velmi úspěšného výzkumu *Možnosti a formy zpřístupnění novodobých archivních fondů Národního archivu, nebo jejich součástí v elektronické podobě* (řešitel Miroslav Kunt, spoluřešitelka Zdeňka Kokošková).

Základním cílem projektu je tvorba sdílené znalostní databáze paměťových institucí – archivů, knihoven, muzeí a galerií – na bázi sémantické interoperability. Tvorba znalostní databáze je kooperativní, tzn., že do ní přispívají a čerpají z ní všechny zúčastněné paměťové instituce, data jsou veřejná, plně k dispozici. Základem se stala databáze národních autorit, spravovaná Národní knihovnou ČR (např. údaje o 590 tisících fyzických osob a 27 tisících geografických entitách). Tato data jsou postupně obohacována a rozšiřována, popř. mapována na další informační zdroje. Součástí výzkumu bylo i vytvoření metodiky mapování a vlastní znalostní model databáze jako základ a společný jmenovatel spolupráce paměťových institucí. Infrastruktura i koncepce INTERPI je ověřována formou poloprovozu. Národní archiv i archivnictví jako obor implementuje celé řešení do připravovaných nebo využívaných informačních systémů včetně národního digitálního archivu, INTERPI je součástí nových Základních pravidel pro zpracování archiválií.

Z reakcí odborníků na mezinárodním fóru lze soudit, že přístup zvolený v rámci řešení projektu je originální i ve světovém měřítku. Interoperabilita je v obdobných projektech mnohdy zabezpečována nasazením jednotných pravidel, resp. aplikací standardů pro oblast knihoven i v jiných typech paměťových institucí. INTERPI je průsečíkem potřeb a požadavků všech paměťových institucí, což bylo přijato pozitivně, stejně jako otevřený a kritický přístup k využívaným standardům pro jednotlivé oblasti.

Již před závěrečným zhodnocením projektu je možné konstatovat, že nejdůležitějším aspektem ovlivňujícím budoucí využití výsledků projektu bude intenzivní vzdělávání v oblasti zpracování dat s důrazem na strukturovaná data a hledání kompromisu mezi komplexností vkládaných informací a efektivností zpracování. *Stejně jako základní registry ve veřejné správě, mohla by se znalostní databáze INTERPI stát referenčním společným rozhraním*

v oblasti paměťových a vědeckých institucí – zásadní výhodou je zde retrospektivnost informací (na rozdíl od základních registrů). I z tohoto důvodu není důvod obávat se o udržitelnost projektu, ale je nezbytné najít kooperační model v oblasti financování.

Projekty nepodpořené tematickou dotací – vlastní, částečně z institucionální podpory vědy

Pokračujeme v pořádání a účasti na odborných konferencích, seminářích a poradách pro původce elektronických dokumentů a v odborných komisích původců (elektronická spisová služba). Zejména jde o domácí pravidelné konference *Co po nás zbude* a *Archivy, knihovny a muzea v digitálním světě*.

V uplynulém období jsme spolu s ostatními evropskými národními archivy pracovali na evropském projektu APEX, využívajícím a rozvíjejícím evropské archivní standardy. Projekt již skončil, byla vytvořena jiná právní platforma pro udržitelnost. Financování prozatím není naším úkolem, přesto udržujeme spolupráci a poskytnutá data samozřejmě slouží dál nejširší veřejnosti v globálním měřítku. Tyto aktivity jsou propojeny s dalšími v rámci evropského spolku archivářů ICARUS.

Jelikož na podzim roku 2015 končil projekt ENArC, měl Národní archiv za úkol v závěru měsíce dubna uspořádat konferenci se zahraniční účastí, která bilancovala výsledky tohoto projektu a zabývala se výhledy do budoucna. Paralelně však už probíhali aktivity pokračujícího projektu CO:OP. Jeho návrh byl oceněn Evropskou komisí jako nejlepší z podaných návrhů věnujících se záchraně a prezentaci kulturního dědictví (podrobnosti viz výše).

V souvislosti s dlouhodobým ukládáním digitálních archiválií se archiv věnuje aplikovanému výzkumu v této oblasti. K tomu bylo určeno testovací pracoviště národního digitálního archivu a vývoj modulu preservation planing v rámci světových trendů, ale zároveň v souladu s naší legislativou a potřebami našich původců. Realizace projektu Národní digitální archiv (dále též NDA) v Národním archivu představovala sama o sobě, od počátku, zásadní impuls k metodické a technologické proměně českého archivnictví, jejíž důsledky se konečně projeví a jejíž dosah pro archivní teorii a aplikovaný výzkum bude doznívat ještě dlouho. Uvedení NDA do rutinního provozu ovšem proběhlo jinak, než očekával tým i vedení archivu. V roce 2014 jsme končili financování ze strukturálních fondů z důvodu nemožnosti realizovat dle stanoveného harmonogramu výběrové řízení a tudíž hlavní zakázku v podmínkách konkurenčního boje za pomoci zákona o veřejných zakázkách. Využívají se však plně všechny výsledky, včetně rekonstruovaného záložního pracoviště, kapacita je tudíž využitelná na cca dva roky a redundantní řešení se uskutečnilo jen v okleštěném měřítku.

Pokračování je dvoukolejné – pozvolný vývoj a provozování z rozpočtových zdrojů a skoková změna kapacity, robustnosti, parametrů a bezpečnosti v novém projektu Národní digitální archiv II z integrovaného operačního regionálního programu strukturálních fondů Evropské unie.

Odhadujeme, že, navzdory pomalejšímu a ne tak komfortnímu postupu, s odstupem času bude tento obrat našeho oboru významem srovnatelný asi jen s komplexem proměn, které souvisely se zavedením jednotného archivnictví v roce 1954. Z komplexního charakteru NDA vyplývá, že již dnes sehrává a bude stále silněji sehrávat výraznou integrační roli v řadě pracovních postupů nejen u veřejných archivů České republiky, ale i v rozvoji spisové služby u většiny významnějších veřejnoprávních původců. Je bezpodmínečně nutné prosazování prvků Národního standardu pro spisovou službu (NSSS), které určují postupy při elektronickém skartačním řízení a při předávání vybraných elektronických archiválií do NDA, které vznikly v rámci ERMS po 30. červnu 2012, a v omezené míře i u těch starších, a také u jiných druhů elektronických dokumentů – zvl. u databází. S tím souvisí i výrazný globalizační moment, který do českého archivnictví a spisové služby NDA přináší ať už bezprostředně (formáty, konstrukce SIP a AIP balíčků apod.) nebo se jen nepřímou a okrajově počítá s jeho existencí při aktualizaci metodiky z různých oblastí našeho oboru (v předarchivní péči se uplatňuje evropská ISO norma pro spisovou službu jako východisko pro český NSSS, při tvorbě nových českých pravidel pro zpřístupňování archiválií byl rozhodující vliv norem ISAAD, ISAAR, apod.).

Jsou udržovány úzké kontakty s domácími i zahraničními institucemi, které řeší obdobné otázky. Pracovníci oddělení kontroly výkonu spisové služby, fondů státní správy po roce 1992 a elektronických dokumentů se zúčastnili domácích konferencí CNZ, ISSS, AKM i podobných odborných akcí v zahraničí (Duisburg, Drážďany, Paříž, Varšava, Vídeň), kde prezentovali výsledky výzkumu a zároveň si vyměňovali zkušenosti. V rámci institucionální podpory vědy jsme realizovali ve dnech 24. a 25. 9. 2015 mezinárodní workshop k dlouhodobému ukládání archiválií pod názvem Archives in Digital Age a s podtitulem Digital Archiving in Czech and German Perspective: Architecture, Tools, Results. Workshopu se účastnili čtyři desítky odborníků z řad archivářů, knihovníků, univerzitních a IT pracovníků, kteří se dlouhodobě zabývají problematikou digitální archivace. Účastníci semináře ocenili možnost setkání a diskuse se zahraničními specialisty a také formát workshopu, který umožnil praktickou výměnu zkušeností a to i v rámci českého prostředí napříč archivy, knihovnami a akademickými pracovišti.

Zapojili jsme se do Working group Preservation Planning NESTOR (http://files.d-nb.de/nestor/materialien/nestor_mat_15-eng.pdf). Odborní pracovníci by dále chtěli publikovat analytickou studii k prvním zkušenostem s výběrem dokumentů evidovaných v eSSI – obecnější vyhodnocení z pohledu digitálního archivu. Stranou nezůstaly ani právní aspekty zpřístupňování archiválií v digitální podobě na Archivním portálu (vystoupení na konferenci České archivní společnosti se zaměřením na osobní údaje).

Je proto účelné, aby se aplikovaný výzkum i v příštích několika letech i v oblasti tzv. předarchivní péče nadále zaměřoval na problematiku, která bude reflektovat předpokládané znalostní potřeby rutinního provozu NDA. Organizační i personální provázanost výkonu předarchivní péče s NDA v rámci jednoho oddělení Národního archivu, jakož i dlouholetá tradice, činí i z tohoto úseku významné aplikačně výzkumné pracoviště, které přesahuje svým dosahem hranice Národního archivu. Výzkum se dále rozvíjí jak cestami, které naznačují uvedené, případně již ukončené úkoly, tak ve směrech na nich nezávislých, které vyplývají z praktického výkonu předarchivní péče u veřejnoprávních původců v péči Národního archivu v nejširším smyslu:

Analýza charakteristických nedostatků a poruch výkonu spisové služby u dostatečně reprezentativního vzorku veřejnoprávních původců, vybraného podle optimálně zvolené typologie v horizontálním i vertikálním smyslu. Analýza se soustřeďuje na poruchy především v oblasti styku systémů spisových služeb s činnostmi Národního archivu – hlavně na ukládání dokumentů ve spisovnách, jejich označování spisovými znaky, případné ztráty dokumentů u původce, na včasnost vyřazování po uplynutí skartačních lhůt a s tím související frekvence a úplnost skartačních návrhů podávaných jednotlivými původci, na úroveň popisu předávaných archiválií a na celkovou strukturu takto vznikajících archivních fondů.

Paralelně by měl být prováděn rozbor nejčastějších nedostatků nebo nepřesných formulací v interních spisových normách – spisových řádech veřejnoprávních původců s důrazem opět na popis evidence a ukládání dokumentů, na jejich výběr a předávání do příslušného archivu, a také na pasáže týkající se provozování ERMS a samostatných systémů. Cílem je vytvořit a uveřejnit jako metodický nástroj model vzoru univerzálního spisového řádu, nebo jen sestavit návodné formulace nejčastěji chybně zpracovaných pasáží těchto norem. Průběžné výsledky prověřujeme od roku 2015 na pracovních setkáních s výkonnými pracovníky i vysokým managementem ministerstev a ostatních ústředních správních úřadů.

Jen velmi volně a obecně lze formulovat náměty na zkoumání veřejnoprávních původců z různých v české archivní literatuře doposud málokdy zohledňovaných hledisek jako je určení jejich vyhovujících typologií, zkoumání jejich „administrativního chování“,

stanovení a klasifikace poruch a patologických jevů v jejich způsobech a formách jejich úřadování včetně jejich organizace, pohledy na zaměstnance těchto institucí z psychologického a sociologického hlediska, zkoumání vztahu těchto institucí k jejich „kolektivní paměti“ a forem jejího vytváření resp. její devastace.

V návaznosti na předchozí téma, ale pro praxi naléhavější je řešení teoreticky i metodicky velmi náročného problému – vymezení samostatného „původce“ nejen v tradičním smyslu jako tvůrce archivního fondu/sbírky, ale jako objektu aktuální předarchivní péče ze strany veřejného archivu. V tomto významu otázku neřeší jednoznačně ani současná česká archivní legislativa ani metodika pro vymezení archivních fondů. To mj. znesnadňuje objektivní a bezchybné určení, která regionální nebo detašovaná pracoviště těch vertikálně strukturovaných původců, jejichž ústředí bezpochyby náleží do péče Národního archivu, lze jednoznačně považovat za ze zákona náležející také do péče Národního archivu. Řešení této problematiky předpokládá zkoumání organizačních schémat, rozhodovacích mechanismů, spisové služby, agend a informačních toků u vybraných vedlejších pracovišť ve vztahu k centrále. Především však ve spolupráci se SOA, které doposud archiválie z činnosti těchto pracovišť ukládají, bude nezbytné objektivně vyhodnotit výběr archiválií u nich a obsahové profily takto vytvářených archivních fondů a pohledy na jejich badatelské využití z hlediska regionálního. Praktickým výsledkem tohoto aplikovaného výzkumu byla žádost Národního archivu o přenesení péče o tyto součásti původců do péče SOA a to na základě objektivnější analýzy než tomu bylo doposud (převažují hlediska tradiční a formálně-právní).

Kvantitativní a kvalitativní údaje o jednotlivých skartačních řízeních, přejímkách, státních kontrolách a správních řízeních a v omezené míře o spisových normách se na pracovišti Národního archivu, které zajišťuje předarchivní péči u veřejnoprávních původců, ukládají v různé kvalitě a úplnosti již od 70. let 20. století a jejich roční a dlouhodobější vyhodnocení se od počátku 90. let postupně stabilizovala. Pokračuje se ve vyhodnocování výkonů předarchivní péče z různých kvantitativních i kvalitativních hledisek, a to jak pro období roční, tak současně na základě mnoholetých vývojových řad. Z takto získávaných informací lze hodnotit víceleté trendy souhrnně pro všechny sledované původce, jejich typologické skupiny i pro jednotlivé původce. Aplikovaný výzkum v této oblasti nabízí rozvíjení dalších možností jak hodnotit výkon předarchivní péče z hlediska původců i samotného archivu.

Dalším problematickým okruhem je efektivní zpřístupnění digitálních archiválií, včetně digitalizovaných, v rámci archivních portálů, ale i dalších specializovaných iniciativ (např. APEX, Monasterium, Bavarica). Zde již spolupracujeme s archivy v německé jazykové

oblasti – tj. s německými a rakouskými kolegy. Jsme plnohodnotnými členy platformy pro digitální archivaci a zpřístupnění, která by umožnila pracovní setkávání a výměnu praktických zkušeností v této oblasti. V italské jazykové oblasti se vytvořila obdobná spolupráce – ve vědeckém výzkumu byla řešena digitalizace diapozitivů nejvzácnějších map a plánů z Rodinného archivu toskánských Habsburků. Jedná se o mapy, které jsou uloženy od roku 1990 ve Státním archivu ve Florencii (výstava map v ASFi, *La Toscana dei Lorena*). Úkolem byla pověřena Eva Gregorovičová. Na starší projekt bezpečnostního výzkumu navazuje postupný upgrade digitalizace deskových negativů (Emílie Benešová a externí spolupracovníci).

Drobnějšími konkrétními projekty mohou být společné virtuální archivní pomůcky pro fondy postihnuté rozlukou ve 20. letech 20. století – spolupráce s Rakouskem, eventuálně i s Polskem či Slovinskem. Zároveň s pomůckami by bylo možné zpřístupnit některé dokumenty digitálně. Takovým pilotním projektem by mohlo být zpřístupnění mapové sbírky bývalé dvorské komory (konzultováno s vídeňskými kolegy).

Na hranice mnoha oborů stojí znovu podaný projekt v Programu bezpečnostního výzkumu České republiky 2015–2020, označený prozatím pracovním názvem *Komparace a rizika právní úpravy a bezpečného archivního uložení a využití osobních údajů pro potřeby státu i ve veřejném zájmu*. Projekt se zabývá problematikou osobních a citlivých osobních údajů obsažených v archiváliích v rámci sítě českých veřejných archivů, jejich náležitou ochranou, nakládáním s nimi a možnostmi zpřístupňování archiválií obsahujících osobní a citlivé osobní údaje v měnícím se legislativním prostředí. Na podkladě průzkumu archivní praxe v této oblasti v České republice a široce založené srovnávací analýzy legislativních úprav nakládání s archiváliemi obsahujícími osobní a citlivé osobní údaje a jejich zpřístupňování včetně analýzy procesních postupů archivů při naplňování legislativních předpisů v této oblasti ve vybraných zahraničních státech bude realizováno více konkrétních výstupů s dopadem na úpravu praxe českých archivů v této sféře i na adaptování české archivní legislativy. Za prvé má za cíl vytvořit analýzu rizik spojených s existencí osobních údajů v archiváliích, jejich zpřístupňováním a možným zneužitím, a to ve vazbě na analýzu archivních fondů umístěných v českých archivech a současně českého právního řádu včetně základních lidských práv definovaných českým ústavním pořádkem a mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána. Tyto zahrnují na jedné straně ochranu soukromí a nedotknutelnosti osoby, na druhé straně svobodu bádání a přístupu k informacím. Komparace těchto základních práv ve vztahu ke zpřístupňování archiválií obsahujících osobní a citlivé osobní údaje a to i v souvislostech dalších právních předpisů či evropských směrnic

či nařízení bude také předmětem posouzení. Klíčovým výsledkem také bude soupis typických fondů uložených v českých veřejných archivech a obsahujících osobní a citlivé osobní údaje včetně charakteristik těchto údajů. Za druhé bude výsledkem certifikovaná metodika popisující postup archivů při zpřístupňování osobních a citlivých osobních údajů včetně navržení nejefektivnějšího postupu anonymizačních prací. Zde budou ve vazbě na projekt Bezpečnostního výzkumu Národního archivu *Zajištění ochrany archivních dokumentů* analyzovány také možnosti anonymizace digitalizovaných kopií archiválií. Dalším podstatným výsledkem projektu bude zpracování podkladů a návrh změny archivní legislativy upravující nakládání s osobními a citlivými osobními údaji obsaženými v archiváliích.

Péče o fyzický stav archiválií

Projekty podpořené dotací na vědu a výzkum – hlavní řešitelé

Prioritou v oblasti konzervátorského výzkumu byl končící pětiletý projekt Programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity NAKI – *Metodika hodnocení vlivu kvality ovzduší na knihovní a archivní fondy* (řešitel Michal Ďurovič, ve spolupráci s Národní knihovnou a Ústavem chemických procesů Akademie věd České republiky). Zabýval se vlivem prachu a aerosolů na archivní dokumenty. V roce 2015 byl vyhodnocen dvouletý experiment, jehož cílem byl ověřit vliv prachových částic na vlastnosti papíru Whatman 1. Povrch vzorků byl po dobu dvou let vystaven prachovému spadu v depozitářích Státního okresního archivu v Třeboni, Jihočeské vědecké knihovny ve Zlaté Koruně, Knihovny regionálního muzea Teplice a v Národním archivu v Praze 6 – Dejvicích. Získané výsledky ukazují, že k měřitelným změnám dochází pouze po vlhkém stárnutí. Jedná se o mírný pokles průměrného polymeračního stupně celulózy, který za daných podmínek nemá významný vliv na mechanické vlastnosti papíru. Porovnání tohoto poznatku s výsledky předchozích testů vede k závěru, že negativní důsledky kontaminace papíru prachovými částicemi jsou pozorovatelné až v průběhu delšího časového období, a to zejména u silně znečištěného materiálu uloženého v prostředí o zvýšené relativní vlhkosti vzduchu.

V roce 2015 bylo dokončeno monitorování plynných polutantů vybraných depozitářů státních archivů (v Jablonci nad Nisou, Teplicích, Písku, Lounech a Trutnově) pomocí Cu/Ag kupónů AAF Technology, USA. Výsledky měření z let 2012 až 2014 byly zpracovány a prezentovány na workshopu v Národním technickém muzeu v Praze 24. 11. 2015 a publikovány ve sborníku z tohoto závěrečného semináře projektu.

Národní archiv získal v roce 2011 podporu ze zdrojů Ministerstva vnitra pro vědu a výzkum v bezpečnostní oblasti na velmi potřebný výzkumný projekt *Zajištění ochrany*

archivních dokumentů důležitých pro potřeby státu (garant Karel Koucký, VG20112014054). Projekt byl ukončen v roce 2014. Řešil technologické a ekonomické aspekty bezpečnostního a ochranného snímkování, a je velkým přínosem pro management archivu a metodicky připravuje obor na situaci, kdy bude nutné z finančních důvodů či naprosté nedostupnosti na trhu ukončit analogové řešení. Jeden z výstupů, metodika, byla certifikována odborem archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra ČR a vydána tiskem v roce 2015. Výstupy jsou synergické s projektem dlouhodobého uchování elektronických archiválií *NDA II* a dalšími, jež se věnují zpřístupnění digitálních dat v národní i mezinárodní dimenzi.

Nově jsme se úspěšně ucházeli spolu s partnery (Vysoké učení technické v Brně, Vysoká škola chemicko-technologická v Praze, Centrum organické chemie, s. r. o., Ústav chemických procesů Akademie věd České republiky) o tematickou výzkumnou podporu z oblasti bezpečnostního výzkumu pro projekt *Pokročilý identifikační element pro rozpoznání archiválií*. Výzkumný tým Národního archivu by tvořili Benjamin Bartl, Hana Paulusová, Lenka Bartlová, Štěpán Urbánek. Hlavním cílem projektu je experimentální vývoj tzv. neviditelných sensorů na vybrané typy archiválií. Jedná se o archivní dokumenty, u kterých dochází k nebyvalému nárůstu případů jejich zcizování. Jde o závažný problém zasahující celý středoevropský region. Element nemůže zabránit samotnému odcizení, avšak je schopen jednoznačně, při zachycení dokumentu určit, že jde o dokument odcizený a poskytnout informaci o jeho původu. Právě tento typ informace je považován bezpečnostními experty za klíčový. Množství archivovaných, především listinných dokumentů, je obrovské. Jejich cena na černém trhu neustále roste. Zpětné zařazení i prosté prokázání, že jde o zcizený artefakt, je často hlavním problémem souvisejícího řízení při zadržení podezřelých předmětů a osob. Je třeba zdůraznit, že element je neviditelný (pouze při použití elektronového mikroskopu a znalosti přesné polohy na dokumentu), má charakter plochy o rozměru řádově mm² a tloušťce 300 až 600 nm (nanometrů!), je transparentní a jeho poloha na chráněném artefaktu je bez příslušných dalších znalostí a instrumentace neodhalitelná. Pachatel, překupník nebo nelegální majitel o jeho přítomnosti ani poloze na dokumentu tedy neví. Element se "hlásí" odezvou (selektivně modulovanou elektrickou odezvou indukovanou světelným zábleskem). Ta je unikátní a může v sobě nést například přesnou informaci o původu dokumentu, jeho příslušnosti k určitému konkrétnímu archivu, a ještě "jemněji", z jakého hlavního dokumentárního svazku zadržený artefakt například pochází. Možnost tzv. přečíst tuto informaci je opět vázána na unikátní zařízení. Mírou ochrany a obsahem vložené informace je tento element kvalitativně na vyšší úrovni než například hologramy, magnetické tečky,

nanoprachové segmenty nebo čárové kódy. Projekt přispívá k vývoji účinných metod k potírání specifického druhu závažné organizované kriminality.

Dílčí projektové cíle jsou tři:

1) Experimentální vývoj vhodného a rychlého označování velkého počtu archivovaných listin, u kterých je předpokládáno zvýšené riziko odcizení. Jde například o dokumenty, které jsou zapůjčovány k prezenčnímu zkoumání badatelům ve studovnách ve velkých souborech. Zjistit, že z velkého zapůjčeného souboru pak chybí několik stran, je prakticky nemožné. Značení jednotlivých listů musí být rychlé, snadné, nevyžadující přítomnost specialisty. Avšak musí zabezpečit označení v požadované kvalitě tak, aby nedošlo k poškození dokumentu, a dále, aby byla zabezpečena plná funkčnost elementu a samozřejmě, aby byla zachována jeho vizuální i jiná neodhalitelnost. Pro tyto účely bude vyvinuta (modifikována) metodika lokálního plošného piezoelektrického tisku.

2) Je třeba zdůraznit, že tyto elementy byly již vývojově na bázi základního výzkumu zcela dokončeny (ve skupinách žadatelů). Jejich funkčnost i použitelnost byly také již jednoznačně prokázány. Elementy jsou z běžného pohledu velmi odolné, k papírovému nebo textilnímu podkladu dobře přilnavé. Ovšem, vzhledem ke specifikům této jejich aplikace, je naprosto nezbytné se též zaměřit na testy urychleného stárnutí a vliv konzervačních metod. Element musí být dlouhodobě funkční. Pak si lze představit přeznačení, případně nový přístup odrážející nové vědecké poznatky. Testy urychleného stárnutí s vlivem na funkčnost elementů je třeba považovat za další vedlejší cíl projektu.

3) Třetí dílčí projektový cíl zahrnuje adaptaci současného detekčního zařízení pro běžné používání v kriminalistické nebo archivní praxi. Čtecí zařízení se skládá z několika částí, mezi nimiž dominuje zdroj monochromatického světla o vysoké energii, fokusační geometrie světelného paprsku a dále elektrochemická část, ve které dochází k samotnému "přečtení" informace. Tento úkol je dobře řešitelný s pomocí diod emitujících v určité oblasti spektra a s miniaturizovanou elektrochemickou částí.

V rámci projektu bude v Národním archivu především testován vliv konzervování papírové podložky na funkčnost bezpečnostního elementu a jeho odolnost proti snahám o záměrné poškození. Kromě toho bude vypracována zpráva popisující stav ochrany archiválií ve státních archivech proti odcizení a ověřena použitelnost navržené technologie.

V rámci programu NAKI II Ministerstva kultury byl nově přijat návrh projektu *Vývoj metod konzervování pečeti a jejich textilních závěsů* (DG16PO2R040). Jedná se o společný projekt více příjemců (konsorcium příjemců), v němž Národní archiv přijal roli příjemce -

koordinátora (Benjamin Bartl). Příjemce na základě smlouvy se stala Vysoká škola chemicko-technologická v Praze.

Cílem řešení projektu je jednak revize tradičních postupů konzervování historických pečetí a jejich závěsů, jednak vývoj nových metodik, které by odpovídaly současnému stavu poznání, materiálovým možnostem a etickým standardům. Pozornost bude zaměřena na ty historické pečetní látky a závěsné materiály, které ve sbírkách a archivních fondech převažují, a jejichž typická poškození jsou nejzávažnější. Jedná se o především o problém restaurování fragmentovaných pečetí ze včelího vosku, konzervování olovených bul poškozených korozí a metody čištění, dezinfekce a konsolidace textilních závěsných materiálů. Předpokladem naplnění uvedených cílů je také prohloubení porozumění degradačním procesům, kterým sfragistický materiál podléhá.

Projekty nepodpořené tematickou dotací – vlastní, částečně z institucionální podpory vědy

V roce 2012 byla zprovozněna technologie hromadné odkyselování BCP C500 (Bückeburský konzervační proces) za pomoci institucionální podpory vědy. I v roce 2015 pokračovala konzervace archiválií Národního archivu hromadným odkyselováním za využití technologie Bückeburg Conservation Process díky získané institucionální podpoře. Konzervované archiválie jsou následně digitalizovány a zpřístupňovány. V říjnu se objevily komplikace, kdy z důvodu nemoci obsluhy odkyselovacího zařízení byly tyto práce zastaveny, příprava archiválií k hromadnému odkyselování a následné digitalizaci přesto dále pokračovala.

Ve stejnou dobu byl Národní archiv požádán kolegy z Německa o podporu a aktivní účast v nově vzniklé pracovní skupině ISO/TC 046 NP TS De-Acidification of Paper, jejímž úkolem je vypracovat mezinárodní standard ISO pro hodnocení metod hromadného odkyselování. V současné době pracuje řada systémů a metod hromadného odkyselování převážné v Evropě a USA. Jednotlivá výzkumná pracoviště (včetně Národního archivu v Praze) sice metody studují a testují, aby získaly dostatečné znalosti o technologiích, ale výsledky jsou mnohdy obtížně srovnatelné. Navíc pro archivy a knihovny, které nemají svůj vlastní konzervátorský výzkum nebo technology a restaurátory, je orientace v nabídce služeb hromadného odkyselování velmi obtížná. Proto norma měla přesně definovat nejen parametry, kterých by mělo být odkyslením dosaženo (pH, alkalická rezerva, distribuce neutralizační látky, mechanické vlastnosti atd.), ale také v této normě měly být přesně popsány dva až tři typy papírů pro laboratorní testy (srovnání výsledků) a požadavky na průběžnou kontrolu samotného odkyselovacího procesu. Zákazník (archivy, knihovny) bude

mít jistotu, že pokud dodavatel služby bude garantovat shodu s touto normou, je proces pro dokumenty vhodný a bez rizika. V roce 2014 byly podrobně diskutovány a formulovány jednotlivé paragrafy. Proběhla dvě setkání členů přípravného týmu – ve Washingtonu a Krakově (tohoto setkání se zúčastnil za archiv Michal Ďurovič). Setkání členů pracovní skupiny ISO/TC46/SC10 pro přípravu mezinárodního standardu ISO 18344 Effectiveness of paper deacidification processes se v roce 2015 uskutečnilo ve švýcarském Bernu. Tohoto setkání se zástupce České republiky nezúčastnil kvůli vysokým finančním nákladům na cestu. V současné době jsou práce na tomto mezinárodním standardu ukončeny a pracovní skupina WG2 bude rozpuštěna. Standard ISO/TS 18344 byl již zveřejněn a lze jej získat prostřednictvím organizace ISO nebo od Úřadu pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví.

Zkušenosti našeho archivu nejsou jen v rovině teoretické, ač jsme definitivně před třemi lety z finančních důvodů opustili cestu předložení projektu na záchranu evropského kulturního dědictví v rámci programů EHP/Norsko, kterou jsme plánovali mnoho let společně s Moravskou zemskou knihovnou v Brně. Problematice se věnují i tradiční setkání představitelů restaurátorských pracovišť evropských národních archivů. V roce 2015 se zasedání konalo v lotyšské Rize, z kapacitních důvodů však bez naší účasti. Podněty ke spolupráci přicházejí i ze Slovenské republiky.

Další významnou část institucionální podpory věnujeme otázkám zpětné konverze z digitální do analogové podoby pro případ bezpečnostních rizik. Pokračujeme v činnostech, definovaných předešlým výzkumem, což je především optimalizace provozu. Tato problematika souvisí i s výše zmíněným výzkumným projektem *Zajištění ochrany archivních dokumentů důležitých pro potřeby státu*. V minulých letech byla na základě řešení grantového projektu bezpečnostního výzkumu zakoupena z institucionální podpory vědy technologie COM, která umožňuje ukládání digitálních dat, jejichž stabilita a dlouhodobá uchovatelnost nebyla dosud prokázána, do 35mm bezpečnostního mikrofilmu. Bezpečnostní mikrofilmy se v archivech pořizují od padesátých let minulého století a představují dodnes jediný bezpečný a dlouhodobý způsob uložení reprodukcí vzácných a důležitých archiválií. V případě zničení archiválie, je pak tedy k dispozici tato její bezpečná reprodukce. Technologie COM je velmi výkonná a umožňuje zabezpečení velkého množství digitálních reprodukcí archiválií. Proto je potřeba pořizování digitálních dat urychlit a následně zabezpečit. K tomu bylo třeba vybavit archiv produktivními technologiemi, jimiž jsou např. digitální zrcadlovky či grafický software. V roce 2015 bylo sice rozhodnuto uložit pomocí této technologie do bezpečného 35 mm mikrofilmu digitální data archivního fondu Komitét pro zabezpečení studia ruských a

ukrajinských studentů 1921–1935 a některých dalších, avšak vzhledem k tomu, že nebyla provedena kontrola digitálních dat (co do úplnosti), nemohly být vlastní mikrofilmy zhotoveny. Nicméně Přehledy k jednotlivým svitkům jsme připravili a rovněž jsme připravili digitální data k uložení do mikrofilmu. Případné opravy budeme řešit v souladu s platnou metodikou. Vlastní mikrofilmy jsme mohli začít pořizovat až na konci roku, a protože jsme je v důsledku toho nezaevidovali, budou vykázány souhrnně za rok 2016. V budoucnu, pokud nebudou data včas kontrolována, raději přerušíme digitalizaci archivního souboru. To jsme již uskutečnili a přerušili jsme digitalizaci např. Desk zemských.

V prvním pololetí 2015 jsme převzali digitalizační technologie pořízené z prostředků grantového projektu BVaV – knižní a průtahový skener. Pro tato zařízení musely být speciálně upraveny prostory nově vybudovaného ateliéru (v místnosti bývalého skladu tiskárny). Kromě pokračování digitalizace (Státní soud) zahájené v rámci projektu „Zajištění ochrany archivních dokumentů důležitých pro potřeby státu“, nám knižní skener umožnil zahájit digitalizaci „obřích“ knih Tereziánského katastru a Berní ruly. Tato data jsou správcem fondu průběžně kontrolována a následně se vyhotoví bezpečnostní mikrofilm. K oběma skenerům byl zpracován manuál pro obsluhu a zaučení další operátoři. Problém absence technické údržby po skončení projektu (bylo hrazeno DPP) jsme vyřešili celkem jednoduše – naučili jsme se provádět čištění a výměnu skel (bez využití DPP!). Problematická je však obsluha obou zařízení – nedisponujeme personálním obsazením a proto je digitalizace na těchto skenerech zajišťována ve většině případů formou služeb. Do budoucna a pro jejich efektivní využití je třeba uvažovat o dvou pracovnících.

Z prostředků institucionální podpory vědy byly zakoupeny skenery pro pořizování kvalitních digitálních reprodukcí fotografických vyobrazení – především negativů a svitkových filmů.

V oblasti prevence rizik je důležitá i mezinárodní spolupráce čerpající také ze starších výzkumných projektů, jejichž poznatky dále inovuje. V prvním čtvrtletí roku 2015 se mělo uskutečnit v Berlíně pravidelné zasedání European Working Group on Disaster Prevention. Toto setkání se neuskutečnilo z důvodu zaneprázdněnosti zástupce Bundesarchivu a hlavního organizátora setkání dr. Sebastiana Barteleta. Plánované setkání bylo přesunuto na rok 2016 a účastní se ho Michal Ďurovič.

Přírodovědný konzervátorský výzkum se kromě zmíněných výzkumných projektů zaměřuje na následující okruhy problémů, které tradičně vycházejí z konkrétních potřeb restaurátorské praxe státních archivů. Řada témat bude řešena v rámci bakalářských,

diplomových nebo doktorských prací studentů Vysoké školy chemicko-technologické v Praze nebo Fakulty restaurování Univerzity Pardubice:

Konzervace rukopisů poškozených železo-gallovými inkousty. Vývoj technologie restaurování poškozených rukopisů železagalovými inkousty. Tento výzkumný úkol pokračoval řešením stabilizace koroze inkoustu v rámci diplomové práce studentky Ústavu chemické technologie restaurování památek VŠCHT Bc. Aleny Csöszové s názvem „Stabilizace železagalových inkoustů tetrabutylamonium bromidem“ (vedoucí práce doc. Dr. Ing. M. Ďurovič)

Stabilizace železagalových inkoustů s použitím metoxymagnesiummetylkarbonátu a tetrabutylamonium bromidu Cílem diplomové práce bylo studium vlivu antioxidantu tetrabutylamonium bromidu (TBABr) na stabilizaci železagalových inkoustů v papírové podložce. Byl potvrzen významný stabilizační účinek samotného odkyselování MMMK, ale účinek antioxidantu TBABr v roztoku MMMK na stabilizaci železagalových inkoustů potvrzen nebyl. Důležitým zjištěním bylo, že použité při samotném odkyselování použité rozpouštědlo nepodporuje migraci iontů železa v papírové podložce.

Optimalizace složení a přípravy směsí na bázi včelího vosku používaných při konzervaci a restaurování historických voskových pečeti. V uplynulém roce byla dokončena a obhájena dizertační práce zaměřená na studium degradačních procesů včelího vosku a přípravu voskových směsí, vhodných pro restaurování voskových pečeti. Zvláštní důraz byl kladen na problematiku vzniku bílých výkvětů na povrchu předmětů. Praktickým výstupem práce je mimo jiné poznatek, že předměty ze včelího vosku je obecně vhodné ukládat při teplotách vyšších, než bylo dosud předpokládáno (cca 20 °C). Pro omezení vzniku výkvětů na doplňcích voskových pečeti je možné doporučit přídavek 5–10 % damarové pryskyřice ke včelímu vosku.

Výběr vhodného adheziva pro lepení poškozených historických pečeti ze včelího vosku Plán tohoto výzkumného úkolu byl podrobně zpracován a začleněn do přihlášky projektu NAKI II.

Studium vlastností lepidla EVACON-RTM. Cílem práce je nezávislé ověření stability adheziva EVACON-RTM a vhodnosti jeho používání při výrobě archivních obalů. Podle plánu je lepidlo podrobováno stejným testům, jaké byly použity v roce 2003 při studiu vlastností dalších srovnatelných výrobků na trhu (Akrylep 545x2, Duvilax BD 20). V uplynulém roce bylo připraveno několik sérií vzorků, které byly následně podrobeny jak suchému, tak vlhkému umělému stárnutí. V dalším roce budou měřeny, porovnávány a vyhodnoceny jejich vlastnosti.

Použití sulfátové buničiny pro doplňování papíru Bakalářská práce studentky Ústavu chemické technologie restaurování památek VŠCHT K. Dvořákové (vedoucí práce doc. Dr. Ing. M. Ďurovič, konzultant: Ing. B. Bartl, Ph.D.). Práce byla zaměřena na použití směsí bělených a nebelených buničin pro doplňování chybějících částí papírových dokumentů. Výhodou tohoto postupu měla být především lepší barevná shoda doplňku s originálem, než je tomu při dobarvování pomocí azobarviv. Použitelnost metody byla posouzena na základě výsledků měření změn mechanických, optických a chemických vlastností, ke kterým dochází v průběhu umělého stárnutí.

Výsledky tento předpoklad potvrdily. Bylo zjištěno, že směsi buničin jsou ve vztahu k historickým papírům méně náchylné k metamernímu jevu (změna barevné shody při změně osvětlení), než doplňky dobarvené vybranými azobarvivy. Tuto přednost si zachovávají i po umělém stárnutí na světle a kombinovaným působením světla a tepla. Hlavní nevýhodou zůstává omezená paleta barevných odstínů, jichž lze dosáhnout kombinací různých typů buničin. Možný negativní vliv zbytkových oxidovatelných látek (ligninu a hemicelulóz) v nebelené buničině byl vyhodnocen na základě výsledků měření pH a mechanických zkoušek před a po umělém stárnutí. Bylo zjištěno, že přes vyšší obsah těchto látek je míra degradace směsi obsahující nebelenou buničinu po umělém stárnutí přijatelná. Mechanické vlastnosti takové směsi jsou dokonce lepší, než vlastnosti buničiny bělené. Je tedy zřejmé, že směsi sulfátových bělených a nebelených buničin jsou perspektivními materiály pro doplňování chybějících částí novodobých dokumentů.

Konzervace současných i historických fotografických technik. Testování účinnosti dezinfekce a čištění albuminových fotografií. Byly vybrány dezinfekční prostředky a aplikovány podle standardních postupů na historické testovací fotografie. Byly zvoleny následující metody hodnocení: makroskopický snímek detailu vrstvy, měření barevného prostoru CIE $L^*a^*b^*$ pro změny barevnosti a měření tloušťky papíru pro fyzikální změny papírové podložky fotografie. Nyní se provedlo již měření před dezinfekcí, aplikace 5 dezinfekčních prostředků a měření po aplikaci. Zbývá provést urychlené stárnutí, měření po stárnutí a vyhodnocení měření. Pokud bude možné zjistit nějaký vhodný postup, bude vytvořeno doporučení způsobu dezinfekce.

Vliv nanočástic stříbra a jiných kovů na mikromycety. Byly testovány další přípravky obsahující různé množství nanočástic stříbra a jiných látek (zejména zinku) na mikromycety. Ani tentokrát nebyly nalezeny přípravky vhodné pro dezinfekci archiválií, proto byly další zkoušky ukončeny. Práce byla provedena ve spolupráci s Ústavem chemické technologie restaurování památek VŠCHT.

Identifikace a analýza fotografického materiálu z fondu Svaz nuceně nasazených byla zahájena v roce 2012 ve spolupráci 6. a 10. oddělení a externího pracovníka. Financován je v rámci institucionální podpory vědy. Cílem projektu je rozbor fondu, reflektující jeho genezi, obsahovou skladbu i analýzu použitých technik při jeho adjustaci s ohledem na budoucí restaurátorské zásahy. Dochází k postupné evidenci materiálu, analýze použitých lepidel a následné konzervaci. Odborným garantem je Zora Machková. Díky této aktivitě je možné uskutečnit v roce 2016 výstavu na toto téma v Domě evropské historie pod patronací Evropského parlamentu.

Oddělení péče o fyzický stav archiválií Národního archivu bylo požádáno kolegy z restaurátorského oddělení Archivu Slovinské republiky v Lublani o pokračování úspěšného workshopu realizovaného v roce 2014, zaměřeného na restaurování fotografií pro restaurátory ze Slovinska. V září 2015 byl realizován restaurátorkou Blankou Hnulíkovou workshop v délce 5 dnů na téma „Základy restaurování stříbroželatinových fotografií“. V současné době se již plánuje další pokračování.

Vzhledem k letité a velmi těsné spolupráci oddělení péče o fyzický stav archiválií Národního archivu a Ústavu chemické technologie restaurování památek VŠCHT Praha je postupně připravován vznik společného výzkumného pracoviště pro oblast konzervování a restaurování archiválií v České republice. Toto spojení a spolupráce prakticky existuje neformálně více jak 20 let, a proto by se jednalo o „institucionalizaci“ a smluvní partnerství této spolupráce mezi vysokou školou a paměťovou institucí. Národní archiv by se tak stal fakultním pracovištěm Fakulty chemické technologie VŠCHT Praha. Zázemí vysoké školy by do budoucna mohlo být též využito pro nezbytné pravidelné doškolování restaurátorů a konzervátorů státních archivů.

V červenci proběhl 2 týdenní workshop pořádaný The Getty Conservation Institute ve spolupráci s Ústavem dějin AV ČR Praha a FAMU na téma „Photographs and Their Environment: Decision-making for Sustainability.“ Účastníci byly restaurátoři téměř z celého světa, z Národního archivu se workshopu zúčastnila restaurátorka Blanka Hnulíková. Součástí programu byla i exkurze v Národním archivu zaměřená na preventivní péči o fotografický materiál.

Je třeba s potěšením konstatovat, že veškeré prostředky vnesené do široce založeného výzkumu přinesly ještě větší a výraznější množství hodnotných výsledků než v předcházejícím roce. Výstupy z výzkumu a inovací jsou respektovány, využívány, pozitivně hodnoceny, často i ve formě oficiálních prestižních ocenění. Nejde jen o oficiální grantové úkoly, ale i rozvíjení na platformě běžného fungování klíčových segmentů Národního archivu.

Institucionální podpora vědy pak přinesla významnou vzpruhu pro dávno plánované aktivity ve všech typech výzkumu. V roce 2012 byla dotace prioritně zaměřena do oblasti investic a na uvedení těchto investic do chodu. V letech 2013 až 2015 jsme tyto investice plně využili a dokupovali k nim doplňková zařízení, případně jsme byli nuceni realizovat pro opotřebení obměnu.

Investicí pro budoucnost byl tiskový stroj s lepičkou. Na konci roku 2014 byl zakoupen a uveden do zkušebního provozu. Rovněž se podařilo uzavřít servisní smlouvu k tomuto zařízení. Součástí tiskového řešení byl také nákup lepičky pro zhotovování vazby V2. Oba stroje byly vyzkoušeny a otestovány, obsluha prošla několika odbornými školeními. V průběhu roku 2015 bylo zařízení doplněno laminátorem a rýhovacím a perforovacím strojem. Problém byl s nákupem papíru potřebných gramáží, formátů a především kvality, který se řešil více než půl roku. Přes všechny problémy bylo v roce 2015 vydáno celkem dvanáct tištěných publikací a jedna elektronická. Z toho bylo pět publikací zhotoveno přímo v Národním archivu – sazba i tisk, u dvou publikací jsme zajistili sazbu a vytištěny byly externě a vydání zbývajících pěti publikací bylo zajištěno externě (sazba i tisk). Předpokládá se, že v roce 2016 bude většina plánovaných publikací vydána vlastními silami. Podle ohlasu kolegů mají publikace vydané archivem v roce 2015 profesionální úroveň.

Nákupem odborné literatury jsme také obohatili naše výzkumné možnosti. Ne nepodstatná část financí cílila a bude nadále cílit na zabezpečení obvyklých aktivit vědeckých týmů, tj. na jejich mobilitu doma i v zahraničí za účelem výzkumu, výměnu informací mezi výzkumnými institucemi a v neposlední řadě na prezentaci dílčích i závěrečných výsledků. Posledním je míněna aktivní účast na domácích i zahraničních konferencích a setkáních podobného typu, ale i možnost vydání výstupů základního i aplikovaného výzkumu nepodpořeného cílenou, tematickou dotací. Opakovaně zařazujeme i nákup odpovídající literatury a tvorbu bibliografických databází. Novou položkou bylo pořízení knihovnického systému, za pomoci kterého se konečně srovnáme na úroveň obdobných zařízení – knihoven či archivů. Vědecká komunita již delší dobu postrádá od nás služby on-line. Hned po knihovnictví se musíme zabývat prezentací dat i v digitálním archivnictví za pomoci portálových služeb. Všechno naše úsilí v tematickém výzkumu směřuje k nabídce (ale také k příjmu) informací dálkovou formou. Protože prezenční výzkum v Národním archivu se neumenšuje, je nutné také inovovat v delším časovém horizontu více než deset let starý informační systém Badatelna.

Pracovníci archivu se aktivně podílejí na řadě konferencí a seminářů a též je sami organizují. Jejich zaměření kopíruje různé druhy výzkumů v archivu – historiografie, přírodní

vědy, informační technologie, aplikační výzkum pro potřeby státní správy. Následující řádky přibližují alespoň výběrově tyto aktivity dosud nepodchycené.

Národní archiv ve svých prostorách každoročně hostí jednodenní konferenci Co po nás zbude, věnovanou elektronickým agendám ve veřejné správě, elektronickým dokumentům a když z nich něco po čase zbude, tak i elektronickým archiváliím. Akce bývá bohatě navštívena. Termín jubilejního 10. ročníku se posunul z obvyklého září až na 6. 10. 2015. Téma *Význam dokumentů v životních situacích* rozvíjelo problematiku digitální kontinuity a její zakotvení v české legislativě. Jiří Bernas podal téměř povinnou informaci o projektu Národní digitální archiv.

Velký informační potenciál má pro paměťové instituce konference Archivy, knihovny, muzea v digitálním světě. Její 16. ročník se tradičně konal v Národním archivu 2. a 3. 12. 2015. Do bohatého programu přispěli Zbyšek Stodůlka s vystoupením na téma Národní digitální archiv po roce zkušebního provozu, o ukončovaném projektu INTERPI referovali řešitelé - Marie Balíková, Národní knihovna ČR, Miroslav Kunt Národní archiv, Jana Šubová, Naděžda Andrejčíková, Cosmotron. O výsledku z projektu bezpečnostního výzkumu Metodika pro vytváření bezpečnostních kopií archiválií v digitální podobě informoval Karel Koucký, původně Národní archiv, nyní Státní oblastní archiv v Praze.

Vše o elektronických dokumentech, elektronických archiváliích a elektronických skartacích je možné se každoročně dozvědět na velkorysém setkávání odborníků v Hradci Králové: Internet v samosprávě a státní správě. Jiří Bernas se Zbyškem Stodůlkou pohovořili o Národním digitálním archivu: eSkartace – zkušenosti, rizika, řešení.

Pracovníci oddělení péče o fyzický stav archiválií se v roce 2015 aktivně podíleli na organizování následujících seminářů a workshopů: V říjnu byly zorganizovány v Národním archivu dva workshopy ve spolupráci s Náprstkovým muzeem NM. První workshop byl zaměřený na černobílé fotografie a druhý se zaměřil na barevné fotografie a tisky. Oba workshopy byly určeny pro pracovníky paměťových institucí. V přípravné fázi se nachází XVI. seminář restaurátorů a historiků, který se bude konat v Opavě v květnu 2016.

Pravidelná jsou setkání národních účastníků evropských projektů. Velkým úkolem bylo uspořádání mezinárodní konference ICARUS ve dnech 27. – 29. 4. 2015, kterou pořádal Národní archiv ve spolupráci s řádem Benediktinů v prostorách Břevnovského kláštera. Konference se konala u příležitosti ukončení úspěšného mezinárodního projektu ENArC. Lví podíl na jejím bezchybném průběhu mají pracovníci oddělení nejstarších fondů, na jejichž bedrech spočívala celá organizace a koordinace konference. Řada kolegyně zde aktivně vystoupila s referáty. Kolegyně Jitka Křečková podala přehled o končícím projektu

Zkušenosti s mezinárodním projektem ENArC na semináři Financování kulturních projektů z programů EU, jehož pořadatelem byla Česká kancelář EU. Táž vystoupila na konferenci Příležitosti pro knihovny, kterou připravila Národní knihovna. Přednáška jmenované *Stavebně-historický vývoj jihočeské vesnice na příkladu obce Olešná* v rámci projektu CO:OP – Topotéka proběhla v obci Olešná 28. 11. 2015.

Jan Kahuda spolu s Tomášem Kalinou seznámili účastníky konference Pekařovy společnosti Českého ráje s otázkou knihy poštovních tras v Rakouském státním archivu ve Vídni (Na kolech do světa, Mladá Boleslav 17. – 18. 4. 2015). Na semináři západočeských archivářů Jan Kahuda využil svých znalostí správce fondu a výsledky svého letitého výzkumu v referátu Plaská epizoda metternichovského rodinného archivu (Plasy 4. – 5. 11. 2015).

Zdeňka Kokošková a Monika Sedláková spolupracovaly již v roce 2014 na projektu berlínské organizace Geschichtsbüro Culture and More *Nucená práce pro „bílé zlato“*, jenž zahrnoval výzkum nuceného nasazení v keramickém průmyslu v Čechách, Bavorsku a Duryňsku. Výsledkem byla putovní výstava se stejnojmenným názvem tvořená dokumenty i trojrozměrnými předměty, která byla v Národním archivu představena 20. 2. – 15. 4. 2015.

Zdeňka Kokošková a Monika Sedláková se zúčastnily konference *Ztrácíme paměť? Zapomenutá místa nacistické nucené práce ve střední Evropě/Verlieren wir das Gedächtnis? Vergessen Orte der NS-Zwangsarbeit in Mitteleuropa*, která se konala v Severočeském muzeu Liberec 25.-26. 2. 2015 s referátem *Nucené nasazení v keramickém průmyslu v archivních dokumentech (na příkladu putovní výstavy Nucená práce pro „bílé zlato“)*.

Zdeňka Kokošková vystoupila na workshopu pořádaném Židovským muzeem v Praze a Národním archivem *Stopy židovských dějin a holokaustu v archivech České republiky* konaným v Národním archivu ve dnech 30.-31. 3. 2015 spolu s Michaellem Grunbergerem z US Holocaust Memorial Museum ve Washingtonu na téma *Originál – kopie: kulatý stůl o rozsáhlých kopiích archivního materiálu a jejich dalším životě*.

Pavel Dufek se zúčastnil 24. – 25. 9. 2015 semináře Historický vývoj pivovarů, pivovarských provozů a technologií v českých zemích – Brno a přednesl *příspěvek Pivovary a první pozemková reforma*. Týž navštívil rovněž konferenci Rodinné podnikání: České země, habsburská monarchie a střední Evropa jako prostředí svébytné podnikatelské zkušenosti a kultury, která se konala v Praze 29. – 30. 9. 2015. Přednesl příspěvek *Podnikání v širokém záběru v Čechách, podniky příslušníků rodina Beniesů a Mercy 1890–1950*.

Monika Sedláková se zúčastnila ve dnech 21. – 22. 10. 2015 v Praze konference Vydrancováno - ale kým? Centra pro dokumentaci majetkových převodů kulturních statků

obětí II. světové války, o.p.s. s vystoupením *Zřízení a činnost tzv. Einsatzstabů v Protektorátu Čechy a Morava*.

David Hubený přednesl dva referáty na konferenci Podkarpatská Rus – 70 let poté, Odstoupení Podkarpatské Rusi Sovětskému svazu v roce 1945 konané dne 5. 11. 2015 v Poslanecké sněmovně ČR: a) *Podkarpatská Rus za 2. republiky* a b) *Přípravy na převzetí správy Podkarpatské Rusi*. K této výstavě připravilo příslušné oddělení drobnou publikaci s registovanými faksimilovými dokumenty Podkarpatská Rus za éry Československa (1919-1945). Týž připravil dva referáty na akci Historická konference Slaný a okolí 2015 konané dne 7. 11. 2015 v gymnáziu Václava Beneše-Třebízského ve Slaném: a) *Každého postihuje čas a nepředvídaná událost – Miroslav Haken*, b) *Moudrý uviděl neštěstí a šel se skrýt – odbojová činnost Floriána Ostrčila*.

David Hubený vystoupil s referátem Průmyslové dělnictvo ve světle materiálů Policejního ředitelství v Praze na konferenci *Průmyslové dělnictvo a politické režimy v letech 1938-1948* konané dne 26. 11. 2015 v budově Slezské univerzity v Opavě.

Karolína Šimůnková vystoupila v dubnu 2015 na 16. konferenci archivářů „Archivy, člověk a krajina. Proměny krajiny a životního prostředí v archivních dokumentech“ v Poděbradech s příspěvkem Ochrana osobních údajů v archivní praxi, Dorota Müllerová a Bohumír Brom s příspěvkem Zemědělsko-lesnické fondy Národního archivu po roce 1945 a jejich úřední a badatelské využití v současnosti a Pavel Dufek s Viktorem Krásenským s příspěvkem Zákon č. 428/2012 Sb. a fondy Národního archivu – Národní archiv a zmírňování některých majetkových křivd církvím a náboženským společnostem. Jiřina Juněcová si připravila téma Bývalé zemědělsko-lesnické oddělení Národního archivu v Praze.

Alena Šimánková, Hana Šimánková a Ivana Bláhová pak přednesly příspěvky Státní soud v archivních fondech NA a soudci Státního soudu, Činnost Státního soudu a Právní předpisy a činnost Státního soudu na konferenci pořádané Národním archivem ve spolupráci s Právnickou fakultou Univerzity Karlovy v Praze a Ústavem pro studium totalitních režimů na téma Činnost Státního soudu a úlohy Ministerstva spravedlnosti při politické perzekuci (20. 10. 2015). V této souvislosti je nutné vyzdvihnout zejména příspěvek Hany Šimánkové. Ve spolupráci s Doc. RNDr. Danielem Fryntou, PhD. z přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy předvedla netradiční možnosti aplikace analytických a statistických metod na soubory dat získané při zpracování archivního fondu, a to s mimořádným meziooborovým přesahem.

Oddělení spravující nestátní archivní fondy uspořádalo dne 23. 3. 2015 ve spolupráci s oddělením péče o fyzický stav archiválií pracovní seminář Národního archivu věnovaný

restaurování spolkového praporu Sboru českých křesťanských hasičů v Buderáži uloženému ve fondu Svaz Čechů z Volyně, Žatec. Lenka Kločková přednášela o archivních fondech a sbírkách z provenience ruské a ukrajinské emigrace v Československu z let 1918–1938 uložených v Národním archivu. Jednalo se o přednášku u příležitosti udělení Ceny Rudolfa Medka paní Raise Machatkové, dlouholeté pracovníci Národního archivu (Národní knihovna České republiky – Slovanská knihovna a Ruská tradice, o. s., Praha, 26. 5. 2015).

Jiří Křesťan vystoupil na mezinárodním workshopu Ivan Sviták mezi filozofií, kulturou a politikou, (21. 5. 2015, Filosofický ústav AV ČR v Praze, Akademické konferenční centrum další členové panelu: Kristina Andělová, Joseph Grim Feinberg a Jan Mervart). Dále se zabýval problémem Chci žít věčně – chci být zapomenut. Dilemata zachránců osobních a jiných soukromých archivů (konference Ztráty a nálezy aneb Příklady dobré i špatné praxe tvorby Národního archivního dědictví nejen pohledem archivářů. Český komitét Modrého štítu, Národní archiv, Praha, 13. 10. 2015). Příspěvkem Dětství a mládí Jana Švermy obohatil panelovou diskusi Jan Šverma – národní hrdina? (Město Mnichovo Hradiště a Městské muzeum Mnichovo Hradiště, Mnichovo Hradiště, 10. 11. 2015). O spolupráci Národního archivu se soukromoprávními původci v oblasti předarchivní péče a získávání archiválií. referoval v rámci 5. archivního čtvrtku Ústavu pomocných věd historických a archivnictví Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně a České archivní společnosti na téma Předarchivní péče u soukromoprávních původců a péče o jejich archivy (Brno, 17. 12. 2015). Ing. arch. Milena Hauserová, CSc. (Fakulta architektury ČVUT) a Renata Kuprová referovaly o archivních pramenech pro stavební historii a environmentální dějiny na 16. konferenci archivářů ČR – Archivy, člověk a krajina. Proměny krajiny a životního prostředí v archivních dokumentech (Poděbrady 10. 4. 2015). Miroslav Šepták se věnoval postoji německých politických stran k aktuálním otázkám Evropské unie (Katedra Česko-německých areálových studií a germanistiky, Filozofická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, 11. 5. 2015).

Účast zaměstnanců Národního archivu v různých vědeckých a redakčních radách a komisích v domácím prostředí je tak bohatá, že její výčet přesahuje možnosti Zprávy o činnosti.

EDIČNÍ A PUBLIKAČNÍ ČINNOST

Publikační činnost Národního archivu a jeho pracovníků je uvedena předchozí kapitole o výzkumu a kompletně pak v přehledu v závěru této Zprávy o činnosti.

PEDAGOGICKÁ ČINNOST

V centrále na Chodovci pokračovala výuka dalšího ročníku studentů bakalářského a magisterského studia archivnictví Filozofické fakulty Univerzity Karlovy na základě smlouvy mezi Národním archivem a Katedrou pomocných věd historických a archivního studia Filozofické fakulty Univerzity Karlovy (předměty Spisová služba, předarchivní péče a výběr archiválií; Seminář ke zpřístupňování archiválií; Archivní provoz a technika a Archivní legislativa). Na výuce se podílejí pracovníci téměř všech oddělení. Zanedbatelná není ani spolupráce s touto katedrou na realizaci výuky archivářů v budově 1. oddělení. Paralelně pokračovala výuka v Archivním kurzu organizovaném touto katedrou. Nově jsme začali učit i v nově akreditovaném oboru Veřejná správa a spisová služba téže katedry. Často kolegyně a kolegové individuálně přednášejí i na dalších pražských vysokých školách např. na Národohospodářské fakultě Vysoké školy ekonomické v rámci programů garantovaných katedrou hospodářských dějin předmět Sociální dějiny 19. a 20. století.

Tak jako v uplynulých letech se pracovníci 10. oddělení podíleli na odborné výuce konzervátorů, restaurátorů a chemiků na Střední průmyslové a vyšší odborné škole grafické v Praze, Vysoké škole chemicko-technologické v Praze, Katedře Pomocných věd historických a archivního studia Univerzity Karlovy a Univerzity Hradec Králové, FAMU – Katedře fotografie. V posledních letech se toto oddělení stalo vyhledávaným pracovištěm pro zahraniční studenty nebo již absolventy evropských restaurátorských škol.

Praktikanti a domácí i zahraniční stážisté se velmi dobře uplatnili i v archivních odděleních a v úseku informačních technologií. Míří k nám studenti Filozofické fakulty Univerzity Karlovy (obor archivnictví i české dějiny) i z Fakulty humanitních studií Univerzity Hradec Králové. V rámci mezinárodního programu ERASMUS probíhají stáže, v poslední době zejména slovenských studentů.

ZAHRANIČNÍ STYKY

V plánu zahraničních pracovních cest Národního archivu pro rok 2015 bylo uvedeno celkem 39 cest (cesty na základě uzavřených mezinárodních dohod /reciproční cesty/, cesty hrazené z institucionální podpory, cesty hrazené z grantových prostředků, cesty hrazené zvacími stranami /zahraničním partnerem/ a přijetí zahraničních pracovníků). Během roku však došlo ke změnám, některé cesty byly zrušeny, přibyly mimořádné neplánované cesty. Celkem se uskutečnilo 40 cest:

- 9 cest, uskutečněných na základě mezinárodních dohod (hrazené částečně z rozpočtu Národního archivu a částečně zahraničním partnerem)
- 19 cest hrazených z institucionální podpory
- 6 cest hrazených z grantových prostředků
- 1 cesta hrazená zvacími stranami /zahraničním partnerem/ a částečně z institucionální podpory
- 3 cesty hrazené zvacími stranami /zahraničním partnerem/
- 2 cesty hrazené z rozpočtu Národního archivu

Tematicky se zahraniční pracovní cesty týkají několika okruhů:

- základní a aplikovaný výzkum
- účast na mezinárodních konferencích a seminářích
- účast na zasedáních mezinárodních komisí
- získávání zkušeností v oblasti archivnictví v zahraničních archivech
- prezentace Národního archivu a českého archivnictví v zahraničí a spolupráce při akvizicích
- školení v rámci mezinárodní pomoci

Veškeré zprávy ze zahraničních pracovních cest jsou zveřejněny na <http://www.nacr.cz/H-archiv/cesty.aspx>

Národní archiv se každoročně podílí i na přijetí zahraničních hostů. Tato přijetí jsou realizována odborem archivní správy MV ČR. Většinou se jedná o archivní studium a zájem o seznámení se s odbornou činností Národního archivu.

Přehled zahraničních pracovních cest Národního archivu za rok 2015

1)

Institucionální podpora / zvací strana: Institut d'Estudis Balearics

PhDr. Eva Gregorovičová

Španělsko / Palma de Mallorca

Institut d'Estudis Balearics; Casal Solleric de Palma

27. 2. – 1. 3. 2015

Účast na vernisáži výstavy Jo, l'Arxiduc, organizovanou k 100. výročí úmrtí arcivévody Ludvíka Salvátora, kterou spolupořádá Národní archiv v součinnosti s Baleárským historickým institutem. Výstava je završením výzkumného projektu věnovanému životu a dílu arcivévody Ludvíka Salvátora Toskánského.

2)

Institucionální podpora

PhDr. Ing. Milan Vojáček, Ph.D.; Mgr. Zbyšek Stodůlka

Rakousko / Vídeň

Österreichisches Staatsarchiv

9. – 11. 3. 2015

Zasedání pracovní skupiny pro digitální archivaci Vídeň 10. – 11. března 2015 – 19. Tagung des Arbeitskreises Archivierung von Unterlagen aus digitalen Systemen.

3)

Národní archiv

PhDr. Eva Drašarová, CSc.; Mgr. Zora Machková

Švýcarsko / Bern

Sjezd Svazu spolků Čechů a Slováků ve Švýcarsku, Velvyslanectví České republiky ve Švýcarsku a Lichtenštejnsku

17. – 19. 4. 2015

Slavnostní převzetí archiválií Svazu Spolků Čechů a Slováků ve Švýcarsku, Spolku Svatopluk Čech, Besedy Slovan a významných osobností krajanského života ve Švýcarsku z 19. – 21. stol. u příležitosti oslav stého výročí založení Svazu spolků Čechů a Slováků ve Švýcarsku.

4)

Institucionální podpora

PhDr. Eva Drašarová, CSc.; PhDr. Zdeňka Kokošková

Německo / Amberg

Státní stavební úřad Amberg

13. 5. 2015

Prezentace česko-bavorského archivního průvodce.

5)

Institucionální podpora

Mgr. Filip Paulus

Slovensko / Bratislava, Banská Štiavnica

Slovenský národní archiv, Štátny ústredný banský archiv

17. – 22. 5. 2015

Identifikace map a plánů předaných ze SÚA do SNA a ŠÚBA a mapové sbírky ve slovenských archivech.

6)

Reciproční cesta

Mgr. Karolína Šimůnková, PhDr. Alena Šimánková, PhDr. Alena Měšťánková

Německo / Berlín

Bundesarchiv, Landesarchiv Berlin, Die Behörde des Bundesbeauftragten für die Stasi-Unterlagen

25. – 29. 5. 2015

Zjištění praxe zpřístupňování archiválií s osobními údaji.

7)

Národní archiv

PhDr. Eva Drašarová, CSc.

Německo / Drážďany

Generální konzulát České republiky v Drážďanech

1. 6. 2015

Setkání pracovníků českých a saských paměťových institucí a regionálních univerzit na generálním konzulátu České republiky. Výsledkem by měla být koordinovaná spolupráce v oblasti přenesení připravovaných výstav v následujících letech, oživení výzkumu založeného na meziarchivních dohodách, institucionalizovaná spolupráce v digitalizaci a digitálním archivování a příprava dalších projektů, jež mohou být případně z velké části financovány ze zdrojů Evropské unie na přeshraniční spolupráci.

8)

Reciproční cesta

PhDr. Zdeňka Kokošková

Německo / Drážďany

Hlavní státní archiv Drážďany, Německo, Saská zemská knihovna – Státní a Univerzitní knihovna Drážďany, Generální konzulát Drážďany, Památník Münchner Platz Dresden

1. – 5. 6. 2015

Setkání saských a českých archivářů (1.6.) a archivní výzkum k úředníkům protektorátní správy a německým „protinacistickým“ a židovským emigrantům.

9)

Institucionální podpora

Mgr. David Hubený, PhDr. Pavel Dufek, Ph.D.

Slovensko / Bratislava

Slovenský národní archiv

7. – 11. 6. 2015

Výzkum v rámci příprav výstavy k československo-německým hospodářským vztahům ve 20. století.

10)

Grant GA ČR č. P405/12/2037 (Epistulae et acta nuntiorum apostolicorum apud imperatorem, Tom. I. Epistulae et acta Cesari Speciani 1592–1598, pars 1–2 (1592–1594).

Řešitel: PhDr. Alena Pazderová

PhDr. Alena Pazderová

Itálie / Milán

Biblioteca Ambrosiana

12. – 22. 6. 2015

Kolace Specianových listů 1592–94 dle potřeby, provádění definitivních oprav do PC.
Dokončení studia rukopisu D 120 suss. (Registr listů psaných roku 1594 různými preláty a světským osobám ve veřejných záležitostech německé nunciatury i v záležitostech osobních)
– bude využito v úvodu edice.

11)

Institucionální podpora

PhDr. Ing. Milan Vojáček, Ph.D.

Německo / Duisburg

Landesarchiv NRW

23. – 25. 6. 2015

Účast na workshopu Certifikace digitálních úložišť.

12)

Institucionální podpora

PhDr. Jaroslav Pažout, Ph.D.

Německo / Freiburg im Breisgau

Bundesarchiv Freiburg (Abteilung Militärarchiv), Landesarchiv Freiburg

19. – 23. 7. 2015

Projekt „Nacistická okupační správa v Protektorátu Čechy a Morava a její představitelé“.

13)

Institucionální podpora

Mgr. Pavel Koblasa

Rakousko / Vídeň

Österreichisches Staatsarchiv

27. – 31. 7. 2015

Archivní fondy ke správě císařských statků.

14)

Institucionální podpora

PhDr. Zdeňka Kokošková, Mgr. Monika Sedláková

Německo / Ludwigsburg

Ludwigsburg, Bundesarchiv (Aussenstelle); Stuttgart, Landesarchiv Baden-Württemberg (Hauptstaatsarchiv)

2. – 7. 8. 2015

Studijní pobyt v rámci IP – Nacistická okupační správa v PČM a její představitelé.

15)

Institucionální podpora

PhDr. Pavel Dufek, Ph.D.; Mgr. František Frňka

Německo / Koblenz

Bundesarchiv Koblenz, Landeshauptarchiv Koblenz

2. – 7. 8. 2015

Studijní pobyt v rámci IP – Dokumenty k československo-německým hospodářským vztahům v letech 1918 až 1992.

16)

Grant MK ČR č. DF11P01OVV023 – „Interoperabilita v paměťových institucích (INTERPI)“

Řešitel: Ing. Miroslav Kunt

PhDr. Ing. Milan Vojáček, Ph.D.; PhDr. Tomáš Kalina, Mgr. Jan Kahuda, Ing. Miroslav Kunt
Rakousko / Vídeň

Österreichisches Staatsarchiv, Österreichische Nationalbibliothek

17. – 21. 8. 2015

Výzkum korporativních a jmenných entit z období 1800–1918, možnosti jejich uplatnění v
databázi INTERPI.

17)

Zvací strana: Krajské organizace v USA (BBLA a Sokol New York)

Mgr. Zora Machková

USA / New York

Sokol New York, BBLA

17. 8. – 16. 9. 2015

Odborná a vědecká práce v archivu a knihovně Sokola New York a střešní krajské
organizace BBLA.

18)

Institucionální podpora

Mgr. David Hubený, Mgr. František Frňka

Německo / Berlín

Politisches Archiv des Auswärtigen Amtes, Bundesarchiv

31. 8. – 4. 9. 2015

Příprava výstavy a doprovodné publikace na téma československo-německých hospodářských
vztahů ve 20. století.

19)

Institucionální podpora

Mgr. Zbyšek Stodůlka

Francie / Paříž

Agentura pro jadernou energii (NEA)

1. – 2. 9. 2015

Účast na workshopu Uchování PDF – identifikace, validace, opravy.

Účast na zasedání Iniciativy pro uchování záznamů, znalostí a paměti (RK&M Initiative)

Výboru pro správu radioaktivního odpadu Agentury pro jadernou energii (NEA).

20)

Reciproční cesta

PhDr. Jiřina Juněcová

Rakousko / Vídeň

Österreichisches Staatsarchiv

6. – 11. 9. 2015

Prostudování fondu Úřad nejvyššího dvorského štolby (Oberstallmeisteramt).

21)

Institucionální podpora

PhDr. Zdeňka Kokošková, Mgr. Monika Sedláková, PhDr. Jaroslav Pažout, Ph.D.

Německo / Berlín

Bundesarchiv Berlin, Landesarchiv Berlin, Brandenburgisches Landeshauptarchiv

13. – 18. 9. 2015

Studijní pobyt v rámci institucionální podpory – Nacistická okupační správa v Protektorátu Čechy a Morava a její představitelé.

22)

Reciproční cesta

Blanka Hnulíková

Slovinsko / Lublaň

Arhiv Republike Slovenije

13. – 18. 9. 2015

Vedení pracovního workshopu.

23)

Reciproční cesta

PhDr. Alena Pazderová

Itálie / Řím

Archivio di Stato di Roma

18. 9. – 5. 10. 2015

Pokračování ve výzkumu bohemik a kontrola textů nunciaturní edice.

24)

Institucionální podpora

PhDr. Jan Krlín, Ph.D.

Slovinsko / Lublaň

Arhiv Republike Slovenije

21. – 25. 9. 2015

Studium archiválií k první světové válce.

25)

Přijetí zahraničních pracovníků (financováno z institucionální podpory)

Dr. Kai Naumann (Landesarchiv Baden-Württemberg), Marco Klindt (Zuse Institut Berlin)

Česká republika / Praha

Národní archiv

24. – 25. 9. 2015

Mezinárodní workshop Archives in Digital Age s podtitulem Digital Archiving in Czech and German Perspective: Architecture, Tools, Results.

26)

Zvací strana: National Czech & Slovak Museum & Library

Mgr. Lucie Rajlová, DiS.

USA / Iowa

National Czech & Slovak Museum & Library, Cedar Rapids, Iowa

1. – 29. 10. 2015

Odborná a vědecká práce v archivu a knihovně National Czech & Slovak Museum & Library.

27)

Reciproční cesta

Mgr. Martin Šisler, Mgr. Zbyšek Stodůlka

Polsko / Varšava

Archiwum Akt Nowych

4. – 10. 10. 2015

Problematika předarchivní péče a spisové služby.

28)

Reciproční cesta

PhDr. Miroslav Šepták, Ph.D.

Rakousko / Vídeň

Österreichisches Staatsarchiv, Österreichische Nationalbibliothek, Universität Wien

5. – 9. 10. 2015

Průzkum fondů Rakouského státního archivu k německým stranám působícím v meziválečném Československu.

29)

Grant MK ČR č. DF11P01OVV023 – „Interoperabilita v paměťových institucích (INTERPI)“

Řešitel: Ing. Miroslav Kunt

Mgr. Pavel Koblasa

Maďarsko / Budapešť

Magyar Országos Levéltár, Országos Széchényi Könyvtár

7. – 16. 10. 2015

Výzkum korporativních entit z období 1848–1918.

30)

Grant MK ČR č. DF11P01OVV023 – „Interoperabilita v paměťových institucích (INTERPI)“

Řešitel: Ing. Miroslav Kunt

PhDr. Zdeňka Kokošková

Německo / Drážďany, Saská Kamenice, Lipsko, Výmar

Sächsisches Hauptstaatsarchiv Dresden, Staatsarchiv Leipzig, Thüringisches

Hauptstaatsarchiv Weimar

12. – 16. 10. 2015

Nacistická okupační správa v Protektorátu Čechy a Morava a její představitelé ze Saska a Durynska.

31)

Reciproční cesta

Mgr. Jan Kahuda, Ph.D.

Itálie / Florencie

Archivio di Stato di Firenze

17. – 24. 10. 2015

Pokračování ve výzkumu souvislostí k Rodinnému archivu toskánských Habsburků (RAT).

32)

Institucionální podpora

Mgr. Soňa Ambrožová, Marie Poláčková

Slovensko / Bratislava

Slovenský národný archív, Národná diaľničná spoločnosť, Pamiatkový úrad, Železnice

19. – 22. 10. 2015

Typologie původců se zaměřením na problematiku předarchivní péče u regionálních a detašovaných pracovišť.

33)

Grant MK ČR č. DF11P01OVV023 – „Interoperabilita v paměťových institucích (INTERPI)“

Řešitel: Ing. Miroslav Kunt
Ing. Miroslav Kunt, Markéta Vacková
Slovensko / Bratislava
Slovenský národní archiv, Pamiatkový úrad, Železnice SR
19. – 22. 10. 2015
Typologie původců archiválií, historické korporace – přehled.

34)
Přijetí zahraničních pracovníků (financováno Českou rozvojovou agenturou)
Aleksandra Stanučić, Kristina Trogrlić
Bosna a Hercegovina / Sarajevo
Národní archiv
20. 10. – 18. 11. 2015
Projekt „Podpora kapacit Státního archivu Bosny a Hercegoviny“.
Školení budoucích pracovníků Státního archivu Bosny a Hercegoviny v Sarajevu, které budou restaurovat požárem poškozené archiválie z fondů archivu tohoto archivu.

35)
Institucionální podpora
Mgr. Pavel Koblasa
Slovensko / Bratislava, Maďarsko / Budapešť
Slovenský národní archiv, Magyar Országos Levéltár, Országos Széchényi Könyvtár
20. – 27. 10. 2015
Archivní fondy ke správě císařských statků.

36)
Institucionální podpora
Mgr. David Hubený
Ukrajina / Berehovo
Děržavnyj archiv Zakarpatskoj oblasti, Berehovo
24. – 30. 10. 2015
Studium spisů československé meziválečné správy.

37)
Institucionální podpora
Dr. Ing. Milan Vojáček, Ph.D.; Ing. Miroslav Kunt, Mgr. Zbyšek Stodůlka
Německo / Drážďany
Sächsisches Staatsarchiv
27. 10. 2015
Účast na workshopu Digital Archiving in Czech and German Perspective.

38)
Institucionální podpora
Mgr. Karolína Šimůnková, PhDr. Alena Šimánková
Slovensko / Bratislava
Štátny archív v Bratislave
9. – 12. 11. 2015
Průzkum dodatků fondu Státní soud Bratislava a komparace s materiály uloženými v Národním archivu.

39)

Projekt CO:OP – Community as Opportunity (Grant Agreement Number: 2014 – 3407)

Mgr. Jitka Křečková, Mgr. Kateřina Zenklová

Rakousko / St. Pölten

Bildungshaus St. Hippolyt in St. Pölten

23. – 25. 11. 2015

Účast na zasedání spolku ICARUS, schůze projektu CO:OP.

40)

Reciproční cesta

PhDr. Ing. Milan Vojáček, Ph.D.; Mgr. Jan Kahuda, Ph.D.

Rakousko / Vídeň

Österreichisches Staatsarchiv, Österreichische Nationalbibliothek

23. – 27. 11. 2015

Výzkum bohemikálních písemností ve fondech Rakouského státního archivu do roku 1918.

Průzkum spisů k problematice spisové rozluky s Rakouskem ve 20. letech 20. století.

Pokračování a další rozvíjení vzájemných vztahů.

IV. STAV ARCHIVÁLIÍ

Předepsané přílohy a tabulka č. IV se nacházejí v závěru Zprávy o činnosti.

PREVENTIVNÍ PÉČE O ARCHIVÁLIE A PRŮZKUMY JEJICH FYZICKÉHO STAVU

V rámci zajišťování preventivní péče o archivní fondy průběžně probíhaly průzkumy fyzického stavu archivních fondů dle požadavků správců fondů. Pokračoval systematický průzkum fyzického stavu Sbírký map a plánů Národního archivu podle zvolených kritérií stupně poškození a ukládání těchto map do nekyselých ochranných obalů. Nepřerušen byl také dlouhodobý podrobný průzkum fyzického stavu fotografického materiálu ve fondech Národního archivu, tento rok v oddělení fondů nestátní provenience a archivních sbírek. Dále byla prováděna každoroční kontrola octového syndromu u acetátových kinematografických filmů z fondu Vodohospodářský ústav (celkem 114 kusů filmů). V souvislosti s digitalizací desek zemských se kontroloval jejich fyzický stav.

Koncem roku se pracovníci oddělení péče o fyzický stav archiválií podíleli na kontrole fyzického stavu kulturních památek uložených v Národním archivu. K 31. 12. 2015 měl Národní archiv ve své péči celkem 1 národní kulturní památku a 25 archivních kulturních památek. Pravidelná prověrka fyzického stavu archivních kulturních památek se uskutečnila

ve dnech 30. 11. a 1. 12. 2015, hloubková kontrola listin fondu Archiv České koruny byla provedena v prosinci 2015 (viz tabulky v závěru Zprávy o činnosti).

Byly monitorovány světelné podmínky ve studovně knihovny. Po vyhodnocení naměřených hodnot byl předložen návrh opatření.

Vedle kontroly fyzického stavu archiválií se sledoval i stav archiválií z hlediska mikrobiologického napadení. Celkem bylo provedeno 313 stěrů, u pozitivních nálezů byla provedena identifikace mikroorganismů i pro státní archivy a další instituce (Státní oblastní archiv Třeboň, Státní okresní archiv České Budějovice, Státní okresní archiv Trutnov, Národní muzeum Praha, Technické muzeum Brno, Muzeum hl. města Prahy, Severočeské muzeum v Liberci, Regionální muzeum v Litomyšli, Regionální muzeum K. A. Polánka Žatec, Národní pedagogické muzeum Praha, Valašské muzeum v přírodě, Fakulta restaurování Univerzity Pardubice, Ústav chemické technologie restaurování památek VŠCHT Praha, Městská policie Praha).

Během roku 2015 bylo dezinfikováno celkem 1 679,8 bm archiválií, z toho 288,6 bm archiválií vlastních a 1 391,2 bm z jiných archivů a institucí. Po dezinfekci v etylenoxidových komorách Národního archivu byla kontrolována účinnost procesu 32 mikrobiologickými stěry. V tomto případě bylo provedeno i širší spektrum analýz, včetně identifikace bakterií.

V laboratořích se provádí kontrola procesu zpracování bezpečnostních mikrofilmů analytickou metodou dle ČSN ISO 417 – Stanovení zbytkového thiosíranu ve zpracovaných fotografických materiálech metodou s methylenovou modří. V roce 2015 bylo provedeno celkem 37 analýz.

V roce 2015 bylo připraveno ke konzervaci (číslování stránek, odstraňování kancelářských sponek, drobné opravy) a odkyseleno technologií hromadného odkyselení BCP C500 24 262 ks archiválií z fondu Archiv Huberta Ripky (AHR). Z tohoto množství bylo 3 352 dokumentů odkyseleno metodou Bookkeeper.

Dokumenty byly ještě vyrovnány, lisovány, kompletovány a uloženy do nekyselých archivních obalů a archivních krabic. Ke každé odkyselené archivní krabici je veden protokol a účinnost celého procesu je pravidelně kontrolována (alkalická rezerva a pH vybraných dokumentů).

KONZERVOVÁNÍ A RESTAUROVÁNÍ ARCHIVÁLIÍ

První pololetí roku 2015 probíhalo především ve znamení restaurování Litoměřického graduálu s cílem umožnit jeho vystavení v Národním archivu na výstavě věnované Janu Husovi. Cílem první etapy restaurování Litoměřického graduálu bylo dostatečné a šetrné fixování poškozené barevné vrstvy iluminací. Práce probíhaly v prvním pololetí ve spolupráci s restaurátorkami Státního oblastního archivu v Litoměřicích. Současně byla pořízena bohatá fotodokumentace. Pro přepravu graduálu byl opatřen speciální dřevěný přepravní box. Byla ukončena kompletace Závěrečné zprávy průzkumu fyzického stavu Litoměřického graduálu zpracovaná na základě koncem 90. let 20. století provedeného hloubkového průzkumu, doplněná o návrh ambulantních restaurátorských zásahů včetně konstrukce přepravního boxu.

Restaurátorské pracoviště umístěné v budově Národního archivu Milady Horákové 133, Praha 6 v roce 2015 dále restaurovalo a ukládalo pergamenové listiny fondu Řád maltézských rytířů do ochranných obalů. Tato činnost byla zahájena již v roce 2006. V roce 2015 bylo konzervováno a restaurováno 167 listin a 118 pečeti. Jednalo se o následující inv. č. 909–923, 940, 941, 1008–1010, 1 011–1039, 1040–1089, 1092–1096, 1099–1113, 1114–1150, 1151–1168. Tyto listiny jsou postupně ukládány do speciálních krabic. Byly restaurovány APA-H, kart. 450, JS III – 419/4 Mapa provincie Quito, LA 206 (inv. č. 201).

Byly ošetřeny a restaurovány pečeti, případně zhotoveny formy a odlitky (Archiv České koruny 332, Řád beneditinů Břevnov 10). V souvislosti s pořádáním výstav byly restaurovány archiválie fondu Archiv pražského arcibiskupství a ze Sbírky map a plánů: APA, inv. č. 51, kart. 1437, půdorys, boční pohled, kart. 1360, půdorys, boční pohled, kart. 1171, JS, sign, CXXXIII/2, č. 5, sign, CXXXIII/2, č. 4, sign, CXXXIII/4, č. 11, sign, CXXXIII/4, č. 3, inv. č. 201., mědiryt, 1; SMP, inv. č. 1501, sign. B-X-15. Současně byly pro tyto archiválie zhotoveny transportní obaly. V menší míře byl restaurován aktový materiál a prováděny drobné opravy podle aktuálních potřeb. Na listinu inv. č. 574 fondu Archiv zrušených klášterů a kopii Zlaté buly sicilské byly zhotoveny transportní obaly. Pro potřeby studovny bylo převázáno 12 inventářů.

Restaurátorské pracoviště na Chodovci pokračovalo v systematickém restaurování a konzervování archiválií přijatých již minulých letech nebo zahájilo práce na nově přijatých archiváliích.

Archiv České koruny:

Probíhá systematická digitalizace za asistence restaurátora a současně i systematická kontrola fyzického stavu pečeti v rámci projektu CO:OP.

Desky zemské větší:

Pokračuje odkyselování a ukládání do ochranných obalů. V roce 2015 bylo odkyseleno 6 knih – inv. č. 286, 338, 340, 659, 669 a 684.

DZ č. 592 – restaurování map uvnitř svazku.

Indikační skici:

3 ks - Žatecko 195, Hradecko 558, 562.

Ředitelství soukromých a rodinných statků Praha:

Zrestaurováno posledních 6 ks listin - ŘSRF/P inv. č. 133, 138, 139, 140, 141, 142.

Rodinný archiv Metternichů:

Vyrovnáno 13 ks listin - RAM-L inv. č. 228–240.

Rodinný archiv toskánských Habsburků:

Petr Leopold, kniha č. 12.

Sbírka map a plánů:

15 ks map dokončeno č. 1188 A XIII 5/1, 1265 A XVI 7/1, 1317 A XVIII 9/1, 1260 A XVI 2/1, 1279 A XVI 21/1, 113 A VII 13/1, 114 A VII 14/1, 236 C V 5/1, 1331 A XVIII 23/1, rozpracováno, dokončeny 3 ks map č. 3070 K III 16/1, 3075 K III 21/1, 3087 K IV 8/1

zrestaurována a na výstavu připravena 1 mapa č. 1501 B X 15

příprava map k digitalizaci, celkem 14 ks

vyjmutí mapy Regni Bohemiae circulus Chrudimensis z pasparty

Další archiválie:

restaurování portréту mladého muže, Hlávkova nadace

restaurování hracích karet nalezených v pozemkové knize

odlepení značení nuceně nasazených 52 ks

vyrovnání a příprava na výstavu, plakát divadla Rokoko

Fotografie:

Fond Pluhař – 42 kusů negativu, inv. č. 1–50.

Fond Dobrovolníci ve Španělsku – restaurování fotografií z alba č. 3.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2015

Na základě průzkumu fondu Československá obchodní a průmyslová komora /fotografická alba byla vybrána alba, které potřebují vyčistit. V průběhu roku 2015 bylo vyčištěno 21 kusů alb, práce budou pokračovat i v příštím roce.

Příprava archiválií pro digitalizaci:

Pomocné knihy fondu Sčítání obyvatelstva 5 ks. 20 kartonů fond Státní soud – komplexní příprava, externě.

Fondy knihovny Národního archivu:

Dokončeno restaurování 5 ks knih a 23 ks novin - knihy A II V 95, I V 107, I V 349, I V 593, II V 97b, noviny Čechoslovakische Korrespondenz r. 1926, č. 1–23.

Další zakázka rozpracována, v roce 2015 dokončeno restaurování 6 ks knih a 4 svazky novin - knihy č. IV 578, C III 32, C VI 33/2, I V 661, M 16, A II 5.

Rozebrání, retuš a zhotovení obalů slepených vazeb (4 ks) - noviny Ordinaria (extraordinaria) RELATIONIS historiae continuatio – ročníky 1722, 1727 a Ordinaria (extraordinaria) RELATIONIS diaria continuatio – ročníky 1729, 1731.

V následující tabulce je shrnut počet zrestaurovaných archiválií a počty dnů potřebných k zajištění jednotlivých činností:

Konzervování a restaurování archiválií		
Konzervování pečeti	kusy	208
	dny	52
Kopie pečeti	kusy	1
	dny	0,3
Negativní formy	kusy	3
	dny	2
Rekonstrukce pečeti	kusy	110
	dny	42
Konzervování a restaurování perg. listin	kusy	206
	dny	92
Ukládání perg. listin do Melinexu/krabic	kusy	215
	dny	56
Restaurování a konzervování rukopisů a tisků	kusy	46
	dny	348,5
Odkyselování archiválií, měření pH rukopisů	kusy	6
	dny	82,5

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2015

Konzervování a restaurování aktového mat.	kusy	1879
	dny	376,5
Příprava archiválií k mikrofilmování, digitalizaci	kusy	131
	dny	49
Konzervování a restaurování map a plánů	kusy	50
	dny	177
Konzervování a restaurování fotografických materiálů – Pozitiv a negativ	kusy	21
	dny	53
Konzervování a restaurování fotografických materiálů – mikrofilm a filmový pás	svitky/role	0
	dny	0
Mechanické a chemické čištění pozitivů a negativů	kusy	21
	dny	9
Individuální dezinfekční práce	dny	66
Kartonážní práce	kusy	34
	dny	13,5
Vazba inventářů	kusy	2
	dny	1
Běžná a brožovaná vazba, převazba, makety	kusy	13
	dny	14
Příprava konzervačních prostředků	dny	67
Údržba strojů a úklid	dny	108

POMOC INSTITUCÍM PO MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTECH

V roce 2015 poskytl Národní archiv pomoc Archivu Bosny a Hercegoviny, který byl zasažen požárem. Po návštěvě této instituce našimi restaurátory byl vypracován společný projekt Podpora kapacit Státního archivu Bosny a Hercegoviny s Českou rozvojovou agenturou na vyškolení restaurátorů v Národním archivu a vybavení pracoviště v Sarajevu. V říjnu se tento projekt realizoval několikatydenním působením dvou budoucích restaurátorek z Archivu Bosny a Hercegoviny na našem pracovišti, kde jim byly předávány základní teoretické i praktické znalosti z oblasti konzervace a restaurování aktového materiálu. Současně byl zpracován i podklad pro výběrové řízení potřebného zařízení a materiálu pro nové restaurátorské pracoviště v Sarajevu. Předpokládá se pokračování další spolupráce i v příštím roce.

BEZPEČNOSTNÍ SNÍMKOVÁNÍ A REPROGRAFIE

Počty snímků viz tabulka č. IV v závěru Zprávy o činnosti.

Také v roce 2015 pokračovalo pořizování bezpečnostních negativů listin (ateliér Dejvice) po restaurování. Možnost reprodukovat listiny a jiné atypické archiválie do plochého/listového filmu je dána Směrnicí MV ČSR z roku 1972. Nutno konstatovat, že zde došlo k jistým disharmoniím v organizaci práce po odchodu stálé fotografky do starobního důchodu. Noví pracovníci pracovali v nepravidelných 14-ti denních cyklech (v rámci každého měsíce nebo dle dohody).

Bezpečnostní mikrofilmy již nepořizujeme napřímo, ale z digitalizátů. Využívá se k tomu technologie pořízená z institucionální podpory vědy. Pokračovalo pořizování analogových náhledových fotografií archivního souboru ČTK - LEICA, a to především z toho důvodu, že původní kinofilmy jsou z nitorocelulózy (nebezpečná podložka). Postupně probíhá průzkum nezpracovaných fotografických a filmových archiválií s cílem zjištění výskytu dalších nebezpečných a nestabilních nosičů.

DIGITALIZAČNÍ PRÁCE

Celkový přehled a počty snímků viz tabulka č. IV v závěru Zprávy o činnosti.

V současné době je kladen důraz na digitalizaci archiválie, která je levnější a pro uživatele představuje jistý komfort při studiu archiválií. Již v roce 2003 jsme připravili „návrh základní koncepce“ digitalizace a shodli jsme se na tom, že je vhodné digitalizovat archiválie, které badatelé hojně využívají – a tedy poškozují, ale jejichž stávající fyzický stav (pokud se sníží frekvence využívání) ještě není tak špatný, aby musely být snímkovány do 35 mm bezpečnostního mikrofilmu. Dále byl v roce 2009 sestaven „soupis“ archivních souborů, které by bylo vhodné digitalizovat (vychází z požadavků jednotlivých oddělení). Je každoročně upravován a doplňován. Digitalizace je organizována na základě jednoduchých digitalizačních projektů, jež zohledňují finanční a personální možnosti archivu, mj. i s ohledem na ostatní povinnosti instituce. Již v roce 2014 byl ukončen výzkumný projekt *Zajištění ochrany archivních dokumentů důležitých pro potřeby státu*, financovaný z prostředků Programu bezpečnostního výzkumu České republiky v letech 2010–2015 (BV

II/2–VS, VG20112014054, řešitel *Karel Koucký*). Projekt realizovaný ve spolupráci se Státním oblastním archivem v Praze se mj. soustředil na zahraniční výzkum přístupu paměťových institucí k problematice digitalizace, uchovávání digitálních dat a zajišťování ochrany analogových dokumentů a teoreticky rozvinul koncepční linii Národního archivu. Výsledkem byla mj. certifikovaná metodika užívaná v další implementaci podnětů výzkumu.

Vysoce kvalitní řešení pro mapovou sbírku vyplynulo ze spolupráce v rámci grantu DF11P01OVV021 *Kartografické zdroje jako kulturní dědictví. Výzkum nových metodik a technologií digitalizace, zpřístupnění a využití starých map, atlasů a glóbů* Historického ústavu AV ČR a Výzkumného ústavu geodetického, topografického a kartografického, v.v.i. Příprava metadat a konzervační ošetření již proběhly v roce 2013, v roce 2014 došlo k masivní digitalizaci. V roce 2015 se spolupráce omezila na zajišťování objednávek skenů. Skeny vybraných map byly například v součinnosti s VÚGKT poskytnuty Ministerstvu kultury pro významný mezinárodní projekt Montanregion Krušné hory.

V roce 2015 byla realizována digitalizace 140 knih fondu Desky zemské větší a 36 hlavních knih fondu Tereziánský katastr. V průběhu roku 2015 pokračovala v rámci dlouhodobé strategie Národního archivu digitalizace fondu Ministerstvo vnitra Vídeň – Šlechtický archiv, kde byla dokončena příprava celkem 63 kartonů (tj. je připraven celý fond). Dále byla nově zahájena digitalizace fondu Rodinný archiv Metternichů – Acta Clementina (připraveno bylo celkem 87 kartonů, 18 kartonů digitalizováno včetně kontroly snímků). Byla rovněž provedena prvotní analýza pro přípravu porodních knih z fondu Zemská porodnice a nalezinec pro budoucí digitalizaci.

Zatímco jsme do roku 2011 upřednostňovali digitalizaci archiválií sloužících prioritně badatelské veřejnosti, v posledních čtyřech letech (zejména díky projektu Technologické agentury ČR Státoobčanská agenda a možnosti jejího zefektivnění) jsme věnovali pozornost též archiváliím poškozeným při častém využívání při nahlédacích agendách. Od roku 2012 se zachraňovaly pomocné knihy ke sčítacím operátům fondu Státní úřad statistický I – Sčítání obyvatelstva ČSR v roce 1930, Praha. Akce byla v roce 2015 téměř dokončena. Realizovalo se ambulantní ošetření všech zbývajících svazků (12 ks) pomocných knih k fondu Sčítání obyvatelstva RČS v roce 1930. Tyto knihy budou jako poslední v průběhu ledna 2016 předány k digitalizaci. Tím bude završen několikaletý pokus o záchranu dobových pomůcek ke sčítacím operátům z roku 1930 a 1939. Dále se digitalizovaly indexy fondu Zemský úřad Praha – spolkové záležitosti, a to celkem 79 knih (inv. č. 359-437), 78 knih (č. 2831-2908) z fondu Zemský úřad Praha – matriční záležitosti a všechny elenchy (60 svazků) dílčí části fondu Policejní ředitelství Praha – prezidium II. Zároveň pokračovalo odkyselování a

následně i digitalizace fondu Archiv Huberta Ripky. K odkyselení jsme odeslali dalších 59 kartonů, k digitalizaci bylo připraveno 85 kartonů. Digitalizace pobytových karet z fondu Policejní ředitelství, Praha – evidence obyvatelstva byla pozastavena a má pokračovat od druhého čtvrtletí roku 2016.

V průběhu roku probíhala náročná komplexní příprava a předávání spisových celků Státního soudu pro digitalizaci. Byla dokončena příprava k digitalizaci a digitalizace kartotéky členů KSČ (písmena Ri–Z včetně). Dále byla zahájena digitalizace fondu KSČ–Ústřední výbor 1945–1989, Praha – oddělení kulturně propagační a ideologické, fondu Ministerstvo vnitra II – Noskův archiv, Praha, fondu KSČ – Ústřední výbor 1945–1989, Praha – oddělení – oddělení evidenční (Šváb-Synková), fondu KSČ – Ústřední výbor 1945–1989, Praha – oddělení – oddělení evidenční (Šváb) a fondu KSČ – Ústřední výbor 1945–1989, Praha – oddělení – oddělení evidenční (dodatky). V rámci digitalizačních prací probíhala kontrola snímků před zpřístupněním na webovém portálu Sbírky staničních kronik a souborů Ruské a ukrajinské spolky a organizace a Komitét pro umožnění studia ruským a ukrajinským studentům v ČSR. Pokračovala příprava k digitalizaci fondu Ukrajinské muzeum v Praze. Z důvodu nestability původních nosičů byly také postupně digitalizovány především zvukové záznamy. Otázkou sice zůstává, jestli jsou pořízené digitalizáty stabilnější než původní nosiče, ale zatím není jiná přijatelná (především finančně) cesta vedoucí k prodloužení jejich životnosti. Dále pokračovala průběžná interní digitalizace fotografií související se zpracováním fondů.

V rámci mezinárodního projektu Community as Opportunity - Creative archives' and users' network (COOP) bylo z prostředků Evropské unie v roce 2015 digitalizováno 1 520 ks pečeti z fondu Archiv České koruny.

INFORMATIKA

Řada činností v oblasti informačních technologií vychází z potřeb běžného fungování archivu, a proto se z velké části jedná o rutinní práce technické podpory, údržby a oprav. Úsek IT oddělení kontroly výkonu spisové služby, fondů státní správy po roce 1992 a elektronických dokumentů je (jako do jisté míry servisní pracoviště) v permanentním časovém tlaku. Vedle servisu musí řešit řadu dlouhodobých koncepčních záležitostí (dlouhodobé uchovávání a zpřístupňování elektronických dokumentů, tvorbu a zveřejňování elektronických archivních pomůcek atd.). Činnost úseku IT lze rozdělit do dvou základních

oblastí: správa IT Národního archivu a pokračující realizace projektu Národní digitální archiv (NDA).

Od 1. listopadu 2014 je spuštěn zkušební provoz NDA. Národní archiv tím naplnil základní legislativní požadavky, tj. především umožňuje provedení skartačního řízení z eSSL, realizaci přejímky elektronických dokumentů vybraných za archiválie a jejich bezpečné uložení v digitálním archivu. Archiv také poskytne na požádání příslušného archivu uložené archiválie pro potřeby orgánů činných v trestním řízení, orgánů veřejné správy a původce. Tyto procesy využívají webové aplikace a část probíhá z bezpečnostních důvodů v off-line režimu. Systém NDA je průběžně testován, upravován a rozšiřován na základě dostupných finančních a personálních zdrojů. V roce 2015 byl realizován nákup investičního HW a probíhá plnění dodávky SW Archivní portál (ukončení v dubnu 2016). Pokračují úpravy a postupné rozšiřování funkcionalit systému, je vytvářena technická a bezpečnostní dokumentace digitálního archivu. Postupný vývoj vlastního SW řešení využívajícího open source řešení a běžných SW produktů při souběžném posilování HW vybavení, které výkonem a kapacitami reaguje na reálné potřeby veřejné správy směrem k archivům, se ukazuje jako ekonomicky výhodný a praktický.

PROSTOROVÁ SITUACE ARCHIVU, PROVOZNÍ A EKONOMICKÉ ZÁLEŽITOSTI

Národní archiv má příslušnost hospodařit s majetkem státu ve třech objektech a je nucen řešit kromě vlastní prostorové situace i dislokaci odboru archivní správy a spisové služby MV, centrály Státního oblastního archivu v Praze a do budoucna i Archivu bezpečnostních složek, optimálně dostavbou v tzv. archivním areálu Chodovec.

Budova na třídě Milady Horákové 133 je využívána oddělením fondů samosprávy a státní správy do roku 1848 a církevních institucí a současně odborem archivní správy a spisové služby MV. Prostorové rezervy v objektu postaveném ve třicátých letech minulého století již nejsou žádné. Důvěra církevních institucí v Národní archiv, projevující se přáním přemístit své archivy právě do této budovy, se bude muset řešit přemístěním zbývajících osobních fondů do chodoveckého depozitáře.

Lokalita v jižních Čechách byla vybrána pro umístění záložního pracoviště digitálního archivu. Rekonstrukce byla zahájena v prosinci roku 2013 a dokončena 18. června 2014. Prostora je užívána technologiemi digitálního archivu od konce března 2015. Jde o cca třetinu

krytu. Ministr nařídil v roce 2015 rekonstruovat trafostanici a upravit zbývající část pro uložení bezpečnostních snímků. První část úkolu byla na sklonku roku 2015 splněna. Na druhou byly nejprve přislíbeny a posléze nepotvrzeny finance. V jarních měsících trpí nerekonstruované prostory nadměrnou vlhkostí, která kondenzuje i v části určené pro digitální archiv. Životnost technologií a dat je tím ohrožena. V objektu by po dovybavení regály zůstala dostatečná rezerva i pro uložení archiválií v době bezpečnostních a jiných krizí. Pro významnější uložení archiválií je však tento prostor příliš malý.

Areál Chodovec je využíván Národním archivem a Státním oblastním archivem v Praze. Depotní část tvoří třináctipodlažní budova ve třech stavebních depotních blocích (dále DB) se 182 sály (dle kolaudace 137 obhospodařuje NA, 45 SOA v Praze). Depoty jsou vybaveny regály (pevné nebo s pojezdem) či speciálním vybavením (knihovny, mapové depozitáře, depozitáře listin, „foto-, fono- a kinodokumentů“, nosiče elektronických archiválií). Volná kapacita sálů Národního archivu se za rok 2015 opět zmenšila o necelý 1 km. Máme trvalý zájem na výstavbě depotního bloku IV v Praze na Chodovci, který bude sloužit Národnímu archiv, Státnímu oblastnímu archiv v Praze a Archivu bezpečnostních složek. Požadavky byly uplatněny do střednědobých plánů financování státních archivů. Další stavba na Chodovci v předpokládané hodnotě 75 mil. Kč bez DPH byla však připravována pouze v podzemí pro hlavní úložiště digitálního archivu. Příprava výstavby centrálního digitálního úložiště byla i z důvodu hospodárnosti koncipována tak, aby na ni kdykoliv mohla navázat nadzemní podlaží jakéhokoliv určení. Tato naděje ovšem skončila s předčasným ukončením financování projektu Národní digitální archiv ze strukturálních fondů Evropské unie, a to ve fázi otevření obálek s nabídkami uchazečů.

HOSPODAŘENÍ SE SVĚŘENÝMI PROSTŘEDKY

Národní archiv je ze zákona č. 320/2002 Sb., podle čl. 6 § 18, odst. 1 zřízen jako samostatná organizační složka státu přímo řízená MV ČR. Přidělené rozpočtové prostředky byly použity na nákup energií, materiálu, služeb a zajištění oprav a údržby ve spravovaných objektech. V oblasti nákupu materiálu se pokračovalo ve vybavování a obnově jednotlivých pracovišť výpočetní technikou (včetně software), kupoval se archivní obalový materiál, chemikálie a spotřební laboratorní materiál pro restaurátory a konzervátory, uskutečnil se nákup fotomateriálu včetně obalového materiálu pro oddělení péče o fyzický stav archiválií. Zabezpečen byl nákup knih a konečně i tisk publikací. V oblasti výdajů programového

financování byly realizovány akce „Rekonstrukce systému chlazení – AA Chodovec“ a „Rekonstrukce trafostanice-Hluboká nad Vltavou“. Dále byly rozpracovány akce s dokončením v roce 2016 a to „Rozšíření informačního systému NDA – HW a SW“ a „Osobní automobil“.

V rámci vlastní činnosti archivu byly získány finanční prostředky do příjmové části státního rozpočtu ve výši 1 111tis. Kč. Jednalo se o prodej publikací, zhotovování kopií archiválií a vypracování rešerší.

Z větších akcí byly financovány opravy na obou objektech.

Archivní areál Chodovec

- oprava omítek a malování v PTO
- oprava komunikační jednotky - sterilizace
- oprava řídicí jednotky – systém elektronické ochrany archiválií
- oprava výměníků VZT – sterilizace
- opravy výtahů

Milady Horákové 133

- oprava podlahy depozitáře 3. suterén
- oprava parket 1. nadzemní podlaží

Mimorozpočtové zdroje

Komunitární programy EU

Přijaté zahraniční dotace (komunitární programy Evropské unie, projekt ENArC, hlavní řešitel Diözesenarchiv St.Pölten Austria), v roce 2015 na zajištění závěrečné mezinárodní konference vyčerpáno 274 299,80 Kč. Zůstatek ve výši 126 807,24Kč.

Název projektu: *Community as Opportunity - Creative archives' and users' network*

Financováno z: EU - CREATIVE EUROPE Programme

Zkratka projektu: CO:OP

Délka trvání: 1. 12. 2014 – 30. 11. 2018

V roce 2014 bylo přiděleno 846 469,81 Kč. V roce 2015 vyčerpáno 188 669,88 Kč (na digitalizace dokumentů, 1 zahraniční cestu a roční poplatek za topotéku).

Dary

Přidělený dar na výstavu ve výši 20tis. Kč a nevyčerpané prostředky z roku 2014 byly použity se souhlasem dárce v roce 2015 na výstavu „600 výročí upálení Mistra Jana Husa“ celkem ve výši 103 741,-Kč.

Zahraniční rozvojová spolupráce

Projekt „Podpora kapacit Státního archivu Bosny a Hercegoviny“

Poskytovatel podpory: Česká rozvojová agentura.

Výše podpory na rok 2015: 498 790,- Kč

Čerpání v roce 2015: 370 703,- Kč

Čerpání podpory bylo zásadně v oblasti mzdových prostředků, vyškolení dvou restaurátorů ze Sarajeva v oblasti konzervování a restaurování archiválií, zajištění jejich pobytu v ČR a zahraničních cest.

Nedočerpané prostředky ve výši 128 086,- Kč byly převedeny do NNV.

Věda a výzkum

Tematická podpora

1. Projekt „*Epistulae et acta nuntiorum apostolicorum apud imperátorem, Tom. I.*

Epistulae et acta Cesari Speciani 1592-1598, pars 1-2 (1592-1594)“.

Poskytovatel účelové podpory: Grantová agentury ČR.

Výše podpory na rok 2015: 802 000,- Kč

Čerpání v roce 2015: 520 605,- Kč

Čerpání účelové podpory bylo zásadně v oblasti mzdových prostředků, vydání publikace, nákupu materiálu (zahraniční literatury) a zahraničních cest.

Nedočerpané prostředky ve výši 281 395,- Kč byly převedeny do NNV.

Projekt byl v roce 2015 ukončen.

2. Projekt „*Metodika vlivu ovzduší na knihovnictví a archivní fondy.*“

Poskytovatel účelové podpory: Ministerstvo kultury ČR.

Výše podpory na rok 2015: 405 000,- Kč, NNV 2014: 38 446,30Kč

Čerpání v roce 2015: 404 992,- Kč, čerpání NNV 2014: 37 425,30Kč

Čerpání účelové podpory bylo zásadně v oblasti mzdových prostředků, nákupu materiálu (nákup chem. materiálu), tuzemských cest.

Nedočerpané prostředky ve výši 1 028,80 Kč byly převedeny do NNV.

Projekt byl v roce 2015 ukončen.

3. Projekt „*Interoperabilita v paměťových institucích (INTERPI)*.“

Poskytovatel účelové podpory: Ministerstvo kultury ČR.

Výše podpory na rok 2015: 790 870,- Kč, NNV 2014: 7 432,-Kč

Čerpání v roce 2015: 790 869,79 Kč, čerpání NNV 2014: 7 432,-Kč

Čerpání účelové podpory bylo zásadně v oblasti mzdových prostředků, vydání publikace nákupu materiálu a zahraničních cest.

Nedočerpané prostředky ve výši 0,21 Kč byly převedeny do NNV.

Projekt byl v roce 2015 ukončen.

4. „*Institucionální podpora*“

Poskytovatel účelové podpory: Ministerstvo vnitra ČR.

Výše podpory na rok 2015: 5 508 000,- Kč, NNV 2014: 666 596,-Kč

Čerpání v roce 2015: 4 326 021,- Kč, čerpání NNV 2013: 535 301,- Kč

Čerpání účelové podpory bylo v oblasti mzdových prostředků (DPP), nákupu materiálu (nákup knih a publikací), nákupu spotřebního materiálu a služeb pro zakoupené technologie. Byly nakoupeny přístroje pro restaurátory, SW pro knihovnu.

Nedočerpané prostředky ve výši 1 313 273,- Kč byly převedeny do NNV.

V následujících tabulkách jsou uvedeny všechny rozpočtové zdroje Národního archivu v roce 2015:

1. Běžné výdaje
2. Kapitálové výdaje
3. Mzdy a související výdaje
4. Institucionální podpora vědy a výzkumu
5. Grant Grantová agentura ČR
6. Grant INTERPI (Ministerstvo kultury ČR)
7. Grant NAKI (Ministerstvo kultury ČR)
8. Česká rozvojová agentura (Zahraniční rozvojová spolupráce – „Podpora kapacit Státního archivu Bosny a Hercegoviny“)

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2015

1. Běžné výdaje

Rozpočtová položka		R2	Čerpání v Kč
504110	autorské honoráře	217 680	217 680
513	NÁKUP MATERIÁLU	4 466 403	4 466 403
513200	ochranné pomůcky	40 863	40 863
513300	léky a zdravotnický materiál	4 961	4 961
513600	knihy, učební pomůcky a tisk	186 572	186 572
513700	drobný hmotný majetek	1 437 101	1 437 101
513706	<i>spojovací materiál</i>	40 298	40 298
513712	<i>výstrojní materiál</i>	22 396	22 396
513718	<i>stavebně ubytovací materiál</i>	1 179 185	1 179 185
513720	<i>foto a kriminalistická technika</i>	8 800	8 800
513721	<i>výpočetní technika</i>	186 422	186 422
513900	nákup materiálu	2 796 906	2 796 906
513904	<i>ženijní materiál</i>	2 290	2 290
513906	<i>spojovací materiál</i>	8 805	8 805
513907	<i>chemický materiál</i>	22 886	22 886
513908	<i>automobilní materiál</i>	3 687	3 687
513912	<i>výstrojní materiál</i>	1 545 823	1 545 823
513913	<i>proviantní materiál</i>	10 850	10 850
513918	<i>stavebně ubytovací materiál</i>	413 433	413 433
513920	<i>foto a kriminalistická technika</i>	231 542	231 542
513921	<i>výpočetní technika</i>	547 507	547 507
513990	<i>spotřební mat. j. n.</i>	4 100	4 100
514200	<i>kurzové rozdíly</i>	5 983	5 983
515	NÁKUP VODY, PALIV A ENERGIE	12 454 689	12 126 038
515100	voda	600 114	600 114
515300	plyn	3 684 472	3 684 472
515400	elektrická energie	8 041 427	7 712 776
515629	pohonné hmoty	128 676	128 676
516	NÁKUP SLUŽEB	15 808 926	15 691 167
516100	služby pošt	120 734	120 734
516200	služby telekomunikací a radiokomunikací	551 089	551 089
516220	<i>provozní výdaje</i>	551 089	551 089
516320	<i>zákonné pojištění provozu motor.vozidel</i>	11 832	11 832
516400	nájemné	51 853	51 853
516429	<i>ostatní nájemné j.n.</i>	51 853	51 853
516600	konzultační, poradenské a právní služby	17 825	17 825
516610	<i>konzultace</i>	17 825	17 825
516700	služby školení a vzdělávání	32 851	32 851

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2015

516890	<i>ostatní služby</i>	889 316	889 316
516900	nákup služeb j. n.	14 133 426	14 015 667
516908	<i>nákup služeb pro automobilní materiál</i>	2 658	2 658
516912	<i>nákup služeb pro výstrojní materiál</i>	324 686	324 686
516918	<i>nákup služeb pro staveb. ubytovací</i>	4 899	4 899
516921	<i>nákup služeb pro výpočetní techniku</i>	319 899	319 899
516930	<i>nákup služeb pro všeobecný materiál</i>	1 308 721	1 308 721
516970	<i>poplatky TV, Ro</i>	18 900	18 900
516984	<i>odpady, úklid a čištění</i>	5 797 702	5 797 702
516987	<i>inzerce</i>	49 719	49 719
516990	<i>ostatní nákup služeb j.n.</i>	6 306 242	6 188 483
517	OSTATNÍ NÁKUPY	6 517 175	6 515 310
517100	opravy a udržování (dodavatelsky prováděné)	5 954 490	5 954 490
517104	<i>ženijního materiálu</i>	4 850	4 850
517107	<i>chemického materiálu</i>	10 212	10 212
517108	<i>pozemních dopravních prostředků</i>	37 819	37 819
517112	<i>výstrojního materiálu</i>	94 327	94 327
517118	<i>stavebně ubytovacího materiálu</i>	3 655	3 655
517120	<i>foto a kriminalistické techniky</i>	16 536	16 536
517121	<i>výpočetní techniky</i>	38 225	38 225
517180	<i>opravy a údržba objektů</i>	5 748 866	5 748 866
517200	programové vybavení	283 496	283 496
517300	cestovné	171 933	170 068
517310	<i>tuzemské cesty</i>	77 355	75 490
517320	<i>zahraniční cesty</i>	94 578	94 578
542400	náhrady mzdy v nemoci	200 000	190 805
517500	pohoštění	11 111	11 111
517600	účastnické poplatky na konference	17 200	17 200
517700	nákup uměleckých předmětů	77 800	77 800
517990	ostatní nákupy	1 145	1 145
536300	úhrady sankcí	13 997	13 997
536240	dálniční známky	4 754	4 754
Běžné výdaje celkem		39 683 624	39 226 154

2. Kapitálové výdaje

Rozpočtová položka		R2	Čerpání v Kč
611100	<i>programové vybavení</i>	1 500 000	0
612110	<i>budovy a stavby</i>	780 000	780 000
612150	<i>související výdaje</i>	70 000	70 000
612308	<i>dopravní prostředky</i>	252 663	0

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2015

612510	výpočetní technika	2 298 000	1 806 530
Kapitálové výdaje celkem		4 900 663	2 656 530

3. Mzdy a související výdaje

Rozpočtová položka		R2	Čerpání v Kč
501111	tarify	28 263 121	28 263 121
501112	za vedení	211 292	211 292
501115	osobní příplatek	3 478 130	3 478 130
501137	náhrady	3 609 060	3 609 060
501191	odměny	652 712	652 712
501192	jubilea	8 000	8 000
501311	tarify	6 011 294	6 011 294
501312	za vedení	314 591	314 591
501315	osobní příplatek	979 808	979 808
501338	náhrady	1 254 538	1 254 538
501391	odměny	55 000	55 000
502140	práce podle dohod	1 520 385	1 382 430
503100	povinné pojistné na sociální zabezpečení	11 241 005	11 209 387
503200	povinné pojistné na zdravotní pojištění	4 046 763	4 035 381
503000	pojistné celkem	15 287 768	15 244 768
534200	FKSP	448 375	448 375
Mzdové a související výdaje celkem		62 094 074	61 913 119

4. Institucionální podpora vědy

Rozpočtová položka		R 2	Čerpání v Kč
502140	práce podle dohod	1 464 000	1 338 070
513600	nákup knih a publikací	250 000	248 725
513907	chemický a laboratorní materiál	476 000	455 035
513920	foto-krimi	100 000	100 000
513721	výp. tech.	400 000	224 426
516920	nákup služeb foto-kino	115 000	0
516921	služby výpočetní technika	185 000	185 000
516987	tisk publikací	500 000	437 937
516990	nákup služeb j. n.	568 000	419 681
517200	programové vybavení	150 000	147 277

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2015

517320	zahraniční cesty	200 000	140 955
611100	programové vybavení	1 000 000	584 266
612220	foto-krimi. mat.	55 351	0
612212	výstrojní mat.	44 649	44 649
Celkem IP		5 508 000	4 326 022

5. Grant Grantová agentura ČR

Rozpočtová položka		R2	Čerpání v Kč
501191	odměny pracovní ZAM	111 000	111 000
502140	práce podle dohod	50 000	50 000
503100	pojistné SOC	27 750	27 750
503200	pojistné ZDR	9 990	9 990
513600	knihy a tisk	13 000	12 985
516987	tisk publikací	573 980	292 600
517320	zahraniční cesty	15 170	15 170
534200	převody FKSP	1 110	1 110
Celkem		802 000	520 605

6. Grant INTERPI (Ministerstvo kultury ČR)

Rozpočtová položka		R2	Čerpání v Kč
501191	odměny pracovní ZAM	150 000	150 000
502140	práce podle dohod	374 000	374 000
503100	pojistné SOC	71 000	71 000
503200	pojistné ZDR	25 560	25 560
513912	výstrojní mat.	3 000	3 000
516921	služby výp. tech.	10 000	10 000
516987	tisk publikací	35 200	35 200
517310	tuzemské cesty	10 000	10 000
517320	zahraniční cesty	110 610	110 610
534200	převody FKSP	1 500	1 500
	celkem	790 870	790 870

7. Grant NAKI (Ministerstvo kultury ČR)

Rozpočtová položka		R2	Čerpání v Kč
501191	odměny pracovní ZAM	297 000	297 000

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2015

503100	pojistné SOC	74 250	74 244
503200	pojistné ZDR	26 730	26 728
517310	tuzemské cesty	4 050	4 050
534200	převody FKSP	2 970	2 970
	celkem	405 000	404 992

8. Česká rozvojová agentura (Zahraniční rozvojová spolupráce - „Podpora kapacit Státního archivu Bosny a Hercegoviny“)

Rozpočtová položka		R2	Čerpání v Kč
501191	odměny pracovní ZAM	195 000	195 000
502140	práce podle dohod	6 750	0
503100	pojistné SOC	48 750	48 750
503200	pojistné ZDR	17 550	17 550
513907	chemický materiál	50 000	0
516700	služby školení	62 720	62 720
517310	tuzemské cesty	7 680	1 340
517320	zahraniční cesty	77 190	24 794
517330	ostatní náhrady	31 200	18 600
534200	převody FKSP	1 950	1 950
	celkem	498 790	370 703

POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ PODLE ZÁKONA Č. 106/1999 Sb., O SVOBODNÉM PŘÍSTUPU K INFORMACÍM

V roce 2015 bylo podáno čtrnáct žádostí o informaci podle zákona č. 106/1999 Sb. Na všechny žádosti byly v zákonné lhůtě poskytnuty odpovědi. Nebylo vyřizováno žádné odvolání ani stížnost ve smyslu citovaného zákona.

TABULKY ARCHIVNÍ

Tabulka II/1 – Národní archiv

II. Celkové množství archiválií v základní evidenci Národního archivního dědictví
Tab. č. 1: Základní souhrnné informace ze základní evidence NAD

Archiv	Počty, metráž a zpracovanost archivních souborů	Fyzický stav archiválií						Archivní pomůcky	
		Vykazované****			Celkem				
		počet	metráž [bm] velikost [MB]	metráž [%] MB [%]	počet	metráž [bm] velikost [MB]	metráž [%] MB [%]		
		3*	4**	5****	6*	7**	8****		
100000010 - Národní archiv	2	3*	4**	5****	6*	7**	8****	9	10
	N:	1130	57065,67 3433065	44,77 100,00	1131	57071,05 3433065	44,77 100,00	Ze zapsaného fyzického stavu: základní: 1446	
	Z:	652	70398,66 0	55,23 0,00	653	70402,40 0	55,23 0,00	speciální: 89	
	I:	605	62735,32 0	49,22 0,00	606	62739,06 0	49,22 0,00	referenční: 2	
	Σ:-	1980	127464,33 3433065			127473,45 3433065		všechny: 1537	
800000010 - Archiválie uložené mimo archivy v evidenci Národního archivu	N:	0	0 0	0,00 0,00	1	0,60 0	100,00 0,00	základní: 0	
	Z:	0	0 0	0,00 0,00	0	0,00 0	0,00 0,00	speciální: 0	
	I:	0	0 0	0,00 0,00	0	0,00 0	0,00 0,00	referenční: 0	
	Σ:-	0	0 0			0,60 0		všechny: 0	
								Ze zapsaných ev. jednotek: poškozeno [ks]: 0	
Dílčí souhrn oblasti 0:	N:	1130	57065,67 3433065	44,77 100,00	1132	57071,65 3433065	44,77 100,00	základní: 1446	
	Z:	652	70398,66 0	55,23 0,00	653	70402,40 0	55,23 0,00	speciální: 89	
	I:	605	62735,32 0	49,22 0,00	606	62739,06 0	49,22 0,00	referenční: 2	
	Σ:-	1980	127464,33 3433065		1984	127474,05 3433065		všechny: 1537	
								Ze zapsaných ev. jednotek: poškozeno [ks]: 237238	

Archiv	1	Počty, metráž a zpracovanost archivních souborů						Fyzický stav archiválií		Archivní pomůcky	
		Vykazované****			Celkem			počet	počet	počet	
		počet	metráž [bm] velikost [MB]	metráž [%] MB [%]	počet	metráž [bm] velikost [MB]	metráž [%] MB [%]				
		2	3*	4**	5****	6*	7**	8****	9	10	
Souhrn		N:	1130	57065,67 3433065	44,77 100,00	1132	57071,65 3433065	44,77 100,00	Ze zapsaného fyzického stavu:		základní: 1446
		Z:	652	70398,66 0	55,23 0,00	653	70402,40 0	55,23 0,00	nepoškozeno:	1433	speciální: 89
		I:	605	62735,32 0	49,22 0,00	606	62739,06 0	49,22 0,00	poškozeno:	489	referenční: 2
									nejjištěno:	62	
		Σ:	1980	127464,33 3433065		1984	127474,05 3433065		Ze zapsaných ev. jednotek:		všechny: 1537
									poškozeno [ks]:	237238	

Všecké hodnoty digitální velikosti jsou zaokrouhleny na MB (MegaByte)

Legenda: * N: [počet] ... archivní soubory s min. 95% nezpracované metráže *** Vykazované ... archivní soubory s evidenčním statusem 1, 2 nebo 3
 Z: [počet] ... archivní soubory s min. 95% zpracované metráže **** metráž [%] ... relativní zastoupení vzhledem k celkové metráži
 I: [počet] ... archivní soubory s min. 95% inventarizované metráže MB [%] ... relativní zastoupení vzhledem k celkové velikosti
 Σ: [počet] ... celkový počet archivních souborů (=N+Z;) evidenčních jednotek v digitální podobě

** N: [bm] ... nezpracovaná metráž archivních souborů
 [MB] ... nezpracovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
 Z: [bm] ... zpracovaná metráž
 [MB] ... zpracovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
 I: [bm] ... inventarizovaná metráž
 [MB] ... inventarizovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
 Σ: [bm] ... celková metráž (=N+Z;)
 [MB] ... celková velikost ev. jednotek v digitální podobě

Číselník evidenčních statusů:

- 1 Archivní soubory v přímé péči instituce, uložené v instituci
- 2 Archivní soubory uložené na základě smlouvy mimo instituci
- 3 Archivní soubory uložené v instituci na základě smlouvy
- 4 Archivní soubory vydané vlastníkům a archivem evidované
- 5 Archivní soubory archivem pouze evidované

Tabulka II/2 – Národní archiv

II. Celkové množství archiválií v základní evidenci Národního archivního dědictví
Tab. č. 2: Počty a velikost archivních souborů členěné podle evidenčních statusů

Archiv	Archivní soubory											
	Evidenční status: 1			Evidenční status: 2			Evidenční status: 3			Evidenční status: 4+5		
	počet	metráž [bm]	velikost [MB]	počet	metráž [bm]	velikost [MB]	počet	metráž [bm]	velikost [MB]	počet	metráž [bm]	velikost [MB]
	3*	4**		5*	6**		7*	8**		9*	10**	
100000010 - Národní archiv	2	3*	4**	5*	6**		7*	8**		9*	10**	
	N:	1105	56206,45 3382350	1	19,95 0		24	839,27 50715		1	5,38 0	
	Z:	623	66534,54 0	2	19,80 0		27	3844,32 0		1	3,74 0	
	I:	580	58894,30 0	2	19,80 0		23	3821,22 0		1	3,74 0	
	Σ:	1920	122740,99 3382350	4	39,75 0		56	4683,59 50715		3	9,12 0	
800000010 - Archiválie uložené mimo archivy v evidenci Národního archivu	N:	0	0 0	0	0 0		0	0 0		1	0,60 0	
	Z:	0	0 0	0	0 0		0	0 0		0	0,00 0	
	I:	0	0 0	0	0 0		0	0 0		0	0,00 0	
	Σ:	0	0 0	0	0 0		0	0 0		1	0,60 0	
	Díleč souhrm oblasti 0:	N:	1105	56206,45 3382350	1	19,95 0		24	839,27 50715		2	5,98 0
	Z:	623	66534,54 0	2	19,80 0		27	3844,32 0		1	3,74 0	
	I:	580	58894,30 0	2	19,80 0		23	3821,22 0		1	3,74 0	
	Σ:	1920	122740,99 3382350	4	39,75 0		56	4683,59 50715		4	9,72 0	

Archiv	Archivní soubory										
	Evidenční status: 1			Evidenční status: 2			Evidenční status: 3			Evidenční status: 4+5	
	počet	metráž [bm]	velikost [MB]	počet	metráž [bm]	velikost [MB]	počet	metráž [bm]	velikost [MB]	počet	metráž [bm] velikost [MB]
1	2	3*	4**	5*	6**	7*	8**	9*	10**		
Souhrn	N:	1105	56206,45 3382350	1	19,95 0	24	839,27 50715	2	5,98		
	Z:	623	66534,54 0	2	19,80 0	27	3844,32 0	1	3,74		
	I:	580	58894,30 0	2	19,80 0	23	3821,22 0	1	3,74		
	Σ:	1920	122740,99 3382350	4	39,75 0	56	4683,59 50715	4	9,72		

Veškeré hodnoty digitální velikosti jsou zaokrouhleny na MB (MegaByte)

Legenda:

* N: [počet] ... archivní soubory s min. 95% nezpracované metráže

Z: [počet] ... archivní soubory s min. 95% zpracované metráže

I: [počet] ... archivní soubory s min. 95% inventarizované metráže

Σ: [počet] ... celkový počet archivních souborů (≠N+Z)

** N: [bm] ... nezpracovaná metráž archivních souborů

[MB] ... nezpracovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě

Z: [bm] ... zpracovaná metráž

[MB] ... zpracovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě

I: [bm] ... inventarizovaná metráž

[MB] ... inventarizovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě

Σ: [bm] ... celková metráž (≠N+Z)

[MB] ... celková velikost ev. jednotek v digitální podobě

Číselník evidenčních statusů:

- 1 Archivní soubory v přímé péči instituce, uložené v instituci
- 2 Archivní soubory uložené na základě smlouvy mimo instituci
- 3 Archivní soubory uložené v instituci na základě smlouvy
- 4 Archivní soubory vydané vlastníkům a archivem evidované
- 5 Archivní soubory archivem pouze evidované

Tabulka III/1 – Národní archiv

PEVA Statistika č. 3: Výběr archiválií, delimitace archiválií, úbytky a celkové vnější změny

EV-D-ICE
ARCHIV

07.01.2016

Archiv		Přirůstky				Úbytky		Celkem vnější změny	
		Výběr		Delimitace		metráž [bm] velikost [MB]	ev.j. [ks] poškozených	metráž [bm] velikost [MB]	ev.j. [ks] poškozených
		3*	4**	5*	6**				
1	2							9*	10**
100000010 - Národní archiv	N:	743,21 8288	13070	5,32 0	58	3,24 0	27	745,29 8288	13101
	Z:	0,00 0	0	2,35 0	97	0,00 0	0	2,35 0	97
	I:	0,00 0	0	2,35 0	97	0,00 0	0	2,35 0	97
	Σ:	743,21 8288	13070 1	7,67 0	155 24	3,24 0	27 0	747,64 8288	13198 25
Dílčí souhrn oblastí 0:	N:	743,21 8288	13070	5,32 0	58	3,24 0	27	745,29 8288	13101
	Z:	0,00 0	0	2,35 0	97	0,00 0	0	2,35 0	97
	I:	0,00 0	0	2,35 0	97	0,00 0	0	2,35 0	97
	Σ:	743,21 8288	13070 1	7,67 0	155 24	3,24 0	27 0	747,64 8288	13198 25

Archiv	Přírůstky						Úbytky				Celkem vnější změny	
	Výběr			Delimitace								
	metráž [bm] velikost [MB]	ev.j. [ks] poškozených		metráž [bm] velikost [MB]	ev.j. [ks] poškozených		metráž [bm] velikost [MB]	ev.j. [ks] poškozených		metráž [bm] velikost [MB]	ev.j. [ks] poškozených	
		3*	4**		5*	6**		7*	8**		9*	10**
1	2											
Souhrn	N:	743,21 8288	13070	5,32 0	58	3,24 0	27	745,29 8288	13101			
	Z:	0,00 0	0	2,35 0	97	0,00 0	0	2,35 0	97			
	I:	0,00 0	0	2,35 0	97	0,00 0	0	2,35 0	97			
	Σ:	743,21 8288	13070 1	7,67 0	155 24	3,24 0	27 0	747,64 8288	13198 25			

Veškeré hodnoty digitální velikosti jsou zaokrouhleny na MB (MegaByte)

Legenda:

* N: [bm]	... nezpracovaná metráž změn	** N: [ks]	... počet nezpracovaných hlavních evidenčních jednotek
[MB]	... nezpracovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě	Z: [ks]	... počet zpracovaných hlavních evidenčních jednotek
Z: [bm]	... zpracovaná metráž změn	I: [ks]	... počet inventarizovaných hlavních evidenčních jednotek
[MB]	... zpracovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě	Σ: [ks]	... celkový počet hlavních evidenčních jednotek (=N.+Z.)
I: [bm]	... inventarizovaná metráž změn		... počet poškozených hlavních evidenčních jednotek
[MB]	... inventarizovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě		
Σ: [bm]	... celková metráž (=N.+Z.)		
[MB]	... celková velikost ev. jednotek v digitální podobě		

Tabulka III/2 – Protokoly o výběru archiválií – Národní archiv

2a) skartační řízení

Původce	Poč. prot.	Posouz. dok. [bm]	Vybraných dok. [bm]	Vybraných dok. [%]	Protok.	Navrženo		Vybráno	
					se vzorkem	od	do	od	do
Agentura pro podporu podnikání a investic – CzechInvest	1	8,4	2,4	28,6	0	1993	2007	1995	2007
CENIA, česká informační agentura životního prostředí	1	23	1,5	6,5	0	2006	2006	2006	2006
Centrum dopravního výzkumu	1	10	0,1	1,0	0	1998	2001	1999	
Centrum služeb pro silniční dopravu	1	28	0,5	1,8	0	1995	2012	1995	2009
Centrum sportu Ministerstva vnitra	1	2	1,1	55,0	0	2002	2013	2002	2013
CzechTrade – Česká agentura na podporu obchodu	1	15,4	1,4	9,1	0	1964	2010	1997	2009
Česká filharmonie	1	32,7	6	18,3	0	1987	2009	1987	2009
Česká geologická služba	1	14	1,9	13,6	0	1954	2011	1954	2007
Česká obchodní inspekce	1	15	3	20,0	0	1994	2009	1994	2009
Česká plemenářská inspekce	1	15,4	0,1	0,6	0	2009	2009	2009	2009
Česká správa sociálního zabezpečení	2	580	0,01	0,0	0	1900	2012	2002	2002
Český hydrometeorologický ústav	2	74,2	7,4	10,0	0	1977	2012	1978	2010
Český statistický úřad	1	120	1,3	1,1	0	2001	2009	2001	2008
Český telekomunikační úřad	4	306,83	6,5	2,1	0	1977	2013	1977	2008
Český úřad zeměměřický a katastrální	1	47	2,2	4,7	0	1991	2008	1991	2008
Endokrinologický ústav	1	30,45	0	0,0	0	1985	2011		
Fakultní nemocnice Motol	1	1251	35,5	2,8	0	1914	2012	1914	1964

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2015

Generální ředitelství cel MF ČR	2	1,9	0	0,0	0	1998	2009		
Institut klinické a experimentální medicíny	1	425	0	0,0	0	1973	2007		
Justiční akademie	1	19,43	0	0,0	0	2000	2007		
Ministerstvo dopravy ČR	3	16,26	0,5	3,1	0	1991	2015	1994	2004
Ministerstvo kultury ČR	2	72,2	33	45,7	0	1949	2008	1949	2008
Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR	5	123,3	22	17,8	0	1975	2014	1975	2010
Ministerstvo pro místní rozvoj ČR	1	44	17,8	40,5	0	1991	2009	1991	2009
Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR	1	0,2	0,1	50,0	0	2005	2013		2011
Ministerstvo spravedlnosti ČR	5	259,61	84,96	32,7	1	1918	2008	1918	2008
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR	3	92	39	42,4	0	1965	2005	1965	2005
Ministerstvo vnitra ČR	27	268	38,72	14,4	2	1987	2013	1990	2013
Ministerstvo zdravotnictví ČR	1	35	2	5,7	0	1950	2015	1963	2015
Ministerstvo zemědělství ČR	2	166,56	0	0,0	0	1953	2014		
Ministerstvo životního prostředí ČR	3	54,75	12	21,9	0	1961	2013	1961	2003
Národní divadlo	2	53	0	0,0	0	1993	2012	1993	2009
Národní technická knihovna	1	16,5	0	0,0	0	2006	2008	2006	2008
NEMOCNICE S POLIKLINIKOU V PRAZE 5 - NA HOMOLCE	1	109,5	0,1	0,1	0	1989	2013	2004	
Psychiatrická léčebna Bohnice	1	250	5,5	2,2	0	1946	2006	1946	1950
Rada pro rozhlasové a televizní vysílání	1	3	3	100,0	0	1993	2009	1993	2009
Revmatologický ústav	1	28	6	21,4	0	1982	2010	1982	2009
Ředitelství silnic a dálnic ČR	3	90	18,5	20,6	0	1993	2007	1993	2007

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2015

Správa státních hmotných rezerv	1	29,5	3	10,2	0	1955	2013	1955	1995
Správa úložišť radioaktivních odpadů	1	3	0,4	13,3	0	1997	2013	2001	2009
Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra	1	50	1,9	3,8	0	1996	2009	2001	2009
Správa železniční dopravní cesty, s.o.	1	23	4,5	19,6	0	1990	2013	1990	2009
Státní energetická inspekce – ústřední inspektorát	1	56	10	17,9	0	1972	2010	1972	2010
Státní fond dopravní infrastruktury	1	26,5	5,7	21,5	0	2000	2009	2000	2009
Státní fond životního prostředí	1	89	17	19,1	0	1992	2009	1992	2009
Státní plavební správa	1	3,65	1	27,4	0	1955	2010	1955	2010
Státní úřad pro jadernou bezpečnost	1	0,5	0	0,0	0	2009	2013		
Státní ústav pro kontrolu léčiv	1	39	0	0,0	0	1991	2008		
Státní zdravotní ústav	1	61	1	1,6	0	1991	2009	1992	2004
Státní zemědělská a potravinářská inspekce	3	93	5	5,4	0	1960	2010	1986	2009
Státní zemědělský intervenční fond	1	180	0	0,0	0	2000	2009		
Technický a zkušební ústav telekomunikací a pošt – TESTCOM	1	20,9	12	57,4	0	1960	2002	1960	2002
Tiskárna Ministerstva vnitra	1	38,08	0	0,0	0	1996	2007		
Úřad pro civilní letectví	1	23	0	0,0	0	1993	2009		
Úřad pro ochranu hospodářské soutěže	2	35,1	31	88,3	0	1991	2008	1991	2008
Úřad pro ochranu osobních údajů	1	0,1	0	0,0	0	2005	2008		
Úřad pro zastupování státu ve věcech	1	4	0,5	12,5	0	2003	2009	2003	2009

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2015

majetkových									
Úřad průmyslového vlastnictví	1	3,3	0	0,0	0	1979	2014	1979	2014
Úřad vlády ČR	2	34,5	20,8	60,3	0	1993	2014	2002	2009
Ústav pro hospodářskou úpravu lesů	1	7,1	0,02	0,3	0	2004	2009	2009	2009
Ústav pro péči o matku a dítě	1	133	0,05	0,0	0	1964	2009	1964	1997
Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský	1	27,6	0,6	2,2	0	1941	2011	1976	2009
Vězeňská služba České republiky	41	782,26	72,08	9,2	0	1960	2013	1960	2011
Vrchní soud v Praze	2	349	129,5	37,1	0	1976	2000	1976	2000
Vrchní státní zastupitelství Praha	2	16	2,86	17,9	0	1961	2008	1961	2002
Zařízení služeb pro Ministerstvo vnitra	1	5	0,3	6,0	0	1998	2011	2000	2010
Zdravotnické zařízení MV	1	1,61	0,2	12,4	0	2009	2013	2009	2010
NADĚJE, OBČANSKÉ SDRUŽENÍ	1	26,8	26,8						
ČESKÁ STRANA SOCIÁLNĚ DEMOKRATICKÁ	2	45,86	37,45						
Československý svaz tělesné výchovy a sportu - ÚV	1	114	114						
Český volejbalový svaz	1	54	53						
CELKEM	169	7076,95	908,75	9,9	3	164	6836,29	673,5	9,9

2b) mimo skartační řízení

Původce	Počet protokolů	Posouzení dok. [bm]	Vybraných dok. [bm]	Vybraných dok. [%]	Protokol se vzork.	Navrženo		Vybráno	
						od	do	od	do
Česká správa sociálního zabezpečení	1	2,5	2,5	100,0	0	1976	2008	1976	2008
Ministerstvo vnitra	1	0	0		0		2015		2015

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2015

ČR									
Technický a zkušební ústav telekomunikací a pošt	1	0,5	0,5	100,0	0	1970	1990	1970	1990
Všeobecná fakultní nemocnice	2	443,4	0,15	0,03	0	1954	2009	1990	1997
Československý červený kříž	1	2							
MONA vydavatelství a nakladatelství	1	44							
Ústřední politická škola Socialistického svazu mládeže Seč	1	0,01							
Drašarová Eva, PhDr., CSc.	1	0,72							
Karlsson Blanka PhDr. Ph.D.	1	0,72							
Bartošík Adolf	1	0,5							
Česká archivní společnost, Praha	1	0,24							
Sbírka map a plánů Národního archivu	4	3,71							
Burger Adolf	1	0,1							
Tichá Věra, pplk.	1	0,12							
YWCA v ČR	1	5							
Vaněk Karel Ing.	1	0,48							
Kohák Miloslav, PhDr.	1	0,02							
Jičínský Zdeněk, prof. JUDr., DrSc.	1	0,36							
Uhl Petr	1	0,04							
Kreibich Karel	1	0,12							
Beseda Slovan Ženeva	1	6,5							
Universita 17. listopadu	1	2,5							
Prof.PhDr. Koloman Gajan, DrSc.	1	0,32							
Společnost pro soudobou dokumentaci	1	0,12							
Ješ Jiří	1	0,12							
Löbl Karel	1	0,24							
Veitl František	1	0,12							
Kaplanová Marie	1	0,1							

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2015

Česká rada dětí a mládeže	1	0,07							
Český svaz ochránců přírody - ústřední výkonná rada	1	0,01							
Hoffmann Karel, Ing.	1	0,12							
Svobodová Amalie, PhDr.	1	0,86							
Nadační fond pro sociální a zdravotní výpomoc bývalým politickým vězňům	1	3							
Dejmal Ivan, Ing.	1	6							
Modráček František	1	0,01							
Hrubý Blahoslav a Hrubá Olga S.	2	3,32							
Rodinný archiv toskánských Habsburků - Ludvík Salvátor	1	0,11							
Jokl Arnošt	1	4							
Reiman Pavel	2	5,93							
Prášil Karel	1	0,12							
Český inspektorát lázní	1	0,25							
Spolek pro chemickou a hutní výrobu	1	0,33							
Zajíc Jan	1	1,2							
Kolmistr Vladimír, RSDr.	1	0,84							
Pšeničková Jana, PhDr.	1	5							
Vlček (Wlczek) Bernard	1	0,12							
Smetáček Václav, PhDr.	1	7,3							
Sbírka hracích karet	1	0,04							
Muzeum V.I.Lenina	1	11,04							
Kurt Markowicz - Markovič	1	0,32							
Rodopisná společnost	1	6							

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2015

Československá									
CELKEM	57	570,55	3,15	0,7	0				

2c) Na základě trvalého skartačního souhlasu

Subjekt	Specifikace	Navrženo		Navrženo	Vybráno
		od	do	[bm]	[bm]
Česká správa sociálního zabezpečení	dávkové spisy důchodového pojištění	1900	2012	384	0
Institut klinické a experimentální medicíny	Zdravotnická dokumentace-trvalý skartační souhlas č.j.NA-2178/2008-05	1973	2007	425	0
Ministerstvo dopravy ČR	Trvalý skartační souhlas 2015		2015	5,5	0

Výběr archiválií u veřejnoprávních původců v péči Národního archivu – vývoj základních ukazatelů 2003–2015

rok	PŮVODCI		SKARTAČNÍ ŘÍZENÍ						MIMOSKART. ŘÍZENÍ		Celkový počet protokolů	Počet protokolů se vzorkem
	počet veřejnoprávních původců v péči NA	počet původců předaných do péče SOA	počet původců ve skart. řízení	počet skartačních protokolů (protokoly o výběru ve skartačním řízení)	navrženo bm	vybráno archiválií bm	% "A"	počet skartačních protokolů bez vybraných archiválií	počet protokolů o výběru mimo skartační řízení	vybráno archiválií mimo skartační řízení bm		
2003				46	1 638	56						
2004				120	3 626	285						
2005	252		52	78	2 892	529,5	9,3	22	25	185	103	
2006	338	151	57	89	4 230	287,5	7,0	27	27	348	118	
2007	339	147	71	192	6 660	1 089,5	10,6	23	12	443	204	
2008	336	146	63	139	3 769	395,5	10,5	38	13	222	152	
2009	336	147	86	188	6 108*	882,2*	14,5	51	8	30,6	196	
2010	321	143	77	178	7 254*	1 039,2*	14,3	58	7	10,8	186	
2011	326	148	78	145	10594*	820,6*	7,8	19	3	4,0	164	
2012	318	136	69	143	4233	550,3	13,0	5	2	10,7	145	
2013	320	148	71	149	9970	1096	13,0	5	5	9,5	154	
2014	308	137	72	191	7370	1358	18,4	5	6	34,7	197	5

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2015

2015	307	137	68	164	6836	673	9,9	12	5	3,1	169	3
------	-----	-----	----	-----	------	-----	-----	----	---	-----	-----	---

* V letech 2009 a 2010 vyřizoval Národní archiv skartační řízení také u Policie ČR – tyto údaje nejsou do tabulky započítány. Údaje o běžných metrech ze skartačního řízení u Vězeňské služby ČR nejsou v této tabulce zahrnuty, protože nebyly doposud známy počty bm dokumentů navržených do skartačního řízení a vybraných archiválií.

** jedná se o původce náležející ze zákona do kompetence NA, avšak se souhlasem OASS MVČR předané do péče příslušných SOA. Do počtů uvedených v tabulce se nezapočítávají původci, kde ústředí zůstává v péči NA a detašovaná pracoviště jsou předána do péče SOA.

2d) Přehled přejímek elektronických archiválií do Národního digitálního archivu v roce 2015

Fond		Velikost (MB)	Časový rozsah
Č. NAD	Název původce		
1764	Zařízení služeb pro Ministerstvo vnitra	0,026	2000-2010
1534	Ministerstvo spravedlnosti ČR	1,06	1991-2004
2033	SŽDC,s.o.,Hasičská záchranná služba	762	1985-2013
1608	Státní fond životního prostředí	4227	1992-2007
1656	Český úřad zeměměřický a katastrální	1,66	1993-2008
1284	Úřad vlády ČR	975,65	2002-2009
1285	Ministerstvo vnitra ČR	69,2	2015
1041	Správa Sboru nápravné výchovy, Praha	2251	
1351	Šimsovi Miroslav, Bohuš a Sylva	54000	
2043	Zajíc Jan	7000	

Tabulka III/3 – Počet zkontrolovaných protokolů podle § 52 písm. i) a podle § 79 odst. 2 písm. f)

Počet protokolů podle § 52 písm. i)	Počet protokolů podle § 79 odst. 2 písm. f)
0	0

Tabulka III/4: Zpracování archiválií

Název archivního souboru	Počet kartonů	Uspořádáno bm za rok	Inventarizováno bm za rok def.	Inventarizováno bm za rok průběžně	Zkatalogizováno evidenčních jednotek	Počet katalogizačních záznamů	Rejstříkováno evidenčních jednotek
ČDK Evidence erbů nobilitačních spisů K-L	1036				10	128 + skeny	
ČG – Militare dodatky		0,75	0,75				
ŘA- Vs Stránka		10	10				
ÚA ČCE		27	27				
Soupis pečeti (6)					1520		
České místodržitelství – všeobecné, sign. 9-10	263		32				263
České místodržitelství – všeobecné, sign. 12	47		5,9				47
České místodržitelství – všeobecné, sign. 21-25	157		19				
České místodržitelství – všeobecné, sign. 26	5		0,6				5
Ministerstvo železnic Vídeň	7		0,9				7
Nejvyšší soudní a kasační dvůr Vídeň	1212		149				
Staré montanum	30		3,8				30
Úřad říšského protektora	63			8			
Prezidium ministerstva vnitra	20			2,5			
Okupační vězeňské spisy (5)	95			12			
Ministerstvo zemědělství, Praha, 1935-1950 (A-Z) (5)	487			61			
Zemský úřad Praha – ZNV – referáty: dopravní, průmyslový, pro pozemkovou reformu, pro vnitřní osídlení a správu nepřátelského majetku, smíšená komise pro zjišťování a oceňování válečných škod	61		7,6				
Zemské četnické velitelství Praha – státně bezpečnostní a vojenské záležitosti	15		1,9				
Státní úřad pro válečné poškozence v Praze	32		4				
Československé závody sklářské	310		38,7				481

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2015

Ministerstvo financí II 1945 – 1968	287			41			564
Federální ministerstvo paliv a energetiky	347			43,6			347
KSČ – Ústřední výbor 1945-1989, Praha – Miloš Jakeš	36		4,5				119
KSČ – Ústřední výbor 1945–1989, Praha – Antonín Novotný – tajné	78		9,7				926
Československý svaz mládeže – ústřední výbor (3)	1862	5			40		
Český svaz protifašistických bojovníků – soutěž historických, vzpomínkových a dokumentačních prací (3, 4)	300	0,5	0,5		77	77	4
Machotka Otakar (1, 3)	23	0,4	0,4				
Provazníková Marie (1, 3, 4)	14	0,5					
RAT – Fotografie (1)	45				1814	1814	
RAT – Ferdinand IV. (1, 3, 4)	381	2	2				
RAT – Ludvík Salvátor (3, 4)	22	2,5	2,5				
RAT- Petr Leopold (4)	61	4,5	4,5		61	61	
Sbírka map a plánů - Sbírka montánních map a plánů (3, 4)	1410	0,5	0,5		100	100	
Spolek pro chemickou a hutní výrobu – Technický sekretariát (4)	403		43		988	988	
Sudetoněmecká strana – dodatky II (3, 4)	24	3,0	1,5		89	89	
Tigrid Pavel (3)	194	0,2	0,2				
Fotografické archiválie							
Fotodokumentace 1945–1946		1,55		0,07	80	80 JANUS	80
Májová Stella		0,17		0,17	245	245 JANUS	245
Fotodokumentace 1897–1981		4,61		0,04	30	30 JANUS	30
Bruner-Dvořák Rudolf		1,05		0,01	2	2 JANUS	2
Socialistický svaz mládeže – ústřední výbor – obrazové dokumenty		2,16		0,04	21	21 JANUS	21
Ministerstvo vnitra ČR - obrazové a zvukové záznamy, Praha		3,12		3,12	7	7	0
Všeobecná československá výstava 1991 - obrazové a zvukové záznamy, Praha (1211/1)		2,02		2,02	24	24	0

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2015

Druhá světová válka		4,18		0,15	359	397 JANUS	359
Henlein Konrad		1,77		0,1	83	57 JANUS	
Sb. pozitivů					61 (216ks)	61	
Sb. negativů					78 (130 ks)	78	
KOOSPOL, organizace zahraničního obchodu - kinematografické filmy		7,16		3,80	86	86	0
Československá obchodní a průmyslová komora - obrazové záznamy, Praha		4,44		4,29	111	111	0
Janouch František, prof. RNDr., CSc. - obrazové a zvukové záznamy		0,60		0,18	3	3	0
Československá námořní plavba, a.s. - obrazové a zvukové záznamy, Praha		0,68		0,68	14	14	0
Centrotex, organizace zahraničního obchodu – kinematografické filmy, Praha		4,34		0,16	5	5	0
Schenk		0,14		0,14	270	505 Janus	270
Tauský		0,7		0,7	38	38 Janus	38
Vilím		0,7		0,7	23	23 Janus	23
Schönborn		0,7		0,7	26	26 Janus	26
Šimsovi		0,24		0,24	60	129 Janus	60
Svaz Čechů z Volyně		2,93		2,93	67	90 Janus	67
Chalupníček		24,62		9,85	1381	1381 Janus	1381
Filmové archiválie							
Ústřední dopravní institut		86,24		3,7	92	92 JANUS	92
Federální úřad pro tisk a informace – obrazové a zvukové záznamy, Praha		43,55		3,4	137	137	0
Sbírka kinematografických záznamů		2,36		0,50	35	35	0
Ministerstvo vnitra ČR - obrazové a zvukové záznamy, Praha		3,12		5,2	176	176	0
Dům slovenské kultury - zvukové záznamy a videokazety, Praha		0,45		0,21	7	7	0
Janouch František, prof. RNDr., CSc. - obrazové a zvukové záznamy		0,60		0,06	2	2	0
Centrotex, organizace zahraničního obchodu – kinematografické filmy, Praha		4,34		1,3	46	46	0

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2015

Konfederace politických vězňů ČR - obrazové a zvukové záznamy, Praha		6,24		0,03	1	1	0
Národní centrum podpory zdraví - obrazové záznamy, Praha		45,21		0,03	1	1 Excel	0

Komentář: 1 = třídění; 2 = vnitřní skartace; 3 = pořádání; 4 = inventarizace a vypracování inventáře; 5 = revize dřívějšího uspořádání; 6 = tematický soupis

Tabulka č. III/ 5 – Využívání archiválií

Počet badatelů celkem	Z toho cizinců	Počet badatelských návštěv	Počet správních řízení podle §38 odst. 2	Počet zapůjčených evidenčních jednotek	Počet vypůjčených evidenčních jednotek	Počet rešerší pro úřední potřebu	Počet rešerší pro soukromé účely
2 140 Chodovec	344 Chodovec	6 877 Chodovec	--	6 Chodovec	1 Chodovec		
638 Milady Horákové	50 Milady Horákové	4 705 Milady Horákové	---	45 Milady Horákové	0 Milady Horákové	1991	667
Celkem 2 778	Celkem 394	Celkem 11 582	--	Celkem 51	Celkem 1		

Zpráva o kvalitě mikroklimatu v depotních sálech Národního archivu v roce 2015

Archivní areál Chodovec

V průběhu celého roku 2015, včetně klimaticky exponovaných letních měsíců, se dařilo udržet v depotních sálech požadované parametry teploty a relativní vlhkosti.

Ojediněle došlo v některých sálech k překročení požadovaných parametrů relativní vlhkosti o 1 - 3 %. Tato odchylka byla pouze krátkodobá a nikdy netrvala déle než 24 hodin.

Ne jaře 2015 skončila výměna centrálního chlazení v depotních blocích. Samotná výměna ani zkušební provoz nového zařízení nijak negativně neovlivnily kvalitu mikroklimatu v depotních sálech. Nově instalované zařízení poskytuje dostatečnou kapacitu chladné vody i pro letní období, což se prokáže v průběhu letošního roku.

Budova M. Horákové

Na objektu došlo koncem roku 2013 k výměně dvou chladících zařízení a nově instalovaná zařízení byla sdružena do soustrojí, které nyní tvoří jednotný zdroj chladu pro technologie zajišťující mikroklima v depotních sálech, trezorech i laboratoři. Během provozu v roce 2015 se prokázala dostatečná kapacita nového zdroje a i v případě poruchy jednoho zařízení je bez problémů možné zajistit požadované mikroklima.

Nově instalovaný parní zvlhčovač u VZT jednotky pro laboratoř se osvědčil a po jeho zprovoznění a úpravě systému MaR již nedocházelo k rychlým změnám vlhkosti v prostoru laboratoře.

V průběhu celého roku 2015 se dařilo dodržovat požadované parametry teploty a relativní vlhkosti v depotních sálech i laboratoři konzervace archiválií.

V Praze 15. února 2016

Za PRO-ARK

Ladislav Pecháček

**Zpráva o prověrce fyzického stavu archivních kulturních památek a národních
kulturních památek uložených v Národním archivu za rok 2015**

č.j. NA 4983/05-2015

Prověrka fyzického stavu archivních kulturních památek a národních kulturních památek uložených v Národním archivu byla provedena podle zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů v platném znění, vyhlášky č. 645/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění vyhlášky č. 213/2012 Sb. a Metodického návodu č. 2/2009 odboru archivní správy a spisové služby MV k postupu prohlášení archiválií, archivních sbírek a archivních fondů nebo jejich ucelených částí za archivní kulturní památky, prohlášení archivních kulturních památek za národní kulturní památky a o nakládání s archiváliemi prohlášenými za tyto památky a péči o ně ze dne 3.8.2009 (č.j. MV-55653-1/AS-2009).

Kontrola fyzického stavu archivních kulturních památek byla provedena ve dnech 30. 11. 2015 (Chodovec) a 1. 12. 2015 (Milady Horákové 133), hloubková kontrola listin fondu Archiv České koruny se uskutečnila ve dnech 7.-15.12. 2015.

Za jednotlivá oddělení NA se na kontrole a sestavení zprávy podíleli:

1. oddělení: PhDr. Pazderová, Mgr. Křečková, I. Čadková
2. oddělení: Mgr. Koblasa, Mgr. Lutovská
4. oddělení: R. Tošner
5. oddělení: Mgr. Kaďorek
6. oddělení: L. Caltová
8. oddělení: PhDr. Benešová, I. Mrvíková
10. oddělení: Ing. Paulusová, Mgr. Holakovská

č. 1, Archiv České koruny, AKP od 7.7.1977, NKP od 17.8.1988 (2525 listin, inv. č. 1-2525) – č. NAD 50 (Archiv České koruny)

Datum kontroly: 7.12.-15.12.2015

Fyzický stav archiválií: Viz v příloze Protokol o hloubkové kontrole listin fondu Archiv České koruny ze dne 15.12.2015

Konzervační zásahy: Viz v příloze Protokol o hloubkové kontrole listin fondu Archiv České koruny ze dne 15.12.2015

Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %

Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Listiny jsou zatím zabezpečeny 35 mm perforovanými kinofilmami, které však nejsou vyhovující. V roce 2010 byla dokončena evidence dříve zhotovených bezpečnostních a matričních

reprodukcí pořízených pro restaurátorské protokoly na listové filmy formátu 13x18 a 6x9 (pečeti). Celkem je evidováno 7199 přírůstkových čísel listových filmů (č. 11169-18274, 18795-18889.). Bezpečnostní i matriční reprodukce jsou uloženy ve speciálním depozitáři na Chodovci. Postupně se pořizují bezpečnostní reprodukce listin, které dosud nejsou zabezpečeny – viz Příloha. Postup reprografických a evidenčních prací souvisí s postupem restaurování.

Počty a kvalita studijních kopií: Světlotisková edice AČK (listiny do r. 1526), kvalita vyhovuje. V roce 2007 byl celý fond AČK zdigitalizován v rámci projektu Monasterium. Digitální kopie jsou přístupné na webu Monasteria.

č. 2, Mzdový spor mezi tiskařskými dělníky a majiteli kartounek 1823, AKP od 7.7.1977 (1 svazek/23 folií, inv. č. 2221) – č. NAD 874 (Policejní ředitelství Praha I)

Datum kontroly: 30.11.2015
Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.
Konzervační zásahy: Žádné.
Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní mikrofilm př. č. 4433 (1977), kvalita vyhovuje. Uloženo na Chodovci.
Počty a kvalita studijních kopií: Kopie bezpečnostního mikrofilmu př. č. 4433, kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně na Chodovci.

č. 3, Svatováclavský výbor 1848, Národní výbor 1848, AKP od 7.7.1977 – č. NAD 207 (Svatováclavský výbor roku 1848 Praha) a 208 (Národní výbor roku 1848)

Datum kontroly: 30.11.2015
Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.
Konzervační zásahy: Žádné.
Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií: SV - bezpečnostní mikrofilm př. č. 3144 (2000). Uloženo na Chodovci.
NV - bezpečnostní mikrofilmy př. č. 6-15, 112, kvalita vyhovuje (1999, 2000). Uloženo na Chodovci.
Počty a kvalita studijních kopií: Kopie výše uvedených bezpečnostních mikrofilmů slouží jako studijní reprodukce. Uloženy v badatelně na Chodovci.

č. 4, Torzo pamětní zakládací listiny Národního divadla v Praze z r. 1868 a obrysy fragmentů zachycené na umělohmotné folii, AKP od 7.7.1977 (1 originál + 1 kopie) – č. NAD 649 (Archiv Národního divadla, Praha)

Datum kontroly: 1.12.2015
Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.
Konzervační zásahy: Žádné.
Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií: V roce 2005 zhotoveny 4 bezpečnostní listové filmy př. č. 6384-6385, 6388-6389 kvalita vyhovuje. Uloženo na Chodovci.
Počty a kvalita studijních kopií: Nová fotodokumentace (fotografie na papírové podložce) provedena v roce 2005, kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně 1. oddělení NA

č. 4a, Novodobá rekonstrukce listiny pamětní jež se týče stavby Národního divadla v Praze a seznam osob a firem, které se na znovuzbudování divadla podílely – rok 1883 (rekonstrukce V. Kocourek, 1963-1965), AKP od 16.12.1986 (2 pergamenové listiny) – č. NAD 649 (Archiv Národního divadla, Praha)

Datum kontroly: 1.12.2015
Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.
Konzervační zásahy: Žádné.
Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií: V roce 2005 zhotoveny 2 bezpečnostní listové filmy (př. č. 6386-6387), kvalita vyhovuje. Uloženo na Chodovci.
Počty a kvalita studijních kopií: Nová fotodokumentace (fotografie na papírové podložce) provedena v roce 2005, kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně 1. oddělení NA

č. 5, Protokol Politického klubu dělnického v Praze 1880, AKP od 7.7.1977 (1 spis/4 folie) – č. NAD 874 (Policejní ředitelství Praha I)

Datum kontroly: 30.11.2015
Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.
Konzervační zásahy: Žádné.
Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní mikrofilm př. č. 4434, kvalita vyhovuje (1977). Uloženo na Chodovci.
Počty a kvalita studijních kopií: Kopie uvedeného bezpečnostního mikrofilmu slouží jako studijní reprodukce, kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně na Chodovci.

č. 6, Provolání „Lide pracující“ k 1. máji 1890, AKP od 7.7.1977 (1 spis/3 folie) – č. NAD 873 (České místodržitelství Praha)

Datum kontroly: 30.11.2015
Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.
Konzervační zásahy: Žádné.

- Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou $15 \pm 2^\circ\text{C}$ a rel. vlhkostí $55 \pm 5\%$
- Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní mikrofilm př. č. 4435, kvalita vyhovuje (1977). Uloženo na Chodovci.
- Počty a kvalita studijních kopií: Kopie uvedeného bezpečnostního mikrofilmu slouží jako studijní reprodukce, kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně na Chodovci.

č. 7, Rezoluce a memoranda s požadavky na zestátnění klíčového průmyslu, bank, energetických zdrojů a podniků, AKP od 7.7.1977 (kartony č. 1049-1052, inv. č. 3610) – č. NAD 988 (Ministerstvo průmyslu, Praha)

- Datum kontroly: 30.11.2015
- Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.
- Konzervační zásahy: Žádné.
- Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou $15 \pm 2^\circ\text{C}$ a rel. vlhkostí $55 \pm 5\%$
- Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní mikrofilmy př. č. 5345-5348, kvalita vyhovuje. (1982) Uloženo na Chodovci.
- Počty a kvalita studijních kopií: Kopie bezpečnostních mikrofilmů slouží jako studijní reprodukce, kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně na Chodovci.

č. 8, Dokumenty z porady představitelů politických stran, zájmových a odborových organizací a význačných osobností veřejného života konané dne 23. února 1948 v Obecním domě v Praze, AKP od 7.7.1977 (1 svazek/68 folií) – č. NAD 357 (Národní fronta – ústřední výbor, Praha)

- Datum kontroly: 30.11.2015
- Fyzický stav archiválií: Desky s AKP byly označeny symbolem „KP“. Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.
- Konzervační zásahy: Žádné.
- Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou $15 \pm 2^\circ\text{C}$ a rel. vlhkostí $55 \pm 5\%$
- Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní mikrofilm př. č. 4436, kvalita vyhovuje (1978). Uloženo na Chodovci.
- Počty a kvalita studijních kopií: Kopie bezpečnostního mikrofilmu slouží jako studijní reprodukce, kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně na Chodovci.

č. 45, Kancionál vyšehradský – 15. stol., AKP od 28.10.1981 (1 kodex/200 folií, inv. č. 814) – č. NAD 153 (Archiv kolegiální kapituly vyšehradské, Praha)

- Datum kontroly: 1.12.2015
- Fyzický stav archiválií: Zjištěna prasklá drážka vepředu, jinak stav dobrý, nezměněn, opatření zatím nejsou potřeba.
- Konzervační zásahy: Žádné.
- Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou $15 \pm 2^\circ\text{C}$ a rel. vlhkostí $55 \pm 5\%$
- Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní mikrofilm př. č. 4437, kvalita vyhovuje (1977). Uloženo na Chodovci.

Počty a kvalita studijních kopií: Kopie uvedeného bezpečnostního mikrofilmu slouží jako studijní reprodukce, kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně 1. oddělení NA.

č. 50, Registra krále Vladislava II., kniha XXII. z let 1498-1502, AKP od 28.7.1982 (1 kniha/282 folií, inv. č. 365) – č. NAD 174 (Česká dvorská kancelář, Praha, Vídeň)

Datum kontroly: 1.12.2015

Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.

Konzervační zásahy: Žádné.

Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou $15 \pm 2^\circ\text{C}$ a rel. vlhkostí $55 \pm 5\%$

Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní mikrofilm př. č. 4438 (1977), bezpečnostní mikrofilm př. č. 3817 (2004), kvalita vyhovuje. Uloženo na Chodovci.

Počty a kvalita studijních kopií: Kopie uvedeného bezpečnostního mikrofilmu slouží jako studijní reprodukce, kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně 1. oddělení NA.

č. 51, Urbář arcibiskupských statků – po roce 1390, AKP od 28.7.1982 (1 kniha/99 folií, inv. č. 1170) – č. NAD 110 (Archiv pražského arcibiskupství, Praha)

Datum kontroly: 1.12.2015

Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.

Konzervační zásahy: Žádné.

Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou $15 \pm 2^\circ\text{C}$ a rel. vlhkostí $55 \pm 5\%$

Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní mikrofilm př. č. 4439, kvalita vyhovuje (1977). Uloženo na Chodovci.

Počty a kvalita studijních kopií: Kopie uvedeného bezpečnostního mikrofilmu slouží jako studijní reprodukce, kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně 1. oddělení NA. Pro badatele k dispozici též edice: Emler, J., Decem registra censum bohemia, Praha 1881.

č. 52, Urbář kláštera břevnovského – 1406, AKP od 28.7.1982 (1 kniha/48 folií, inv. č. 449a) – č. NAD 35 (Benediktini – klášter Břevnov, Praha)

Datum kontroly: 1.12.2015

Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.

Konzervační zásahy: Žádné.

Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou $15 \pm 2^\circ\text{C}$ a rel. vlhkostí $55 \pm 5\%$

Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní mikrofilm př. č. 4440, kvalita vyhovuje (1977). Uloženo na Chodovci.

Počty a kvalita studijních kopií: Kopie uvedeného bezpečnostního mikrofilmu slouží jako studijní reprodukce, kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně 1. oddělení NA. Pro badatele k dispozici též edice: Emler, J., Decem registra censum bohemia, Praha 1881.

č. 53, Urbář kláštera strahovského – 1410, AKP od 28.7.1982 (1 kniha/47 folií) – č. NAD 196 (Premonstráti – klášter Strahov, Praha)

Datum kontroly: 1.12.2015
Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.
Konzervační zásahy: Žádné.
Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní mikrofilm př. č. 4441, kvalita vyhovuje (1977). Uloženo na Chodovci.
Počty a kvalita studijních kopií: Kopie uvedeného bezpečnostního mikrofilmu slouží jako studijní reprodukce, kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně 1. oddělení NA. Pro badatele k dispozici též edice: Emler, J., Decem registra censum bohemia, Praha 1881.

č. 54, Berní rejstřík arcibiskupských statků – 1379, AKP od 28.7.1982 (1 kniha/82 folií, inv. č. 1169) – č. NAD 110 (Archiv pražského arcibiskupství, Praha)

Datum kontroly: 1.12.2015
Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.
Konzervační zásahy: Žádné.
Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní mikrofilm přír. č. 4442 (1977), kvalita vyhovuje. Uloženo na Chodovci
Počty a kvalita studijních kopií: Kopie uvedeného bezpečnostního mikrofilmu slouží jako studijní reprodukce, kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně 1. oddělení NA. Fotografie (84 ks) byly zhotoveny v r. 1977 z mikrofilmu. Uloženo na Chodovci.

č. 55, Listina Přemysla Otakara I. z 24. července 1224, AKP od 28.7.1982 (1 listina, inv. č. 10) – č. NAD 35 (Benediktini – klášter Břevnov, Praha)

Datum kontroly: 1.12.2015
Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.
Konzervační zásahy: Žádné.
Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní listové filmy př. č. 1558, 1559, 1562, 1564, 1566-1568 (2007), kvalita vyhovuje. Uloženo na Chodovci.
Počty a kvalita studijních kopií: Studijní repro digitální k dispozici na www.monasterium.cz. od 20.2.2007.

č. 80, Kresba Petra Brandla Svatá rodina, AKP od 6.7.1984 (1 list) – č. NAD 110 (Archiv pražského arcibiskupství, Praha)

Datum kontroly: 1.12.2015

Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.
Konzervační zásahy: Žádné.
Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou $15 \pm 2^\circ\text{C}$ a rel. vlhkostí $55 \pm 5\%$
Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní listový film přír. č. 6383 (2005). , kvalita vyhovuje. Uloženo na Chodovci.
Počty a kvalita studijních kopií: Studijní fotografie na papírové podložce zhotoveny v r. 2005 (2 ks, bez č. přír.), kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně 1. oddělení NA

č. 85, Desky zemské, AKP od 13.12.1989 (1714 knih, inv. č. 1-1714) – č. NAD 172 (Desky zemské, Praha)

Datum kontroly: 1.12.2015
Fyzický stav archiválií: Stav nezměněn, probíhá odkyselování a ukládání do nových krabic, které bude pokračovat i v roce 2016. V roce 2015 bylo odkyseleno celkem 7 ks.
Konzervační zásahy: Probíhá odkyselování, které bude pokračovat i v roce 2016.
Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou $15 \pm 2^\circ\text{C}$ a rel. vlhkostí $55 \pm 5\%$
Počty a kvalita bezpečnostních kopií: - Bezpečnostní mikrofilmy jsou pořizovány od roku 1961 a jejich kvalita odpovídá technickým možnostem archivu.
- DZV (NAD 172/1) př.č. 5963-7445, 8210. Uloženo na Chodovci
- DZM (NAD 172/2) př.č. 7695-7940. Uloženo na Chodovci.
- DZSt (NAD 172/3) př.č. 7965-8033. Uloženo na Chodovci
- DZ-Karl (NAD 172/4) př.č. 4508-4511. Uloženo na Chodovci.
Záznamy o provedené kontrole viz č.j. NA 542/08-2012.

Počty a kvalita studijních kopií: Stejně počty studijních mikrofilmů jsou k dispozici badatelům na 1. oddělení NA

č. 102, Listiny Archivu české provincie dominikánského řádu do r. 1526, AKP od 11.5.1992 (46 listin, inv. č. 1-46) – č. NAD 37 (Dominikáni – provincialát a konvent, Praha)

Datum kontroly: 1.12.2015
Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, u nového vosku výskyt voskových výkvětů, navrhovaná opatření zatím žádná.
Konzervační zásahy: Žádné.
Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou $15 \pm 2^\circ\text{C}$ a rel. vlhkostí $55 \pm 5\%$
Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní listové filmy př. č. 7351-7546 (2006). Uloženo na Chodovci.

Počty a kvalita studijních kopií: Studijní repro digitální k dispozici na www.monasterium.cz. od 20.2.2007.

č. 103, Listiny Archivu české františkánské provincie do r. 1526, AKP od 11.5.1992 (141 listin, inv. č. 1, 7-8, 10-29, 31-32, 35-39, 41, 43-79, 81-86, 88-94, 96-103, 106-110, 112-117, 120, 122, 124-130, 133-144, 147-149, 151-154, 156, 161-168, 170-174) – č. NAD 38 (Františkáni – provincialát a konvent, Praha)

Datum kontroly: 1.12.2015

Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, u nového vosku výskyt voskových výkvětů, navrhovaná opatření zatím žádná.

Konzervační zásahy: Žádné.

Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %

Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní listové filmy (př. č. 19651-20255) inv. č. 1-174, kvalita vyhovuje. Uloženo na Chodovci

Počty a kvalita studijních kopií: Studijní repro digitální k dispozici na www.monasterium.cz. od 20.2.2007.

č. 104, Listiny fondu Archiv generalátu a konventu křížovníků s červenou hvězdou v Praze do r. 1526, AKP od 11.5.1992 (551 listin, inv. č. 1-551) – č. NAD 195 (Křížovníci s červenou hvězdou – generalát a konvent, Praha)

Datum kontroly: 1.12.2015

Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, u nového vosku výskyt voskových výkvětů, navrhovaná opatření zatím žádná.

Konzervační zásahy: Žádné.

Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %

Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní listové filmy př.č. 1-1527, 22263-22264 a 23134-23139, kvalita vyhovující. Uloženo na Chodovci.

Počty a kvalita studijních kopií: Studijní repro digitální k dispozici na www.monasterium.cz. od 20.2.2007.

č. 105, Listiny fondu Benediktini – Břevnov do r. 1526, AKP od 11.5.1992 (257 listin, inv. č. 1-9, 11-258) – č. NAD 35 (Benediktini – klášter Břevnov, Praha)

Datum kontroly: 1.12.2015

Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, u nového vosku výskyt voskových výkvětů, navrhovaná opatření zatím žádná.

Konzervační zásahy: Žádné.

Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %

Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní listové filmy př. č. 1529-1557, 1569-2238, 22257-22262). Jejich stav se podle předběžných zjištění jeví jako nevyhovující. Zhotovení nových negativů plánované od roku 2008 nebylo zatím splněno.

Počty a kvalita studijních kopií: Studijní repro digitální k dispozici na www.monasterium.cz. od 20.2.2007.

č. 106, Listiny Archivu Českého velkopřevorství maltského řádu, AKP od 11.5.1992 (462 listin, inv. č. 952-1007, 1886-1957, 1971-2024, 2170-2216, 2218-2324, 2327-2331, 2335, 2337-2352, 2400-2503) – č. NAD 198 (Maltézští rytíři – české velkopřevorství, Praha)

Datum kontroly: 1.12.2015

Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.

Konzervační zásahy: Žádné.

Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %

Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní listové filmy př. č. 9220-9773, 9776-9901, 9907-10634, 21310-21498, 21808-22113, 23131-23133. Uloženo na Chodovci.

Počty a kvalita studijních kopií: Studijní repro digitální k dispozici na www.monasterium.cz. od 20.2.2007.

č. 107, Listiny Archivu české provincie augustiniánského řádu do r. 1526; rukopis i. č. 68 zv. Codex Thomaeus z téhož archivu, AKP od 11.5.1992 (129 listin, inv. č. 1-129; 1 rukopis) – č. NAD 34 (Augustiniáni obutí – provincialát a konvent, Praha)

Datum kontroly: 1.12.2015

Fyzický stav archiválií: Codex – stav dobrý, nezměněn, pouze prasklá drážka ve hřbetu, jejíž oprava zatím není nutná.
Listiny – stav dobrý, nezměněn, u nového vosku výskyt voskových výkvětů, navrhovaná opatření zatím žádná.

Konzervační zásahy: Žádné.

Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %

Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Codex Thomaeus: v r. 2000 zhotoven bezpečnostní mikrofilm př. č. 1,2, kvalita vyhovuje. Bezpečnostní listové filmy př. č. 5875-6381, kvalita vyhovuje. Uloženo na Chodovci.

Počty a kvalita studijních kopií: Codex Thomaeus: v roce 2000 zhotoven studijní mikrofilm (2 svitky, př. č. 1, 2), kvalita vyhovuje, pro badatele k dispozici také edice: Kadlec, J., Das Augustinerkloster Sankt Thomas in Prag, Von Gründungsjahr 1285 bis zu den Hussitenkriegen mit Edition seines Urkundenbuches, Würzburg, Augustinus-Verlag 1985.
Studijní repro digitální k dispozici na www.monasterium.cz. od 20.2.2007.

č. 108, Listiny fondu Premonstráti Strahov do r. 1526, AKP od 11.5.1992 (224 listin, inv. č. 1-224) – č. NAD 196 (Premonstráti – klášter Strahov, Praha)

Datum kontroly: 1.12.2015

Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.

Konzervační zásahy: Žádné.
Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní listové filmy př. č. 6390-7350, 7548-7567.
Počty a kvalita studijních kopií: Studijní repro digitální k dispozici na www.monasterium.cz. od 20.2.2007.

č. 146, Soubor nejstarších archiválií k dějinám ČVUT z let 1705-1744, AKP od 12.12.2006 (inv. č. 1996, karton 1411, sign. L 42/2) – č. NAD 175 (Stará manipulace, Praha)

Datum kontroly: 1.12.2015
Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.
Konzervační zásahy: Žádné.
Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní mikrofilm př. č. 5381 (2006), kvalita vyhovuje. Uloženo na Chodovci.
Počty a kvalita studijních kopií: Studijní mikrofilm př. č. 5381 (2006), kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně 1. oddělení NA

V Praze dne 25. 1. 2016

Přílohy:

1. Protokol o hloubkové kontrole listin fondu Archiv České koruny ze dne 15. 12. 2015

Příloha č. 1

Protokol o hloubkové kontrole listin fondu Archiv České koruny

Stav fondu k 15. 12. 2015

Ve dnech 7. 12. 2015 - 15. 12. 2015 provedli Iva Čadková, Mgr. Libuše Holakovská a PhDr. Denko Čumlivski hloubkovou kontrolu veškerých listin fondu AČK. Kontrola proběhla podle směrnic statutu AČK. V jejich rámci byla prověřena fyzická přítomnost a stav listin v novém i původním trezoru, v depozitáři na V. podlaží a v laboratoři konzervační dílny.

Stav fondu je následující:

- 1) V novém trezoru je uloženo celkem 2495 ks listin. Všechny listiny jsou konzervované, zčásti i restaurované a jsou uloženy v melinexu včetně transumptů, vidimátů a opisů inv. č. 2605, 2610, 2611, 2736, 2737. Atypické formáty listin jsou uloženy v krabicích.

- 2) V původním (tzv. starém) trezoru je uloženo 87 ks listin.
- 3) Na V. podlaží jsou uloženy transumpty, vidimáty a opisy inv. č. 2526-2799 (kromě inv. č. viz bod 1).
- 4) V konzervační dílně 1. oddělení se v současné době nenachází žádná listina.
- 5) Ve fotodílně 1. oddělení, ani mimo budovu 1. oddělení není žádná listina.

Klimatický a hygienický režim obou trezorů se pohybuje ve stanovených parametrech. Hloubkovou kontrolou nebyly zjištěny žádné závady v evidenci ani ve způsobu uložení listin.

V rámci mezinárodního projektu CO:OP byly digitalizovány pečete listin inv. č. 1 – 820 (vyhotoveno 1562 snímků).

V Praze dne 15. 12. 2015

PhDr. Alena Pazderová
vedoucí 1. oddělení NA

PhDr. Denko Čumlivski
odborný správce fondu AČK

Iva Čadková
technický správce fondu AČK

Tabulka č. IV – Množství zhotovených bezpečnostních (matričních, studijních) reprodukcí za rok 2015; počet a objem digitálních reprodukcí

Název archivního souboru	Počet políček mikrofilmu	Počet kusů bezpečnostních negativů (po konzervaci)	Počet políček/neg. matričních kopií a studijních kopií	Počet digitálních kopií	Datový objem (GB)
BEZPEČNOSTNÍ SNÍMKOVÁNÍ - ANOLOGOVÁ FOTOGRAFIE					
ŘP (114 inv.j.)	---	258	---	---	---
ŘM (133 inv.j.)	---	812	---	---	---
ČTK-Leica (NAD 1451/4)	1967	---	---	---	---
CELKEM (analogové repro)	1967	1070			
DIGITALIZACE OBRAZOVÝCH ARCHIVÁLIÍ					

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2015

Sbírka alb (NAD1313)	---	---	---	1670	
Chalupníček (NAD 1320)	---	---	---	867	
2. sv. válka (NAD1323)	---	---	---	7613	
Sb. KG (NAD1327)	---	---	---	3480	
Henlein (NAD1328)	---	---	---	2263	
KP-1945 (NAD1330)	---	---	---	2379	
Schonbornové-Buchheim(NAD0235/1)	---	---	---	38	
SvČV-F (NAD1159/1)	---	---	---	1217	
Šimsovi.OaZZ (NAD1351/1)	---	---	---	128	
Tauský-foto (NAD1353/1)	---	---	---	65	
Vilím (NAD1357)	---	---	---	79	
Schenk-foto (NAD1365/1)	---	---	---	579	
Sb. První sv.válka (NAD1676)	---	---	---	263	
Fotodokumentace 1897-1981 (NAD0785)	---	---	---	164	
Fotodokumentace 1945-1946 (NAD1325)	---	---	---	256	
Bruner-Dvořák Rudolf (NAD1546)	---	---	---	3	
Koncentrační tábory (soupis)	---	---	---	1703	
Stella Májová (NAD 1682)	---	---	---	71	
Socialistický svaz mládeže – ústřední výbor – obrazové dokumenty (NAD356/1)				21	
CELKEM (mezisoučet – obrazové archiválie)				22 859	
DIGITALIZACE PÍSEMNÝCH ARCHIVÁLIÍ					
BR (NAD0053)	---	---	---	3037	
TK (NAD0054)	---	---	---	6939	
HBMa (NAD0167)	---	---	---	208	
DZV (NAD0172/1)	---	---	---	60461	
ŠA (NAD0323/3)	---	---	---	23569	
RAM-AC (NAD0611/4)	---	---	---	23878	
Sčítání obyvatel 1930	---	---	---	13882	

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2015

(NAD0752/2)					
ZÚ (NAD0753/6)	---	---	---	13600	
MVII-N (NAD0850/2)	---	---	---	184999	
RAT-mapy a plány (NAD1044/9)	---	---	---	635	
KSČ-ÚV-100/36 (NAD1261/19)	---	---	---	24451	
AHR (NAD1419)	---	---	---	50259	
PPII (NAD1420/2)	---	---	---	12978	
PŘ-EO (NAD1420/5)	---	---	---	436963	
KSČ-sjezdy (NAD1479)	---	---	---	326859	
Státní soud Praha (NAD1488)	---	---	---	23630	
CELKEM (mezisoučet – písemné archiválie)				1 206 348	
DIGITALIZACE FILMOVÝCH ARCHIVÁLÍÍ (VHS)					
Ministerstvo vnitra ČR - obrazové a zvukové záznamy, Praha, (NAD1285/1)	---	---	---	176	
Dům slovenské kultury - zvukové záznamy a videokazety, Praha (NAD0366/1)	---	---	---	7	
Janouch František, prof. RNDr., CSc. - obrazové a zvukové záznamy (NAD1774/1)	---	---	---	2	
Centrotex, organizace zahraničního obchodu – kinematografické filmy, Praha (NAD1127/1)	---	---	---	46	
Konfederace politických vězňů ČR - obrazové a zvukové záznamy, Praha (NAD1772/1)	---	---	---	1	
Sbírka kinematografických záznamů (NAD1449)	---	---	---	9	
Národní centrum podpory zdraví - obrazové záznamy,	---	---	---	1	

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2015

Praha (NAD1675/1)					
Federální úřad pro tisk a informace – obrazové a zvukové záznamy, Praha (NAD0320/1)	---	---	---	125	
CELKEM (mezisoučet – nosiče filmových archiválií archiválie)				367	
DIGITALIZACE ZVUKOVÝCH ZÁZNAMŮ					
Rada obrany státu, zvukové záznamy, Praha (NAD2015/1)	---	---	---	108	
Ješ Jiří (NAD1978)	---	---	---	8	
Ježek Vladimír, PhDr. (NAD1349)	---	---	---	116	
Ministerstvo vnitra II – fotografické archiválie, zvukové záznamy, štočky, Praha (NAD0850/4)	---	---	---	6	
CELKEM (mezisoučet – nosiče zvukových archiválií archiválie)				238	
Archiv České koruny, pečeti listin. V rámci projektu Community as Opportunity - Creative archives' and users' network (COOP)				1 520	
CELKEM	1967	1070		1 229 574	6,393 TB

SOUHRN:

Celkem bylo zdigitalizováno 22 859 ks obrazových archiválií/fotografických vyobrazení, 1 206 348 stran písemných archiválií, 367 ks nosičů filmových archiválií, 238 nosičů zvukových archiválií a 1 520 pečeti o celkovém objemu 6,317TB.

PUBLIKAČNÍ ČINNOST NÁRODNÍHO ARCHIVU A JEHO PRACOVNÍKŮ ZA ROK 2015

Sestavila: Kateřina Paulusová

Články

1.
BROM, Bohumír. Agrární komora České republiky.
In: SCHELLE, Karel a Jaromír TAUCHEN (ed.). *Encyklopedie českých právních dějin*, I. svazek, A-Č. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015, s. 231-234. ISBN 978-80-7380-562-3.
2.
BROM, Bohumír. Československá obchodní komora.
In: SCHELLE, Karel a Jaromír TAUCHEN (ed.). *Encyklopedie českých právních dějin*, I. svazek, A-Č. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015, s. 838-849. ISBN 978-80-7380-562-3.
3.
ČUMLIVSKI, Denko. Dokumenty k "husovské" problematice ve fondech Národního archivu, jejich historický původ a osudy.
In: *Mistr Jan Hus 1415-2015*. Praha: Národní archiv, 2015, s. 75-119. ISBN 978-80-7469-039-6.
4.
DUFEK, Pavel. Nástin proměn majetkové držby soukromých velkostatků na Slánsku v letech 1945 až 1949.
In: BARTONÍČEK, Pavel (ed.). *Bílá místa historie*. Slaný: Wotrubia, 2015, s. 159-172. ISBN 978-80-906274-0-6.
5.
GÖBL, Michael. Z Judenplatz na Wallnerstrasse: o počátcích Všeobecného správního archivu. Překlad Jan Kahuda.
Archivní časopis. 2015, roč. 65, č. 1, s. 33-52.
6.
GREGOROVÍČOVÁ, Eva. Arcivévoda Ludvík Salvátor v roce 100. výročí úmrtí.
Paginae historiae. 2015, roč. 23, č. 2, s. 318-326.
7.
GREGOROVÍČOVÁ, Eva. Auf den Spuren des Erzherzogs Ludwig Salvator von Österreich in Böhmen: Archiv, Büche- und Bilderfundus zu Ludwig Salvators Leben und Werk in der kulturellen Einrichtungen von Prag.
In: *Ich, der Erzherzog*. Palma de Mallorca: [Institut d'Estudis Baleàrics], 2015, s. 253-260.
8.
GREGOROVÍČOVÁ, Eva. Darrere les passes de l'arxiduc Lluís Salvador d'Austria a Boèmia: arxiu, fonts bibliogràfiques i iconogràfiques de la vida de Lluís Salvador i l'obra de les institucions culturals a Praga.
In: *Jo, l'Arxiduc*. Palma de Mallorca: [Institut d'Estudis Baleàrics], 2015, s. 40-57.

9.

GREGOROVÍČOVÁ, Eva. Champollionův osudový omyl: „Pro mě vede cesta do Mennoferu a Théb přes Turín“.

Zprávy Vlastivědného muzea v Olomouci, Společenské vědy. 2014, č. 308, s. 38-66.

10.

GREGOROVÍČOVÁ, Eva. In the Footsteps of Archduke Ludwig Salvator of Austria in Bohemia: archive, iconographic and library sources to Ludwig Salvator's life and work in cultural institutions in Prague.

In: *I, the archduke*. Palma de Mallorca: [Institut d'Estudis Baleàrics], 2015, s. 253-260.

11.

GREGOROVÍČOVÁ, Eva. Interview.

In: *Historie plus, stanice Plus*. Český rozhlas, 10. října 2015, 29:43

12.

GREGOROVÍČOVÁ, Eva. La sezione del granduca Pietro Leopoldo nell'Archivio familiare degli Asburgo di Toscana: appunti sul destino delle relazioni.

In: GORI, Orsola a Diana TOCCAFONDI. *Fra Toscana e Boemia*. [Roma]: Ministero per i beni e le attività culturali del turismo, 2013, s. xiii-xxii. ISBN 978-88-7125-332-9.

13.

GREGOROVÍČOVÁ, Eva. Palazzo Pitti – La reggia per gli Asburgo-Lorena.

In: ZEDINGER, Renate (Hg.). *Innsbruck 1765*. Bochum: Winkler, 2015, s. 311-325. ISBN 978-3-89911-235-1.

14.

GREGOROVÍČOVÁ, Eva. Papež Pius IX. a Leopold II. Toskánský v brandýské korespondenci.

Studie a zprávy. 2014, č. 4, s. 223-225.

15.

GREGOROVÍČOVÁ, Eva. Rodinný archiv toskánských Habsburků - primární pramen k životu a dílu arcivévody Ludvíka Salvátora Toskánského.

Arcivévoda Ludvík Salvátor Toskánský [online]. c2005-2011, 1. 10. 2015 [cit. 2016-01-08]. Dostupné z: <http://www.ludviksalvator.cz/historici/RAT2015/index.htm>

16.

GREGOROVÍČOVÁ, Eva. Tras los pasos del archiduque Luis Salvador de Austria en Bohemia: archivo, fuentes bibliográficas e iconográficas de la vida de Luis Salvador y la obra de las instituciones culturales en Praga.

In: *Jo, Arxiduc*. Palma de Mallorca: [Institut d'Estudis Baleàrics], 2015, s. 253-260.

17.

HUBENÝ, David. Archivy a právní historie.

In: SCHELLE, Karel a Jaromír TAUCHEN (ed.). *Encyklopedie českých právních dějin*, I. svazek, A-Č. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015, s. 305-308. ISBN 978-80-7380-562-3.

18.

HUBENÝ, David. Československý ústav zahraniční a pokusy prosadit péči o podkarpatoruské krajany.

Historica Olomucensia. 2015, roč. 48, s. 123-140.

19.

HUBENÝ, David. Čeští úředníci na Podkarpatské Rusi za druhé republiky z pohledu centrální vlády v Praze.

Paginae historiae. 2015, roč. 23, č. 2, s. 39-62.

20.

HUBENÝ, David. Die Beseitigung des Parlamentarismus in der Zweiten Republik und das Verbot der Kommunistischen Partei der Tschechoslowakei.

In: ADLGASSER, Franz (Hg.). *Hohes Haus!* Wien: OAW, 2015, s. 307-318.

21.

HUBENÝ, David. Ivan Šťovíček a kol., Edvard Beneš (1884-1948). Pisemná pozůstalost. Oddíl I. - IV/3. Inventář archivního fondu. Praha 2013.

Archivní časopis. 2015, roč. 65, č. 2, s. 198-199.

Rec. na: ŠTOVÍČEK, Ivan. Edvard Beneš (1884-1948). Praha: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, 2013.

22.

HUBENÝ, David. KSČ na Podkarpatské Rusi v roce 1938.

Paginae historiae. 2015, roč. 23, č. 2, s. 21-38.

23.

HUBENÝ, David. Nerealizovaná konkurence - německá vysoká škola obchodní.

In: SKŘIVAN, Aleš a Andrej TÓTH (eds.). *Dějiny VŠE v Praze*, I., Cesta ke vzniku VŠE v Praze. [Praha]: Oeconomica, 2014, s. 65-82. ISBN 978-80-2452-068-1.

24.

HUBENÝ, David. Odbojová činnost Karla Prášila a budování Obrany národa na Slánsku.

In: BARTONÍČEK, Pavel (ed.). *Bílá místa historie*. Slaný: Wotrubia, 2015, s. 114-158. ISBN 978-80-906274-0-6.

25.

HUBENÝ, David. Podkarpatoruské volby do sněmu a přezkum u Volebního soudu v roce 1939.

Historie – Otázky – Problémy. 2014, roč. 6, č. 1, s. 181-190.

26.

HUBENÝ, David. Podkarpatská Rus na jednáních československé Státní rady v Londýně.

In: *Pidkarpats'ka Rus' v roki Drugoji svitovoji vijni*. Užgorod: Užgorods'kij nacijonaľnij universitet, 2014, s. 181-200. ISBN 978-617-7132-34-8.

27.

HUBENÝ, David. Poznámky k Československé armádě na Podkarpatské Rusi.

In: *Arkasivs'ki čitanija*. Mikolajiv: MNU imeni V.O. Suchomlins'kovo, 2014, s. 43-44.

28.

HUBENÝ, David. Prvorepublikový patentní úřad.

In: KLEINOVÁ, Jana (ed.). *Věda a technika v českých zemích mezi světovými válkami*. Praha: Národní technické muzeum, 2014, s. 31-42.

29.

JUNĚCOVÁ, Jiřina. Archivum Trebonense, 13, 2014, 333 s.

Archivní časopis. 2015, roč. 65, č. 2, s. 222-224.

Rec. na: Archivum Trebonense, 2014. Praha: Státní oblastní archiv v Třeboni, 2014.

30.

KAHUDA, Jan. Amicae Decini cum honore. Pocta archivářce Heleně Smíškové k pracovnímu jubileu, ...

Archivní časopis. 2015, roč. 65, č. 1, s. 102-104.

Rec. na: CHMELÍK, Otto, Marcela ZEMANOVÁ-OUBRECHTOVÁ a Václav ZEMAN (eds.). *Amicæ decini cum honore*. V Ústí nad Labem: Albis international, 2012.

31.

KAHUDA, Jan. Československá archivní společnost.

Sborník archivních prací. 2015, roč. 65, č. 1, s. 175-276.

32.

KAHUDA, Jan. Das Familienarchiv Metternich als Quelle zur Geschichte des Wiener Kongresses.

Scrinium. 2015, 69, s. 180-196.

33.

KAHUDA, Jan. Edice pamětní knihy Malče.

Genealogické a heraldické listy. 2015, roč. 35, č. 2, s. 107-108.

Rec. na: VOJÁČEK, Milan. Na velkostatku F.L. Riegra, vůdce národa. Praha: Národní archiv, 2014.

34.

KAHUDA, Jan. Ediční poznámka.

Genealogické a heraldické listy. 2014, roč. 34, č. 4, s. 64.

35.

KAHUDA, Jan. Fra Toscana e Boemia. L'archivio di Pietro Leopoldo d'Asburgo Lorena nell'Archivio Nazionale di Praga ...

Archivní časopis. 2015, roč. 65, č. 4, s. 430-432.

36.

KAHUDA, Jan. Ivana Ebelová: Klíč k novověké paleografii. Schlüssel zur Paläographie der Neuzeit. Nakladatelství Karolinum, Praha 2015, 242 s.

Archivní časopis. 2015, roč. 65, č. 4, s. 434.

Rec. na: EBELOVÁ, Ivana. Klíč k novověké paleografii. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2015.

37.

KAHUDA, Jan. K metodologickým otázkám dějin archivnictví a archivů.

In: *Učitel archivářů*. Praha: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, 2015, s. 54-74. ISBN 978-80-87782-52-1.

38.

KAHUDA, Jan. PhDr. ing. Jaroslava Honcová, CSc., oslavila 85. narozeniny.
Genealogické a heraldické listy. 2015, roč. 35, č. 2, s. 119-120.

39.

KAHUDA, Jan. Pozůstalost archiváře Theodora Rosenthala.
Studia historica Brunensia. 2013, roč. 60, č. 1-2, s. 241-250.

40.

KAHUDA, Jan. Šlechtický archiv a edice erbovních listin.
Genealogické a heraldické listy. 2013, roč. 35, č. 3, s. 105-106.
Rec. na: ŽUPANIČ, Jan, Michal FIALA a Pavel KOBLASA. Šlechtický archiv c. k. ministerstva vnitra. Praha: Agentura Pankrác, 2014.

41.

KAHUDA, Jan. Trenčinská městská elita a její genealogické vazby v 17. století.
Genealogické a heraldické listy. 2015, roč. 35, č. 4, s. 100-101.
Rec. na: BRINZDA, Peter. Trenčianska mestská elita a jej genealogické väzby v storočí stavovských povstaní. Stropkov: Slovenská spoločnosť a Peter Brinzda, 2015.

42.

KAHUDA, Jan. Zemřela PhDr. Eliška Čáňová.
ČAS v roce 2014, s. 204-208.

43.

KAHUDA, Jan. Zemřela PhDr. Ludmila Kubátová.
ČAS v roce 2014, s. 219-222.

44.

KALINA, Tomáš. Česká filharmonie pod tlakem stalinské kulturní politiky v padesátých letech.
Paginae historiae. 2015, roč. 23, č. 1, s. 400-410.
Rec. na: IBLOVÁ, Michaela. Česká filharmonie pod tlakem stalinské kulturní politiky v padesátých letech. Praha: Karolinum, 2014.

45.

KLÍMOVÁ, Helena a Lenka MATUŠÍKOVÁ. Zemřela Eva Štrejnová.
ČAS v roce 2014, s. 223.

46.

KLOČKOVÁ, Lenka. Interview.
In: *Události ČT24*. TV, ČT24, 16. února 2015, 1:59

47.

KLOČKOVÁ, Lenka. Ohlédnutí za 6. setkáním přátel Národního archivu.
Paginae historiae. 2015, roč. 23, č. 1, s. 352-353.

48.

KLOČKOVÁ, Lenka a Roman ŠTÉR. Volyňští Češi v zrcadle archivních dokumentů uložených v Národním archivu = Volhynian Czechs in archival documents stored in the National archives.

Sborník prací Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity, Řada společenských věd. 2015, roč. 29, č. 2, s. 3-12.

49.

KOBLASA, Pavel. Cesty císaře Františka I. do Puly.

Rodopisná revue. 2015, roč. 17, č. 3, s. 1-4.

50.

KOBLASA, Pavel. Druhé oddělení Národního archivu oslavilo 60 let činnosti.

Archivní časopis. 2015, roč. 65, č. 2, s. 164-166.

51.

KOBLASA, Pavel. Eugen Czernin byl vzorem šlechtice a vzácného lidumila.

Rodopisná revue. 2015, roč. 17, č. 1, s. 14-15.

52.

KOBLASA, Pavel. Eva Gregorovičová: Kapitoly z dějin Rodinného archivu toskánských Habsburků ...

Archivní časopis. 2015, roč. 65, č. 3, s. 316-317

Rec. na: GREGOROVÍČOVÁ, Eva. Kapitoly z dějin Rodinného archivu toskánských Habsburků. Praha: Národní archiv, 2013.

53.

KOBLASA, Pavel. Frederik Federmayer: Magnátske rody v našich dejinách 1526-1948.

Martin 2012, 379 s.

Archivní časopis. 2015, roč. 65, č. 1, s. 104-105.

Rec. na: FEDERMAYER, Frederik. Magnátske rody v našich dejinách. Martin: Slovenská genealogicko-heraldická spoločnosť, 2012.

54.

KOBLASA, Pavel. Hrad Karlštejn a císařská návštěva v roce 1804.

Středočeský sborník historický. 2014, sv. 40, s. 243-245.

55.

KOBLASA, Pavel. Kounicové a Nový Zámek.

Rodopisná revue. 2015, roč. 17, č. 2, s. 18-19.

56.

KOBLASA, Pavel. Třeboňské panství a jeho popis z roku 1835.

Obnovená tradice. 2015, 51, s. 1-4.

57.

KOBLASA, Pavel. Velkostatky uherských magnátů na Podkarpatské Rusi.

Paginae historiae. 2015, roč. 23, č. 2, s. 78-90.

58.

KOKOŠKOVÁ, Zdeňka. Martin Kukowski - Rudolf Boch: Kriegswirtschaft und Arbeitseinsatz bei der Auto Union AG Chemnitz in Zweiten Weltkrieg ...

Český časopis historický. 2015, roč. 113, č. 2, s. 545-548.

Rec. na: KUKOWSKI, Martin a Rudolf BOCH. Kriegswirtschaft und Arbeitseinsatz bei der Auto Union AG Chemnitz im Zweiten Weltkrieg. Stuttgart: Franz Steiner, c2014.

59.

KRLÍN, Jan. Broumovský urbář.

Paginae historiae. 2015, roč. 23, č. 1, s. 381-382.

Rec. na: KOLÁČNÝ, Jaroslav, Šárka STEINOVÁ a Vladimír WAAGE. *Urbarium neoconscriptum cum explicatione brevi, čili, Nově sepsaný řád všech trvalých povinností a rent, které plní a odvádějí dědiční poddaní slavného kláštera Broumova ve městě a okolí*. Praha: Národní zemědělské muzeum, 2014.

60.

KRLÍN, Jan. Definitivní stanovení hranice Československa a Rumunska na Podkarpatské Rusi po roce 1918.

Paginae historiae. 2015, roč. 23, č. 2, s. 110-140.

61.

KRLÍN, Jan. Jiří Turek, Černovice rok po roce. Dějiny Černovic s okolím 1322-2006, třetí znovu doplněné a rozšířené vydání, 539 s. Černovice 2012.

Zlatá stezka. 2014-2015, 21-22, s. 245-246.

Rec. na: TUREK, Jiří. Černovice rok po roce. V Černovicích: Město Černovice, 2012.

62.

KRLÍN, Jan. Průvodce po matrikách v archivu lublaňského arcibiskupství.

Genealogické a heraldické listy. 2014, roč. 34, č. 4, s. 97.

Rec. na: KRAMPAČ, Tone. Vodnik po matičnih knjigah Nadškofijskega arhiva Ljubljana. Ljubljana: Nadškofija, 2008.

63.

KRLÍN, Jan. Příspěvek ke genealogii rodu Vilímků v kraji pod Neštětickou horou.

Genealogické a heraldické listy. 2015, roč. 35, č. 3, s. 118-121.

64.

KRLÍN, Jan. V. Hajer, Kaplický poutník, aneb Kaplickem ze všech stran, 266 s. Kulturní a informační středisko Kaplice, 2009.

Zlatá stezka. 2014-2015, 21-22, s. 245.

Rec. na: HAJER, Václav. Kaplický poutník, aneb, Kaplickem ze všech stran. Kaplice: Kulturní a informační centrum Kaplice, 2009.

65.

KRLÍN, Jan. Vladimír Žumer.

Archivní časopis. 2015, roč. 65, č. 1, s. 53-56.

66.

KRLÍN, Jan. Z nové slovinské archivní literatury.

Paginae historiae. 2015, roč. 23, č. 2, s. 354-357.

Rec. na: Kranjski deželni privilegiji 1338-1736. Ljubljana: Arhiv Republike Slovenije, 2008.

Rec. na: Zgodovina ljubljanskih sodnikov in županov, 1269-1820. Ljubljana: Zgodovinski arhiv Ljubljana, 1998-2014.

Rec. na: Svetozar Borojević. Koper: Intelktualne storitve, 2011.

67.

KŘEČKOVÁ, Jitka a Kateřina ZENKLOVÁ. "Archival cooperation and community building in the digital age": závěrečná mezinárodní konference projektu European Network on Archival Cooperation.

Paginae historiae. 2015, roč. 23, č. 1, s. 354-358.

68.

KŘEŠŤAN, Jiří. Anti-Pithart čili opatrná chvála vzpurnosti.

Paginae historiae. 2015, roč. 23, č. 1, s. 413-419.

Rec. na: STROPNICKÝ, Matěj. Myslet socialismus bez tanků. Praha: Scriptorium, 2013.

69.

KŘEŠŤAN, Jiří a Jan KAHUDA. Blanka Karlsson a její kniha Historický šerm jako umění a věda.

Český dialog - Czech Dialog [online]. 2015, č. 12 [cit. 2016-01-13].

Rec. na: KARLSSON, Blanka. Historický šerm jako umění a věda. Norrköping: Blanka Pragensis, 2014.

Dostupné z: <http://www.cesky-dialog.net/clanek/7093-blanka-karlsson/>

70.

KŘEŠŤAN, Jiří. Dušan Janák - Zdeněk Jirásek: Z historie československých vystěhovalckých družstev v Sovětském svazu (1923-1939).

Časopis Matice moravské. 2015, roč. 134, č. 1, s. 287-288.

Rec. na: JANÁK, Dušan a Zdeněk JIRÁSEK. Z historie československých vystěhovalckých družstev v Sovětském svazu (1923-1939). Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2014.

71.

KŘEŠŤAN, Jiří. Havlíčkovobrodsko. Sborník příspěvků o historii regionu, sv. 25-27 ...

Archivní časopis. 2015, roč. 65, č. 2, s. 200-201.

Rec. na: Havlíčkovobrodsko, sv. 25-27. Havlíčkův Brod: Muzeum Vysočiny, 2011-2013.

72.

KŘEŠŤAN, Jiří. Havlíčkův Brod ztracený (a znovuobjevený).

Historická fotografie. 2015, roč. 14, s. 86-87.

Rec. na: KUNC, Vladimír a Miloš TAJOVSKÝ. Zmizelý Havlíčkův Brod. Havlíčkův Brod: FotoKunc, 2014.

73.

KŘEŠŤAN, Jiří a Jan KAHUDA. Historický šerm jako umění a věda.

Paginae historiae. 2015, roč. 23, č. 2, s. 350-353.

Rec. na: KARLSSON, Blanka. Historický šerm jako umění a věda. Norrköping: Blanka Pragensis, 2014.

74.

KŘEŠŤAN, Jiří. Interview.

In: *Odpolední radiožurnál s Petrem Králem, stanice Radiožurnál*. Český rozhlas, 23. dubna 2015, 4:07

75.

KŘEŠŤAN, Jiří. Interview

In: *Politická literatura, stanice Plus*. Český rozhlas, 18. května 2015, 29:09

76.

KŘEŠŤAN, Jiří. Janečková, Jitka (ed.): *Mráz kopřivu nepálí. Život a dílo Fridolína Macháčka a Václava Vojtíška ...*

Archivní časopis. 2015, roč. 65, č. 3, s. 317-320.

Rec. na: JANEČKOVÁ, Jitka (ed.). *Mráz kopřivu nepálí*. Praha: Scriptorium, 2014.

77.

KŘEŠŤAN, Jiří. Jiří Křešťan odhalí zajímavosti o Václavu Talichovi. [Autorka článku] Jitka Leitnerová. [Rozhovor vedla] Petra Lišková.

Berounský deník. 2015, roč. 15, č. 241, s. 2.

78.

KŘEŠŤAN, Jiří. Karol Bílek: Dolnobousovsko v literatuře a kultuře.

Časopis Matice moravské. 2015, roč. 134, č. 1, s. 303-304.

Rec. na: BÍLEK, Karol. *Dolnobousovsko v literatuře a kultuře*. Dolní Bousov: Město Dolní Bousov, 2014.

79.

KŘEŠŤAN, Jiří. Kniha o popularizaci vědy a o společnosti s dlouhým názvem.

Paginae historiae. 2015, roč. 23, č. 2, s. 340-344.

Rec. na: OLŠÁKOVÁ, Doubravka. *Věda jde k lidu!* Praha: Academia, 2014.

80.

KŘEŠŤAN, Jiří. Kučera, Martin: Karel Berman: Kronika života operního pěvce ...

Soudobé dějiny. 2014, roč. 21, č. 3, s. 488-490.

Rec. na: KUČERA, Martin. *Karel Berman*. Praha: Academia, 2014.

81.

KŘEŠŤAN, Jiří. Mervart, Jan - Dvorský, Petr - Kučera, Martin (ed.): *Inspirace pražské jaro 1968: Literární noviny ...*

Soudobé dějiny. 2014, roč. 21, č. 4, s. 703-705.

Rec. na: ČERVINKA, František. *Inspirace Pražské jaro 1968*. [Vysoké Mýto]: Sumbalon, 2014.

82.

KŘEŠŤAN, Jiří. Michal Reiman a kol.: *Zrod velmoci. Dějiny Sovětského svazu 1917-1945*.

Časopis Matice moravské. 2014, roč. 133, č. 2, s. 523-525.

Rec. na: REIMANN, Michal. *Zrod velmoci*. Praha: Karolinum, 2013.

83.

KŘEŠŤAN, Jiří. *Poslední cesta Jana Švermy*.

Kamelot. 2015, říjen, s. 10.

84.

KŘEŠTAN, Jiří. Prokop Tomek o Pavlu Pecháčkovi, vynikajícím rozhlasovém novináři. *Paginae historiae*. 2015, roč. 23, č. 2, s. 345-349.

Rec. na: TOMEK, Prokop. Nejlepší propaganda je pravda. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2014.

85.

KŘEŠTAN, Jiří. Talich: on the problem of national purification, part 1.

Czech music. 2014, vol. 25, 2007-2008, s. 119-162.

86.

KŘEŠTAN, Jiří. Tomáš Prokůpek - Pavel Kořínek - Martin Foret - Michal Jareš: Dějiny československého komiksu 20. století.

Časopis Matice moravské. 2015, roč. 134, č. 1, s. 281-283.

Rec. na: JAREŠ, Michal. Dějiny československého komiksu 20. století. Praha: Akropolis, 2014.

87.

KŘEŠTAN, Jiří. Zdeněk Nejedlý a česká otázka: historické souvislosti a aktuální význam.

In: *Česká paměť*. Praha: Academia, 2014, s. 189-211. ISBN 978-80-200-2411-4.

88.

MACHKOVÁ, Zora. Pavel Kosatík: Tigrid, poprvé. Průvodce osudem inteligentního muže ve dvacátém století.

Paginae historiae. 2015, roč. 23, č. 1, s. 420-422.

Rec. na: KOSATÍK, Pavel. Tigrid, poprvé. Praha: Mladá fronta, 2013.

89.

MAREK, Luboš. Četník a zbraň: vybrané případy ze Slánska.

In: BARTONÍČEK, Pavel (ed.). *Bílá místa historie*. Slaný: Wotrubia, 2015, s. 69-91. ISBN 978-80-906274-0-6.

90.

MAREŠ, Petr a Miroslav ŽITNÝ. Ediční zpřístupnění písemností Pětipeských z Chýš a z Egrberku (1570-1620).

Opera historica. 2015, roč. 16, č. 1, s. 54-69.

91.

MATUŠÍKOVÁ, Lenka. Lucie B. Petrusová - Alexandr Putík: Fase pražských židovských rodin z let 1748-1749 (1751). Edice Pramene k návratu z Tereziánského vypovězení.

Paginae historiae. 2015, roč. 23, č. 1, s. 377-380.

Rec. na: PETRUSOVÁ, Lucie B. a Alexandr PUTÍK. Fase pražských židovských rodin z let 1748-1749 (1751). Praha: Židovské muzeum v Praze, 2012.

92.

NOVOTNÁ, Markéta. Uchopení lenní problematiky v české a evropské literatuře z hlediska historiografického diskursu.

Historia Slavorum Occidentis. 2014, tom 2 (7), s. 199-211.

93.

PAZDEROVÁ, Alena. Zázemí Specianovy nunciatury u císařského dvora v Praze v letech 1592-1594.

Paginae historiae. 2015, roč. 23, č. 1, s. 7-54.

94.

PAZDEROVÁ, Alena. Zpřístupňování nunciaturní korespondence: mezinárodní úkol historiků raného novověku.

In: PÁNEK, Jaroslav (ed.). *Ad fontes*. Praha: Historický ústav AV ČR, 2014, s. 61-71. ISBN 978-80-7478-817-8.

95.

PAŽOUT, Jaroslav. Zpráva o 23. a 24. ročníku semináře o česko-slovenských vztazích v Liberci (22. a 23.8.2013; 21. a 22.8.2014).

Jihočeský sborník historický. 2014, roč. 83, s. 520-523.

96.

PLUSKALOVÁ, Tereza. Viktor Metternich: stručný obraz života nadějného diplomata a jeho rodiny ve světle Viktorovy korespondence otci Klemensi Metternichovi.

Paginae historiae. 2015, roč. 23, č. 1, s. 262-295.

97.

Projekty disertačních prací. [Autoři disertačních prací]: Kateřina Zenklová, Tereza Pluskalová, Matěj Trepeš, Pavel Vaško.

Paginae historiae. 2015, roč. 23, č. 1, s. 359-374.

98.

SEDLÁKOVÁ, Monika. Barbora Štolleová: Pod kuratelou německé říše.

Paginae historiae. 2015, roč. 23, č. 1, s. 396-399.

Rec. na: ŠTOLLEOVÁ, Barbora. Pod kuratelou Německé říše. V Praze: Karolinum, 2014.

99.

STEINOVÁ, Šárka. Zahrada jako součást školy = Garden as part of a school.

In: *Prameny a studie* 55. Praha: Národní zemědělské muzeum Praha, 2015, s. 198-210. ISBN 978-80-86874-60-9.

100.

ŠEPTÁK, Miroslav. Alfa: nová štika německé politiky?

Demokratický střed [online]. 2015, 22. 7. 2015, roč. 4 [cit. 2016-01-08].

Dostupné z: <http://www.demokratickystred.cz/alfa-nova-stika-nemecke-politiky/>

101.

ŠEPTÁK, Miroslav. Česko-rakouské vztahy.

In: SCHELLE, Karel a Jaromír TAUCHEN (ed.). *Encyklopedie českých právních dějin*, I. svazek, A-Č. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015, s. 782-787. ISBN 978-80-7380-562-3.

102.

ŠEPTÁK, Miroslav. Dva díly k významné edici diplomatických dokumentů rakouské provenience.

Paginae historiae. 2015, roč. 23, č. 2, s. 358-361.

Rec. na: Außenpolitische Dokumente der Republik Österreich 1918-1938 (ADÖ), Band 9, 10. Wien: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, 2014.

103.

ŠEPTÁK, Miroslav. Edvard Beneš a jeho projekty konsolidace střední Evropy ve 20. a 30. letech minulého století.

In: DOLEŽALOVÁ, Antonie (ed.). Střední Evropa na cestě od minulosti k budoucnosti. Praha: Centrum středoevropských studií, 2014, s. 210-224. ISBN 978-80-87782-37-8.

104.

ŠEPTÁK, Miroslav. K institucionálnímu a personálnímu vývoji československé diplomacie. *Paginae historiae*. 2015, roč. 23, č. 2, s. 334-339.

Rec. na: DEJMEK, Jindřich. Diplomacie Československa, díl I., II. Praha: Academia, 2012-2013.

105.

ŠEPTÁK, Miroslav. K počátkům německo-rakouské roztržky (březen - červen 1933). *Historica Olomucensia*. 2015, roč. 48, s. 141-152.

106.

ŠEPTÁK, Miroslav. Otrěse supervolební rok rakouskou politikou?

Demokratický střed [online]. 2015, 27. 5. 2015, roč. 4, č. 2 [cit. 2016-01-08].

Dostupné z: <http://www.demokratickystred.cz/otrese-supervolebni-rok-rakouskou-politikou/>

107.

ŠEPTÁK, Miroslav. Parlament und politische Kultur in der Zeit des Überganges der Republik Österreich von der Demokratie zu einem autoritären Regime.

In: ADLGASSER, Franz (Hg.). *Hohes Haus!* Wien: OAW, 2015, s. 241-257.

108.

ŠEPTÁK, Miroslav. Reprezentativní publikace k minulosti rakouské spolkové země Burgenland.

Paginae historiae. 2015, roč. 23, č. 2, s. 365-366.

Rec. na: GRAF, Maximilian (Hg.). Das Burgenland als internationale Grenzregion im 20. und 21. Jahrhundert. [Langenpreising]: Neue-Welt-Verlag, 2012.

109.

ŠEPTÁK, Miroslav. Strache si brousí zuby na Vídeň.

Demokratický střed [online]. 2015, 22. 9. 2015, roč. 4, č. 3 [cit. 2016-01-08].

Dostupné z: <http://www.demokratickystred.cz/strache-si-brousi-zuby-na-viden/>

110.

ŠEPTÁK, Miroslav. Svobodní dál plují na vlně úspěchů.

Demokratický střed [online]. 2015, 9. 12. 2015, roč. 4, č. 4 [cit. 2016-01-08].

Dostupné z: <http://www.demokratickystred.cz/svobodni-dal-pluji-na-vlne-uspechu/>

111.

ŠEPTÁK, Miroslav. Tematicky rozmanitá kolektivní monografie k meziválečným dějinám Rakouska.

Paginae historiae. 2015, roč. 23, č. 2, s. 362-364.

Rec. na: WENNINGER, Florian a Lucile DREIDEMY (Hg.). Das Dollfuss/Schuschnigg-Regime 1933-1938. Wien: Böhlau, 2013.

112.

ŠIMŮNKOVÁ, Karolína. Zdravotnická zařízení a spisová služba, skartační lhůty a znaky u zdravotnické dokumentace v právních předpisech z oboru zdravotnictví.

Archivní časopis. 2015, roč. 65, č. 1, s. 69-76.

113.

ŠTÉR, Roman. Svědectví z pekla.

Národní osvobození. 2015, č. 22, s. 6.

Rec.na: DOLEČEK, Jiří. Popraviště, aneb, Zpověď volyňského Čecha. Praha: Toužimský & Moravec, 2014.

114.

ŠTÉR, Roman. Volyňské ženy v československých vojenských jednotkách na východní frontě = Volhynian czech women in the czechoslovak military units on the eastern front.

Sborník prací Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity, Řada společenských věd. 2015, roč. 29, č. 2, s. 46-69.

115.

TRNKA, Pavel. Interview.

In: *Události v kultuře*. TV, ČT1, 18. ledna 2015, 2:15

116.

VELEK, Luboš a Jan KAHUDA. Písemné prameny úřední povahy k dějinám 19. a 20. století.

In: ČECHUROVÁ, Jana. Základní problémy studia moderních a soudobých dějin. Praha: FF UK, 2015, s. 257-272. ISBN 978-80-7422-309-9.

Monografie

1.

Bibliografie českého archivnictví za rok 2009: výběrová bibliografie z archivnictví, pomocných věd historických a příbuzných oborů [online]. Sest. Anna Vindušková a Marie Šatochinová. Praha: Národní archiv, 2015, 19. 5. 2015 [cit. 2016-01-18]. ISBN 978-80-7469-047-1.

Dostupné z: <http://www.nacr.cz/D-knih/bibl-list.aspx>

2.

ČUMLIVSKI, Denko. *Mistr Jan Hus 1415-2015*. Vyd. 1. Praha: Národní archiv, 2015, 119 s. ISBN 978-80-7469-039-6.

3.

ČUMLIVSKI, Denko. *Mistr Jan Hus a jeho svět* [grafika]. Překlad Helena Sedláčková. Foto Jaromír Hřebecký. Redakce Emilie Benešová. Praha: Národní archiv, c2015, 1 kalendář (14 l.)

4.
Druhý život Mistra Jana Husa, Díl 5, První komunista. [Připravili] Pavel Helan, Petra Nesvačilová. [Účinkuje] Jan Randák, Jiří Křetřtan ... [et al.]. TV, ČT2, 2. července 2015. Dostupné také z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10840627426-druhy-zivot-mistra-jana-husa/214562260660005-prvni-komunista>
5.
GREGOROVÍČOVÁ, Eva a Helga SCHWENDINGER. *De Florencia a Mallorca per Praga: l'Arxiduc Lluís Salvador*. Palma de Mallorca: [Institut d'Estudis Baleàrics], 2015, 1 sv.
6.
GREGOROVÍČOVÁ, Eva a Helga SCHWENDINGER. *De Florencia a Mallorca por Praga: el archiduque Luis Salvador*. Palma de Mallorca: [Institut d'Estudis Baleàrics], 2015, 1 sv.
7.
GREGOROVÍČOVÁ, Eva a Helga SCHWENDINGER. *From Florence to Mallorca via Prague: Archduke Ludwig Salvator*. Palma de Mallorca: [Institut d'Estudis Baleàrics], 2015, 1 sv.
8.
GREGOROVÍČOVÁ, Eva a Helga SCHWENDINGER. *Von Florenz nach Mallorca über Prag: Erzherzog Ludwig Salvator*. Palma de Mallorca: [Institut d'Estudis Baleàrics], 2015, 1 sv.
9.
KOBLESA, Pavel. *Místopis Novohradská*. 1. vyd. České Budějovice: Veduta, 2015, 211 s. (Místopisy). ISBN 978-80-88030-06-5.
10.
KOLÁČNÝ, Jaroslav, Šárka STEINOVÁ a Vladimír WAAGE. *Urbarium neoconscriptum cum explicatione brevi, čili, Nově sepsaný řád všech trvalých povinností a rent, které plní a odvádějí dědiční poddaní slavného kláštera Broumova ve městě a okolí*: [kritická edice]. Praha: Národní zemědělské muzeum, 2014, 226 s. (Prameny a studie). ISBN 978-80-86874-53-1.
11.
KOPOLDOVÁ, Jiřina. *Deníček spojařky*. Vyd. 1. Praha: Národní archiv, 2015, 191 s. ISBN 978-80-7469-043-3.
12.
Korespondence Albrechta Pětipeského z Chýš a Egrberku z let 1570-1596. Petr Mareš (ed.). Vyd. 1. V Českých Budějovicích: Jihočeská univerzita, Filozofická fakulta, 2015, 765 s. (Prameny k českým dějinám 16.-18. století, řada B, sv. 8). ISBN 978-80-7394-524-4.
13.
KUNT, Miroslav a Tomáš LECHNER. *Spisová služba*. Vyd. 1. Praha: Leges, 2015, 400 s. (Praktik). ISBN 978-80-7502-083-3.

14.

LANGEROVÁ, Johana. *Ilustrovaný slovník knihařské terminologie a termínů používaných v restaurování*: anglicko-český, česko-anglický. Vyd. 1. Praha: Národní archiv, 2015, 102 s. ISBN 978-80-7469-011-2.

15.

MAHEL, Richard. *Beda Dudík (1815-1890): život a dílo rajhradského benediktina a moravského zemského historiografa ve světle jeho osobní pozůstalosti*. 1. vyd. Praha: Národní archiv, 2015, 542 s. ISBN 978-80-7469-028-0.

16.

MACHKOVÁ, Zora. *Český exil, emigrace a krajané: přehled archivních pramenů z let 1939-2014 uložených v Národním archivu*. 1. vyd. Praha: Národní archiv, 2015, 243 s. ISBN 978-80-7469-037-2.

17.

Obeznaný zootechnik s historickým nadhledem: pocta prof. Josefu Šmerhovi. Jiřina Juněcová, Jan Kahuda, Jirí Šouša (edd.). Praha: Národní archiv, 2015, 263 s. ISBN 978-80-7469-044-0.

18.

OTTOMANSKÁ, Stanislava a Šárka STEINOVÁ. *Život a dílo zahradního architekta Josefa Kumpána (1885-1961)*. Praha: Národní zemědělské muzeum, 2015, 303 s. ISBN 978-80-86874-62-3.

19.

OTTOMANSKÁ, Stanislava a Šárka STEINOVÁ. *Život, dílo a doba zahradního architekta Josefa Minibergera (1878-1955)*. Praha: Národní zemědělské muzeum, 2015, 211 s. ISBN 978-80-86874-61-6.

20.

Paginae historiae: sborník Národního archivu. Ved. red. Eva Drašarová. Red. rada Emilie Benešová, Jan Kahuda, Vlasta Meštánková. 1. vyd. Praha: Národní archiv, 2015, č. 23/1. ISSN 1211-9768.

21.

Paginae historiae: sborník Národního archivu. Ved. red. Eva Drašarová. Red. rada Emilie Benešová, Jan Kahuda, Vlasta Meštánková. 1. vyd. Praha: Národní archiv, 2015, č. 23/2. ISSN 1211-9768.

22.

PAŽOUT, Jaroslav a Klára WOITSCHOVÁ. *Pomocné vědy historické: doprovodná skripta k e-learningovému kurzu pro distanční studium*. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2013, 64 s. ISBN 978-80-7372-981-3.

23.

Publikační činnost Národního archivu a jeho pracovníků za léta 2004-2013: souhrnný soubor pro ročníky 2004-2013, elektronicky vydaných v letech 2006-2014 [online]. Sest. Dagmar Spáčilová, Marie Šatochinová. Praha: Národní archiv, 2015, 17. 1. 2014 [cit. 2016-01-08]. ISBN 978-80-7469-035-8.

Dostupné z: <http://www.nacr.cz/D-knih/bibl-publ.aspx>

24.

Publikační činnost Národního archivu a jeho pracovníků za rok 2014 [online]. Sest. Kateřina Paulusová. Praha: Národní archiv, 2015, 26. 1. 2015 [cit. 2016-01-08]. ISBN 978-80-7469-042-6.

Dostupné z: <http://www.nacr.cz/D-knih/bibl-publ.aspx>

25.

STEINOVÁ, Šárka. *Metodika pro zpracování osobních pozůstalostí s významným podílem plánové dokumentace: metodický postup*. Praha: Národní zemědělské muzeum, 2015, 40 s.

26.

STUPKOVÁ, Marie a Martin KLEČACKÝ. *Slovník představitelů soudní správy v Čechách v letech 1849-1918*. 1.vyd. Praha: Národní archiv, 2015, 463 s. ISBN 978-80-7469-041-9.

27.

ŠEFRANÁ, Věra Adina. *Přehled vybraných filmových korporací v českých zemích 1945-1970*. Vyd. 1. Praha: Národní archiv, 2015, 200 s. ISBN 978-80-7469-046-4.

28.

Toskánsko v Praze: výstava z dokumentu uložených v Rodinném archivu toskánských Habsburků. Texty Eva Gregorovičová. Grafika Eva Tamchynová. Realizační tým Jan Kahuda, Roman Straka. [Praha]: Národní archiv, [2014]. 27 s.

29.

Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných 1978-1989: edice dokumentů. Jaroslav Pažout, Jan Kahuda a kol. (eds.). 1. vyd. Praha: Academia, 2014, 410 s. (Historie). ISBN 978-80-200-2388-9.

30.

Zápisy ze schůzí československé vlády v Londýně, IV, 1, (1944). Jan Bílek, Jan Kuklík, Jan Němeček, Helena Nováčková a Ivan Štoviček (eds.). Praha: Masarykův ústav AV ČR, 2015, 838 s. ISBN 978-80-7286-242-9.

31.

Zpráva o činnosti Národního archivu za rok 2014 [online]. [Sest.] Eva Drašarová. Praha: Národní archiv, 2014, 25. 2. 2014 [cit. 2016-01-08].

Dostupné z: http://www.nacr.cz/H-archiv/vyr_zpravy.aspx